

SLYMS

Εκπαίδευση των εκπαιδευτών

Erasmus+

UNIVERSITAT
POMPEU FABRA

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πληροφορίες Έργου

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ακρώνυμο προγράμματος	SLYMS
Τίτλος προγράμματος	Κοινωνικοπολιτισμική μάθηση νέων σε κοινωνίες με κινητικότητα
Αριθμός συμφωνίας του προγράμματος	2018-1-EL02-KA205-004039
Ιστοσελίδα του προγράμματος	http://slyms.uth.gr/
Συγγραφείς	Arciniega Cáceres Mittzy Jennifer (UPF - Πανεπιστήμιο Πομπέου Φάβρα) Κοζάρης Ιωάννης (ΠΘ) Κολιάρμου Ελένη (ΠΘ) Μουμτζίδου Αργυρώ (ΑΡΣΙΣ) Πανταζίδης Στέλιος (Π.Θ) Πεχτελίδης Γιάννης (Π.Θ) Santos Helder Luiz (CAI)
Ημερομηνία προετοιμασίας	01/10/2018-28/02/2019

Σημείωση αποποίησης ευθυνών:

Αυτό το πρόγραμμα έχει χρηματοδοτηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση (ανακοίνωση) αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων της, και η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση/ αξιοποίηση των πληροφοριών που ενσωματώνονται σ' αυτή.

Πίνακας Περιεχομένων

Πρόλογος	1
Εισαγωγή	3
Συνθήκες της Κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης	7
1. Η ηθική, λογική και παιδαγωγική των κοινών.....	7
1.1 Η ηθική και η λογική των κοινών	8
1.2 Η εκπαίδευση και η παιδαγωγική των κοινών.....	9
1.3 Το Δημοτικό Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας στην Θεσσαλονίκη ως «Κοινό»	11
1.4 Πολύγλωσσα Καφέ	12
2. Μοντέλα μάθησης για διαπολιτισμικές κοινωνίες.....	14
2.1 Μη- τυπικές και άτυπες μορφές εκπαίδευσης και στρατηγικές μάθησης.....	15
2.1.1 Νέες μορφές μάθησης	18
2.1.2 «Αόρατη μάθηση»	20
3. Μοντέλα μάθησης για Διαπολιτισμικούς Εκπαιδευτές.....	24
3.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	24
3.1.1. Διαπολιτισμικές εκπαιδευτικές δεξιότητες.....	26
3.2.1 Τα θεμέλια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.....	29
3.2 Κοινότητες πρακτικής- «CoP».....	30
3.2.3 Χτίζοντας κοινότητες πρακτικής	32
3.3 Συνεργατική μάθηση.....	34
3.3.1 Οι θεμελιώδεις αρχές της συνεργατικής μάθησης	36

3.3.2 Τυπικότητες στην Συνεργατική Μάθηση.....	39
3.4 Η Κρυμμένη Διδακτέα ύλη του Εξελικτικού Μοντέλου Διαμόρφωσης	39
3.4.1 Το Εξελικτικό Μοντέλο Διαμόρφωσης στα Κοινωνικά Δρώμενα .	41
3.4.3 Το Εξελικτικό Μοντέλο ως μια Δυναμική Διαδικασία	44
3.5 Κριτική Παιδαγωγική.....	46
3.5.1 Τι είναι η κριτική παιδαγωγική;	47
3.5.2 Κριτική Παιδαγωγική και Περιθωριοποίηση	48
3.5.3 Πολυγλωσσία ενάντια στη Κριτική Παιδαγωγική και Διαλογισμό	49
4. Εργασία με τους νέους (Youth work) και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση...	51
5. Ο Διαπολιτισμικός Εκπαιδευτής - Δεξιότητες και Προσεγγίσεις.....	55
5.1 Υποχρεώσεις του Διαπολιτισμικού Εκπαιδευτή	57
5.2 Πιθανοί Εκπαιδευτές Στόχοι.....	59
5.3 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση - Οργάνωση Συνεδρίας	60
Μαθησιακές διαδικασίες της Κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης.	65
1. Ανακάλυψη του κρυμμένου πλαισίου της Κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης.....	65
2. Ο ρόλος των ατόμων που εργάζονται με νέους ως οργανωτές.....	67
Επικύρωση της μάθησης σε ένα Κοινωνικοπολιτισμικό μοντέλο	71
1. Εισαγωγή	71
2. Ταυτοποίηση.....	73
3. Καταγραφή.....	73
4. Επικύρωση	75

5. Πιστοποίηση	77
5.1. Το μοντέλο ECVET.....	79
Οι εκπαιδευτικές μονάδες του συστήματος SLYMS.....	83
1. Η ηθική, η λογική και η παιδαγωγική των κοινών.....	83
Ενότητα 1 - Η αγορά των Κοινών Αγαθών	84
Μαθησιακά αποτελέσματα	84
Εκπαιδευτικά εργαλεία	85
Ενότητα 2 – 6 Σκεπτόμενα Καπέλα των Συμπολιτών στα κοινά	87
Μαθησιακά αποτελέσματα	87
Εκπαιδευτικά εργαλεία	88
Ενότητα 3 –Κοινή δεξαμενή πηγών & η μέθοδος του Walt Disney.....	91
Μαθησιακά Αποτελέσματα.....	91
Εκπαιδευτικά Εργαλεία.....	92
2 Κοινωνική εργασία στο δρόμο - Διαπολιτισμική Εκπαίδευση σε μη- τυπικά πλαίσια.....	96
Ενότητα 1 - Ο δρόμος ως πλαίσιο Μη- Τυπικής Εκπαίδευσης.....	97
Μαθησιακά αποτελέσματα	97
Εκπαιδευτικά εργαλεία	98
Ενότητα 2- Μεθοδολογίες συλλογικής δράσης σε μη- τυπικά πλαίσια.....	102
Μαθησιακά Αποτελέσματα.....	102
Εκπαιδευτικά Εργαλεία.....	103
Ενότητα 3- Στρατηγικές Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης	107
Μαθησιακά αποτελέσματα	107

Εκπαιδευτικά εργαλεία	108
3. Πλουραλιστικές προσεγγίσεις στις γλώσσες και τις κουλτούρες.....	115
Ενότητα 1 - Καφές	116
Εκπαιδευτικά εργαλεία	116
Ενότητα 2 – Είσαι σεξιστής;	120
Μαθησιακά αποτελέσματα	120
Εκπαιδευτικά εργαλεία	120
Ενότητα 3: Το μέλλον μας	124
Μαθησιακά αποτελέσματα	124
Εκπαιδευτικά εργαλεία	124
4. Διαδικασίες μάθησης	130
Ενότητα 1 Εργαστήριο πάνω στις κοινωνικές δεξιότητες.....	131
Μαθησιακά αποτελέσματα	131
Εκπαιδευτικά εργαλεία	132
Ενότητα 2 Εργαστήριο πάνω στις προσωπικές δεξιότητες	134
Μαθησιακά αποτελέσματα	134
Εκπαιδευτικά εργαλεία	134
Ενότητα 3 Εργαστήριο πάνω στις μεθοδολογικές δεξιότητες	137
Μαθησιακά αποτελέσματα	137
Εκπαιδευτικά εργαλεία	137
5. Πιστοποίηση της μη- τυπικής και άτυπης μάθησης.....	139
Ενότητα 1. Αναγνώριση και τεκμηρίωση των Κοινωνικών δεξιοτήτων	140
Μαθησιακά αποτελέσματα	140

Εκπαιδευτικά εργαλεία	141
Ενότητα 2 Η χρήση των διαδικτυακών βιογραφικών/ χαρτοφυλάκια (ePortfolios και webfolios)	143
Μαθησιακά αποτελέσματα	143
Εκπαιδευτικά εργαλεία	143
Ενότητα 3.Η χρήση των «ανοιχτών σημάτων»	146
Μαθησιακά αποτελέσματα	146
Εκπαιδευτικά εργαλεία	146

Πρόλογος

Ο σκοπός αυτού του έργου είναι η συλλογική ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου εκπαιδευτικού μοντέλου στην εργασία με τους νέους και στην μη- τυπική και άτυπη εκπαίδευση. Η ανάπτυξη της μεθοδολογίας αυτού του εκπαιδευτικού υλικού θα είναι αποτέλεσμα συνεργασίας ειδικών σε ζητήματα νεολαίας από την Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία. Οι εργασίες αυτές θα λάβουν χώρα στο πλαίσιο του προγράμματος «Κοινωνικοπολιτισμικής Μάθησης Νέων σε Κοινωνίες με Κινητικότητα» 2018-1-EL02-KA205-004039, χρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ υπό την αιγίδα της Συνεργασίας για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών, KA205 - Στρατηγική Συνεταιρισμών για την νεολαία.

Η προτεινόμενη Μεθοδολογία αποτελεί ένα σημείο ζωτικής σημασίας του Κοινωνικοπολιτισμικού μοντέλου στη μη- τυπική και άτυπη Μάθηση για παρεμβάσεις στο πεδίο της μορφωτικής ανάπτυξης μέσα από κοινωνικά πολιτισμικά δρώμενα ανάμεσα σε νέους ανθρώπους, τα οποία θα διευκολύνουν την κατάκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικών με την ζωή, ειδικά για τις ομάδες νέων ανθρώπων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και έχουν περιθωριοποιηθεί.

Η παραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού βασίζεται στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και των πρακτικών, στα ευρήματα της εθνογραφίας καθώς επίσης και στην πλούσια εμπειρία των συνεργατών/ειδικών. Η σημαντικότερη πρόθεση μας είναι αυτό το εκπαιδευτικό μοντέλο να εφαρμοστεί σε διάφορες πτυχές της κοινωνικής ζωής, όπως στα σχολεία, στις κοινότητες, στις ΜΚΟ,

στους δήμους, τόσο σε εθνικό όσο και σε διακρατικό επίπεδο. Θα χρησιμοποιηθεί σαν ένα αποτελεσματικό, σύγχρονο και επικαιροποιημένο εγχειρίδιο και εργαλείο για περαιτέρω εκπαίδευση των εκπαιδευτών που δουλεύουν με νέους ανθρώπους που ο καθένας προέρχεται από διαφορετικό υπόβαθρο.

Το γενικό πλαίσιο του προτεινόμενου Μοντέλου Κοινωνικοπολιτισμικής Εκπαίδευσης βασίζεται στα παρακάτω βήματα:

- συνθήκες κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης
- διαδικασίες μάθησης της Κοινωνικοπολιτισμικής μόρφωσης
- επικύρωση της μόρφωσης

Εισαγωγή

Αυτό το εγχειρίδιο αντιμετωπίζει ένα μέρος του ευρύτερου προβλήματος των σύγχρονων κοινωνιών, το οποίο και κυριαρχεί, δηλαδή των φαινομένων αυξημένης κινητικότητας, τόσο οριζοντίως από σύστημα σε σύστημα, όσο και καθέτως, στην διαδοχή της κοινωνικής κλίμακας. Σαν ένα εκπαιδευτικό εγχειρίδιο, στοχεύει να αναπτύξει τόσο κοινωνικές δεξιότητες όσο και να διαμορφώσει μια περισσότερο δημοκρατική και ανθεκτική συμπεριφορά. Αναφορικά με την προετοιμασία των εκπαιδευτών για την αντιμετώπιση των νέων ανθρώπων και την δράση για τους νέους ανθρώπους, αυτό το εγχειρίδιο απασχολείται με κοινωνικές θεωρίες και κυρίως όσες προσεγγίζουν τα άτομα περισσότερο ολιστικά, απευθύνεται στον πολιτισμικά ώριμο άνθρωπο, αξιοποιώντας το ανθρώπινο και κοινωνικό κεφάλαιο και βασίζεται σε πολιτισμικά μοντέλα ανάλυσης πάνω στην εμπειρία και την διαχείριση άυλων πόρων. Επιπρόσθετα, με το να είναι κοινωνικά- πολιτισμικά προσανατολισμένο, η μη-τυπική και άτυπη εκπαίδευση που προτείνουμε ενσωματώνει στοιχεία από το πεδίο της διαπολιτισμικής παιδαγωγικής, ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις, γνωστικά μοντέλα της σύγχρονης νευροεπιστήμης, σύγχρονες εξελίξεις για την πιο αποτελεσματική επικοινωνία και συνθήκες που τροφοδοτούν μια περισσότερη συμπαγή μόρφωση στο άτομο και στην κοινότητα.

Σε ένα ραγδαία αναπτυσσόμενο εκπαιδευτικό και πολιτισμικό κεφάλαιο, ένας μεγάλος αριθμός πλαισίων αναφοράς αναδύεται σχετικά με την μάθηση σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα, με έμφαση στην επαφή με το υποκείμενο, την χρήση του ενδιάμεσου χώρου, την κριτική ενδοσκόπηση, την πολιτι-

σμική μεσολάβηση και την βιωματική μάθηση. Το κοινωνικό- πολιτισμικό μοντέλο του προγράμματος «SLYMS» παραδειγματικά λαμβάνει υπόψη την παρουσία μιας απρόβλεπτης μεταβλητής χ στην καθημερινή μας ζωή, η οποία θεμελιώνεται και είναι ικανή να τροποποιήσει απρόσμενα το εγκαθιδρυμένο σύστημα των αντιλήψεων μας. Αυτό, μεταξύ άλλων παραγόντων, είναι το συναισθημα, η περιέργεια της διαφορετικότητας.

Ψυχολογικοί όροι όπως η αυτοβιογραφία, παρόρμηση, διεύρυνση των αντιλήψεων και εμβάθυνση, κριτική σκέψη, βρίσκονται σε συμφωνία με το μοντέλο μας και με τα αντικείμενα ειδίκευσης, την δια βίου μάθηση και την πιστοποίηση. Αυτό είναι αξιοσημείωτο μιας και συμβαίνει σε μια χρονική περίοδο κατά την οποία υπάρχει μια βαθιά διάσπαση της σχέσης ανάμεσα στην εκπαίδευση και την παραγωγή, εξειδίκευση και την εργασιακή απασχόληση. Το περιβάλλον των σταθερών σημείων αναφοράς διαταράσσεται, καθώς η κινητικότητα εξακολουθεί ζωηρά, τροποποιώντας τα σταθερά πλαίσια αναφοράς για τους νέους που ζουν σε κοινωνίες με κινητικότητα.

Στις μέρες μας, γνωρίζουμε ότι η επίσημη και τυπική εκπαίδευση δεν εξαντλεί την εμπειρία, η οποία ωριμάζει στον δρόμο με περισσότερο άμεσες διαδικασίες, εμπλουτίζει την έννοια του εαυτού, υποστηρίζει το πολιτισμικό κεφάλαιο του ατόμου και της κοινότητας. Η αλληλεπίδραση μεταξύ των γενεών εξασφαλίζει μια συνέχεια ανάμεσα στο πεδίο της πράξης και στην θεωρία.

Υπάρχει ανάγκη για μας να οργανώσουμε μια προσβάσιμη εκπαίδευση, καθώς οι σχετικοί πληθυσμοί αυξάνονται και θεωρούμε ότι είναι κρίσιμο να:

- ⇒ Να αφυπνίσουμε και να μεταμορφώσουμε τις στάσεις των πολιτών και τις συμπεριφορές τους
- ⇒ Να εκπαιδεύσουμε τους πολίτες πάνω στις αρχές και την ηθική μιας σχέσης σεβασμού προς τις γλώσσες και τις κουλτούρες
- ⇒ Να δημιουργήσουμε ένα δίκτυο συνεργασίας

⇒ Να δώσουμε εργαλεία και να ενθαρρύνουμε τους πολίτες να προωθούν την καινοτομία και την αλλαγή μέσα στο δήμο και σε εκπαιδευτικές και κοινωνικό- πολιτισμικές ομάδες

⇒ Να αποκτήσουμε κατανόηση και να εμπλουτίσουμε την εμπειρία μας με δεξιότητες και εμπειρίες των συμπολιτών μας

⇒ Να ενδυναμώσουμε την κίνηση της αλληλεγγύης και της οικονομίας για βιωσιμότητα και ευεξία.

Όλα τα ανωτέρω υλοποιούνται μέσα από μη- τυπικά και άτυπα εκπαιδευτικά εργαλεία, λ.χ. δημόσια δρώμενα, όπως στο παράδειγμα των Γιορτών της Πολυγλωσσίας.

Το εγχειρίδιο πρωτίστως αφορά νέους ανθρώπους που ζουν σε κοινωνίες με κινητικότητα, ασυνόδετους νέους με διαφορετικό πολιτισμικό και γλωσσικό ιστορικό. Επίσης, ενδιαφέρει τους εκπαιδευτές εκείνους που είναι υπεύθυνοι για την εκπαίδευση τους, τους εργαζόμενους με νέους και τους νέους ανθρώπους.

Σε αυτό το μοντέλο δίνεται βάρος στην εργασία με τους νέους, στην εργασία στον δρόμο και στην καινοτομία της Αφύπνισης των Γλωσσών και των Κουλτούρων, όπως επίσης στις κοινές υποκείμενες θεωρίες. Η ανάπτυξη της κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης στο «SLYMS» μοντέλο μας βασίζεται σε μια πλήρη ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και της εθνογραφίας και τα ευρήματα αυτών, και αυτό το μοντέλο μπορεί να προσαρμοστεί και να εφαρμοστεί σε διάφορα επίπεδα (τοπικά - σχολεία, κοινότητα, ΜΚΟ, κατά περιφέρεια- δήμο, πόλη, εθνικό επίπεδο). Αυτό επιτρέπει τα αποτελέσματα του προγράμματος να αναπαραχθούν και να χρησιμοποιηθούν σαν ένα πραγματικό εργαλείο για την ενσωμάτωση/ αξιοποίηση της εργασίας με τους νέους και της μη -τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης σε διαφορετικά επίπεδα.

Το γενικό πλαίσιο της εκπαίδευσης στο Κοινωνικοπολιτισμικό Εξελισσόμενο Μοντέλο του συν- σχηματισμού- δράσης «SLYMS» που αναπτύσσεται μέσα στο πρόγραμμα βασίζεται στους παρακάτω άξονες:

- Η Λογική του προγράμματος SLYMS και η παιδαγωγική των κοινών
- Η νεολαία, η εργασία με τους νέους, η εργασία στους δρόμους
- Το κοινωνικό- πολιτισμικό μοντέλο μάθησης «SLYMS»
- Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις επικοινωνίας
- Η τυπική και άτυπη εκπαίδευση στο πλαίσιο των Κοινωνικών Εκδηλώσεων
- Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας, Καφέ Πολυγλωσσίας
- Η κοινωνικοπολιτισμική εργαλειοθήκη του προγράμματος «SLYMS»
- Ένα ανοιχτό παράδειγμα: οι βέλτιστες πρακτικές

Συνθήκες της Κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης

1. Η ηθική, λογική και παιδαγωγική των κοινών

Σε αυτή την ενότητα, θα απασχολήσουν θεωρητικά τους εκπαιδευτές νέες απόψεις και βιώσιμοι τρόποι συμμετοχής και οργάνωσης της κοινωνικής ζωής. Ειδικότερα, θα έρθουν σε επαφή με την ορολογία της θεωρίας των κοινών και την παιδαγωγική των κοινών έτσι ώστε να εξοικειωθούν με τα βασικά χαρακτηριστικά της ηθικής και λογικής των κοινών. Ο βασικός σκοπός είναι να παρασχεθεί ένα συνεκτικό θεωρητικό μοντέλο και ένα εναλλακτικό σύστημα αξιών στο οποίο θα βασιστούν και θα αναπτυχθούν οι μαθησιακές δραστηριότητες της επόμενης ενότητας (βλέπε «διαδικασίες μάθησης»). Συνοψίζοντας, ο πυρήνας των στόχων αυτής της ενότητας είναι:

- Να αναπτυχθεί η κριτική σκέψη.
- Να καλλιεργηθεί η αναλυτική και συνθετική ικανότητα.

Να υποστηριχθούν θεωρητικά και ηθικά οι μαθησιακές δραστηριότητες της επόμενης ενότητας, οι οποίες προωθούν και καλλιεργούν εξειδικευμένες δεξιότητες και ικανότητες σε νέους ανθρώπους που είναι ευάλωτοι και σε κινητικότητα, όπως η προσφορά, η αυτόνομη παρέμβαση, η συμμετοχή και η συνεργασία.

1.1 Η ηθική και η λογική των κοινών

Τα κοινά ή «οι πόροι κοινής δεξαμενής» (Ostrom 1990: 30, 90) ή « ομότιμη παραγωγή» (Benkler & Nissenbaum 2006: 395) αποτελούνται από αγαθά και πόρους που χρησιμοποιούνται συλλογικά και παράγονται συλλογικά. Τα κοινά είναι διάφορες μορφές συλλογικής ισότιμης ιδιοκτησίας που έχουν εγκαθιδρυθεί από διάφορες κοινότητες ώστε να εξασφαλιστεί η επιβίωση και η ευημερία του καθενός από τα μέλη τους. Η ύπαρξη των κοινών προϋποθέτει και προωθεί την αυτό- οργάνωση των κοινοτήτων και την λογική διαχείριση των κοινών πόρων τους.

Υπάρχει μια ποικιλία των κοινών αγαθών, από τις φυσικές κοινές δεξαμενές πόρων (Ostrom 1990) μέχρι και εργατικών συνεταιρισμών και ψηφιακών αγαθών, όπως ένα ψηφιακό λογισμικό ανοιχτού κώδικα (Benkler & Nissenbaum 2006; Dyer-Witheford 2012). Είτε είναι υλικά, όπως η γη και το νερό, ή άυλα, όπως η εκπαίδευση και η γνώση, οι πολίτες (τα μέλη της κοινότητας) έχουν την τάση να σχηματίζουν ένα συνεκτικό δίκτυο κοινωνικής συνεργασίας και αλληλεξάρτησης. Συνδυάζουν ατομική ελευθερία με κοινωνική συνεργασία, τηρώντας την υπόσχεση για περισσότερη δημοκρατική συμμετοχή, ανοιχτό πνεύμα, ποικιλομορφία, δημιουργικότητα και συμπαραγωγή χωρίς τις ιεραρχίες του κράτους και της αγοράς. (Benkler 2006: 2; Bollier 2014). Η προσφορά βρίσκεται στην καρδιά των κοινών. Αυτά τα πράγματα που μοιραζόμαστε τα αποκαλούμαι κοινά. (Bollier & Helfrich, 2012).

Η δομή των κοινών χτίζεται σε τρία συγγενικά κύρια μέρη: (α) κοινές πηγές, (b) κανόνες και (c) οι πολίτες που εμπλέκονται στην παραγωγή και αναπαραγωγή των κοινών. Γι' αυτόν τον λόγο, τα κοινά έχουν όρια, κανόνες, κοινωνικές νόρμες και κυρώσεις που καθορίζονται από τους πολίτες (ήτοι πιθανά όλα τα μέλη της κοινότητας επί ίσοις όροις) . Σε αυτό το γενικό πλαίσιο, υποστη-

ρίζεται ότι οι ασταθείς νέοι σε κινητικότητα θεωρούνται πολίτες, γιατί μπορούν ενεργά να παίξουν ένα σημαντικό ρόλο στον καθορισμό των πρακτικών και κανόνων της κοινότητας μέσα από την εμπλοκή τους στις εργασίες της καθημερινής ζωής της κοινότητας. Οι πολίτες αυτοσχεδιάζουν και αναμορφώνουν αυτές τις πρακτικές και τους κανόνες σε μια συνεχή βάση, σε ανταπόκριση συγκεκριμένων κοινωνικό-οικολογικών συνθηκών και ιστορικών πλαισίων (Kioupkiolis 2017).

Τα «κοινά» νοούνται εδώ ως μια διαδικασία «κοινοποίησης» της ιθαγένειας και της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Δεν είναι μια στατική πραγματικότητα, αλλά μια εναλλακτική παιδαγωγική και μικρό-πολιτική διαδικασία που συνεχώς εξελίσσεται πέρα από την λογική της ιεραρχικής κρατικής εξουσίας και την κερδοσκοπική αγορά. Η διαδικασία της «κοινοποίησης» προωθεί νέες δυνατότητες κοινωνικής συμπερίληψης και συμμετοχής μέσα από την διαμόρφωση μιας αναπτυσσόμενης συγκεκριμένης σειράς υποκειμενικών διαθέσεων, όπως α) άμεση ανάμειξη στην δημόσια και συλλογική ζωή β) αυτονομία, γ) αυτοπεποίθηση, δ) προσφορά, και ε) ισότητα (Pechtelidis, 2018).

1.2 Η εκπαίδευση και η παιδαγωγική των κοινών

Στην παιδεία (De Lissoy, 2011; De Lissoy, Means, & Saltman, 2015; Means, Ford, & Slater, 2017) και εκπαίδευση «των κοινών» η οποία συνδυάζει την αυτόνομη εκπαίδευση, την προσφορά και συνεργασία, ο δάσκαλος ή ο εκπαιδευτής τρέπεται σε πρόσωπο που διευκολύνει τους μαθητές ή εκπαιδευόμενους να γίνουν «πολίτες»/ μέλη της κοινότητας, δηλαδή αυτό-καθοδηγούμενα, δημιουργικά άτομα που χαράσσουν την πορεία τους με βάση την γνώση των κοινών, αλλά επίσης δρομολογούν και δικές τους πρωτοπόρες εξερευνησεις, ανανεώνουν κληρονομούμενες μορφές και εφευρίσκουν νέες. (Pechtelidis, Kioupkiolis, & Damoroulou, 2015; Pechtelidis, 2018). Ως εκ τούτου, ο δάσκαλος/ εκπαιδευτής ναι μεν πληροφορεί τους μαθητές / εκπαιδευόμενους σχετικά με ένα προκαθορισμένο μοντέλο γνώσης, ωστόσο διαπραγματεύεται μαζί τους, τους όρους της μαθητείας. Τους επιτρέπει να γίνουν αυτόνομοι μαθητές

που λαμβάνουν ερεθίσματα από την υπάρχουσα γνώση και εμπειρία, αλλά που επίσης την ανακατασκευάζουν, παράγοντας νέες ιδέες και έργα, επικοινωνώντας με άλλες δημιουργικές ατομικότητες και μετέχοντας ως εκ τούτου στην επικαιροποίηση και διεύρυνση της γνώσης των κοινών. (Bourassa, 2017). Ο δάσκαλος/ εκπαιδευτής εγκαταλείπει την θέση της αυθεντίας που μεταλαμβάνει μια σταθερή και επιτακτική παράδοση. Αντίθετα, μεταχειρίζεται τους μαθητές ως εξίσου ικανούς παράγοντες που κατέχουν μοναδικές ικανότητες και δημιουργικές ενέργειες. Τους βοηθάει να γίνουν «ελεύθεροι πολίτες», δηλαδή, άτομα που έχουν ενσωματωθεί στην γνώση των κοινών αλλά δρομολογούν τον δικό τους σκοπό μέσα από αυτή.

Το εναρκτήριο λάκτισμα της διαδικασίας μάθησης στα κοινά είναι οι ατομικές ανάγκες του κάθε νέου που βρίσκεται σε κινητικότητα (όπως στην δική μας περίπτωση), στο “εδώ και τώρα”. Αυθόρμητα πράγματα όπως μια ιδέα, ένα κομμάτι υλικού, ξεκινούν μια άτυπη εκπαιδευτική δραστηριότητα. Η διαδικασία μάθησης γίνεται πια ανοιχτή επεξεργασμένη και αναπροσαρμοσμένη από τους «πολίτες» σε μια δυναμική μέθοδο που ανταποκρίνεται στις συνθήκες και ανάγκες των νέων ανθρώπων. (Korsgaard, 2018). Τα αποτελέσματα της γνώσης δεν είναι προκαθορισμένα, τα όρια της εκπαιδευτικής διαδικασίας δεν είναι σταθερά εκ των προτέρων και η διασύνδεση της μάθησης υπογραμμίζεται και καλλιεργείται. (Pechtelidis 2018).

Η εκπαίδευση και η υποστήριξη ευάλωτων νέων ανθρώπων μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Οι εκπαιδευτές προσπαθούν να αποφύγουν την υπέρμετρη παρέμβαση και καθοδήγηση. Προσπαθούν να είναι διακριτικοί και να αφήσουν την νεολαία να εκφραστεί ελεύθερα και να σχηματίσει την πραγματικότητα της με τους δικούς της όρους. Εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενοι αλληλεπιδρούν ο ένας με τον άλλο με οικείους σε αυτούς όρους. Αυτό μοιάζει με την παιδαγωγική προσέγγιση του «κριτικού φίλου» στην οποία ο δάσκαλος εγκαθιδρύει μια στενή σχέση με τα παιδιά χωρίς να παίρνει την θέση της εξουσίας του ενήλικα. (Costa & Kallick 1993; Pechtelidis & Pantazidis 2018). Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, ο «κριτικός φίλος» είναι ένα πρόσωπο εμπιστοσύνης

που δεν παρέχει «μασημένη τροφή», έτοιμες ιδέες, γνώση και λύσεις, αλλά θέτει απαιτητικές ερωτήσεις. Αυτή η μορφή «παρέμβασης» από τους εκπαιδευτές έχει σκοπό να προωθήσει την αυτό- καθοδήγηση των νέων ανθρώπων και την απόλυτη επίτευξη της αυτονομίας τους. Ο όρος «παρέμβαση», που βασίζεται στην επιρροή, αμοιβαία συναίνεση, και συμφωνία, είναι προτιμότερος από τον όρο «καθοδήγηση», που υπονοεί τον εξαναγκασμό και την κυρίαρχη επιβολή κατά τα επικρατέστερα κοινωνικά πρότυπα.

Με λίγα λόγια, η συν-δημιουργία και ο συγκαθορισμός της μάθησης θα ξεδιπλωθεί με βάση την ισότητα και με τρόπους που θρέφουν το ανοιχτό πνεύμα, την δικαιοσύνη, την ισότιμη ελευθερία, την δημιουργία και την βιωσιμότητα.

1.3 Το Δημοτικό Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας στην Θεσσαλονίκη ως «Κοινό»

Το ετήσιο δημοτικό «Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας» που πραγματοποιείται για έβδομη χρονιά στην σειρά στην πόλη της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα συγκαταλέγεται στα «κοινά». Το «Φεστιβάλ της Πολυγλωσσίας» εμπλουτίζει και προωθεί τα κοινά με το να φέρνει κοντά ανθρώπους από πολύ διαφορετικές πολιτισμικές και κοινωνικές βάσεις και επαγγελματικά πεδία και να κάνει την γλώσσα και την κουλτούρα προσβάσιμες πηγές για όλους. Οι διαφορετικές δραστηριότητες, δρώμενα, ομιλίες, συζητήσεις, και τα ποικιλόμορφα εργαστήρια που λαμβάνουν χώρα στο δημαρχείο κατά την διάρκεια του φεστιβάλ αποδεικνύουν στην πράξη την ικανότητα των «πολιτών» που μετέχουν σε αυτό να αντιμετωπίσουν τον ρατσισμό, την απομόνωση, την διάκριση με πρωτοποριακούς, αποτελεσματικούς τρόπους με κοινωνικό προσανατολισμό. Το φεστιβάλ στοχεύει 1) στην κοινωνική ενσωμάτωση των προσφύγων, ιδίως των νέων και των παιδιών, μέσα από την συμμετοχή τους σε περισσότερο ανοιχτά, ευέλικτα και πολύγλωσσα, εκπαιδευτικά και πολιτισμικά προγράμματα, 2) να παρέχει μια εναλλακτική, πιο συμμετοχική προσέγγιση στην εκπαίδευση των δασκάλων, κοινωνική δέσμευση και ενεργή ανάμειξη των τοπικών κοινοτήτων και θεσμών στη δημόσια ζωή.

Η κοινωνική και πολιτισμική οργάνωση αυτού του φεστιβάλ αναπτύσσεται και λειτουργεί σε ένα πεδίο ανάμεσα στην πολιτεία και στην αγορά προτείνοντας νέες μορφές συμμετοχής και ευθύνης στο κοινωνικό πεδίο. Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν πώς να μετέχουν συλλογικά στην χρήση και στην παραγωγή των κοινών πηγών όπως η γλώσσα και η κουλτούρα μέσω της εμπλοκής τους στις δραστηριότητες του φεστιβάλ. Μια σειρά από αντικειμενικές προδιαθέσεις όπως η οριζόντια συνεργασία, η προσωπική συμμετοχή και ο ηθικός ιδεαλισμός καλλιεργούνται, δημιουργώντας ένα πρακτικό παράδειγμα αλληλεγγύης και συλλογικού οφέλους. Ένα δημοτικό φεστιβάλ όπως αυτό, μπορεί να λειτουργήσει ως όχημα κοινωνικής ενσωμάτωσης ανθρώπων και μέσο μεταμόρφωσης της κοινωνίας σε μια προοδευτική κατεύθυνση ελευθερίας, ισότητας και αλληλεγγύης.

1.4 Πολύγλωσσα Καφέ

Τα καφέ βρίσκονται σε διάφορα σημεία μέσα στην πόλη, ώστε να δημιουργήσουν έναν δεσμό ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και κοινωνικό χώρο. Είναι προσβάσιμα στον πολίτη, παρέχοντας ένα κατώφλι ανάμεσα στην «αγορά» με την έννοια της άμεσης δημοκρατίας και την προσωπική ενδοσκοπήση. Προσφέρουν έναν χώρο που συνδιάζει το «εσωτερικό» με το «εξωτερικό», ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα που πρόκειται να συναντηθούν στην μέση, και ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους πολιτισμούς και γλώσσες.

Τα καφέ αυτά προσφέρουν ένα δυναμικό χώρο για τον καθένα προκειμένου να έχει πρόσβαση στο «άγνωστο». Άλλωστε τα καφέ αποτελούν την επιτομή της μη-τυπικής και άτυπης εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με αυτό τον τρόπο, τα καφέ -όπως και τα Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας- κυρίως στοχεύουν να υπογραμμίσουν την πολύπολιτισμικότητα και πολυγλωσσία της κοινότητας και των γειτονικών κοινωνιών, με το οποίο έρχονται σε επαφή άμεσα ή έμμεσα, για να παρουσιάσουν την δυνατότητα που παράγεται από την συνάντηση των κουλτούρων και για να δημιουργήσουν περισσότερες ευκαιρίες συνεργασίας μετα-

τρέποντας με αυτόν τον τρόπο την πόλη σε ένα δημιουργικό εργαστήριο που παράγει τέχνη, λόγο και κοινωνικά έργα σε συνεργασία με διάφορα όργανα, οργανισμούς και θεσμούς από το εξωτερικό.

Ειδικότερα, τα Καφέ περιλαμβάνουν την παρουσίαση των έργων/εργασιών από προηγούμενα Φεστιβάλ, όπως και την ανταλλαγή της γλωσσολογικής γνώσης, πολύγλωσσες αφηγήσεις, και παρουσιάσεις. Πολίτες προσκαλούνται να μιλήσουν για τις γλώσσες και τις κουλτούρες της κοινότητας/ πόλης τους, να μάθουν σχετικά με διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, να εξοικειωθούν με την άτυπη εκπαίδευση, να σκεφτούν, να κινητοποιηθούν από τις αφηγήσεις, τους μύθους και τα παραμύθια και να μοιραστούν το γλωσσικό τους ταξίδι, νέες ιδέες για σχέδια εργασιών και αποτελεσματικές πρακτικές πολυγλωσσίας μέσα στην κοινότητα και μέσα σε εκπαιδευτικές διαδικασίες.

2. Μοντέλα μάθησης για διαπολιτισμικές κοινωνίες

«Η ηθική δεν μπορεί να διδαχθεί με μαθήματα ηθικής. Πρέπει να σχηματιστεί στο μυαλό από την συνείδηση ότι ο άνθρωπος πρέπει να είναι ταυτόχρονα μια ατομικότητα, ένα κομμάτι της κοινωνίας και ένα κομμάτι των ειδών. Καθένας μας κουβαλάει αυτή την τριπλή πραγματικότητα.

Με τον ίδιο τρόπο, όλη η ανθρώπινη ανάπτυξη πρέπει να κατανοήσει την κοινή/ αλληλένδετη ανάπτυξη της ατομικής αυτονομίας, της συμμετοχής στην κοινωνία και την επίγνωση του ότι ανήκουμε στα ανθρώπινα είδη.»

Edgar Morin, 2002

Ο Εκπαιδευτής στην διαπολιτισμική μάθηση πρέπει να περιβάλλεται από κάποια μοντέλα μάθησης που βρίσκονται σε συνάφεια με τις Αρχές, την Αποστολή και τις Αξίες που τα Διαπολιτισμικά Φεστιβάλ πρέπει να εκφράζουν. Η ανάπτυξη, η μάθηση και η γνώση είναι κοινωνικές διαδικασίες και η συνεργασία είναι απαραίτητες για την κατασκευή του.

Η συνεργασία, ωστόσο, δεν αντλείται αυτόματα από την φυσική εγγύτητα. Προϋποθέτει ισότητα και διαφορετικότητα. Μπορεί μόνο να υπάρξει συνεργασία όταν άνθρωποι με περιέργεια, αυτοπεποίθηση, που είναι ενημερωμένοι, κινητοποιημένοι, ικανοί να συλλογίζονται, να ακούν και να μετέχουν με διαφορετικές απόψεις, διαφορετικές εμπειρίες, αναγνωρίζονται ως ικανοί στην ατομικότητα τους (προσωπική, κοινωνική και πολιτισμική).

Όταν δίνονται οι ευκαιρίες και σε ισότιμη βάση, υπάρχει μια θετική «σύγκρουση» ανάμεσα τους που προκαλεί μια αποσταθεροποίηση απαραίτητη για μια γνωστική και συμπεριφορική εξέλιξη. Σύντομα η συνεργασία είναι επίσης απαραίτητη προϋπόθεση για την κατασκευή μιας δημοκρατικής, πλουραλιστικής κοινωνίας.

2.1 Μη- τυπικές και άτυπες μορφές εκπαίδευσης και στρατηγικές μάθησης

«Η γιαγιά μου ήθελε να αποκτήσω παιδεία, γι' αυτό με κράτησε μακριά από το σχολείο.»

Margaret Mead

Παρόλο που αυτό το απόφθεγμα της διάσημης Αμερικανής ανθρωπολόγου Margaret Mead μπορεί να ακούγεται λίγο υπερβολικό στ' αυτιά μας, μας δίνει τον πυρήνα της πιθανής συζήτησης μας για τις σημερινές μορφές εκπαίδευσης και μάθησης, ειδικά σχετικά με την μεταναστευτική και προσφυγική νεολαία. Πού και τι μαθαίνουμε, που πραγματικά αφορά τις ζωές μας, έχει μακροχρόνιες μεταμορφωτικές δυνατότητες και μας βοηθά να κατασκευάσουμε και να «υπερασπιστούμε» τις ζωές και τις ταυτότητες μας; Και με ποιο τρόπο αυτό το ερώτημα σχετίζεται ειδικότερα με την μεταναστευτική και προσφυγική νεολαία;

Για να υπάρξει μια αμοιβαία κατανόηση θα ήταν χρήσιμο να καθορίσουμε σύντομα τι καταλαβαίνουμε ως τυπική, μη-τυπική και άτυπη εκπαίδευση/ μάθηση.

1) Με την τυπική εκπαίδευση, αναφερόμαστε σε « μια εκπαίδευση που ιδρυματοποιείται, σκόπιμη και σχεδιασμένη μέσα από δημόσιες οργανώσεις και αναγνωρισμένους ιδιωτικούς θεσμούς και -στην ολότητα τους- ιδρύουν το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. (Glossary UNESCO, 2011, p. 80).

2) Με την μη τυπική εκπαίδευση εννοούμε μια ιδρυματοποιημένη και σκόπιμη εκπαίδευση, που οργανώνεται από ένα πάροχο εκπαίδευσης, που όμως δεν συνδυάζει μέρος των προηγούμενων ιδρυμάτων. (Torres del Castillo, s. f.; Glossary UNESCO, 2011, p. 82). Αυτό θα μπορούσε να είναι τυπικά ένα φροντιστήριο γλώσσας, ένα κέντρο νεολαίας, κέντρο πολιτών ή κάτι παρόμοιο.

3) Έπειτα μπορούμε να σκεφτούμε την άτυπη εκπαίδευση ή μάθηση ως «μορφές μάθησης που είναι σκόπιμες ή προμελετημένες αλλά δεν έχουν ιδρυματοποιηθεί. Είναι συνεπώς λιγότερο οργανωμένο, δομημένο τόσο από την τυπική όσο και από την μη τυπική εκπαίδευση. Η άτυπη μάθηση μπορεί να περιλαμβάνει μαθησιακές δραστηριότητες που συμβαίνουν μέσα στην οικογένεια, στον χώρο εργασίας, στην τοπική κοινότητα και στην καθημερινή ζωή, σε μια βάση κατεύθυνσης προς τον εαυτό, την οικογένεια και την κοινωνία.» (Glossary UNESCO, 2011, p. 80).

Μπορεί επίσης να φανεί χρήσιμο να συμπεριληφθούν και μη- σκόπιμες μορφές εκπαίδευσης. Δεν συμβαίνουν δηλαδή επί σκοπώ αλλά ενώ πραγματοποιούμε δραστηριότητες όπως το να ακούμε ραδιόφωνο, να διαβάζουμε την εφημερίδα, ή να συγχρωτιζόμαστε με άλλους ανθρώπους. Ή όταν εμείς -και αυτό είναι ιδίως σχετικό με την περίπτωση μας- εμπλεκόμαστε σε πολιτισμικές ή κοινωνικές δραστηριότητες, μετέχουμε σε αθλητικούς συλλόγους, ή σε ένα συνεταιρισμό της γειτονιάς, παρόλο που αυτές οι δραστηριότητες δεν είναι οργανώνονται με συγκεκριμένους σκοπούς μάθησης, αλλά απλώς «για να περάσουμε καλά», επιδιώκουν έναν κοινό σκοπό, την ξεκούραση και την συναναστροφή με τους ανθρώπους μας. Μπορούμε επίσης να βρούμε την διάκριση ανάμεσα στις άτυπες και μη- σκόπιμες μορφές εκπαίδευσης ακατάλληλη: Είναι συχνό στα πλαίσια όπου υποτίθεται ότι δεν μαθαίνουμε κάτι συγκεκριμένο, να μαθαίνουμε τα περισσότερα: πλαίσια στα οποία επιδιώκουμε προσωπικά ενδιαφέροντα και πάθη είναι αυτά που επιτρέπουν την μεγαλύτερη δυνατότητα μάθησης εξαιτίας της υψηλής προσωπικής εμπλοκής: Αν είμαι μεγάλος οπαδός της «πάνκ» μουσικής θα μπορώ να μάθω πολλά γι' αυτήν γιατί το πάθος και η περιέργεια με οδηγεί προς τα εκεί. Αυτό το γεγονός είναι ιδιαιτέρως σχετικό με τον χώρο της νεολαίας.

Στις ημέρες μας πρέπει να αντιμετωπίσουμε μια σχετικά αντιφατική κατάσταση: Από την μια, σε παγκόσμια κλίμακα η αξία και η σημασία της τυπικής εκπαίδευσης και η επιτυχία των πιστοποιητικών, των διπλωμάτων και της ανώτερης εκπαίδευσης έχουν αυξηθεί αξιοσημείωτα. (βλέπε επίσης Cobo &

Moravec, 2011). Ο αριθμός των φοιτητών ιδίως στην ανώτατη εκπαίδευση αυξάνεται, όπως επίσης ο αριθμός των επαγγελματικών σταδιοδρομιών, των διπλωμάτων, των πιστοποιητικών και των εξετάσεων: ο καθένας κυνηγά τα πιστοποιητικά και είναι πρόθυμος να ανέβει την σκάλα της ανώτατης εκπαίδευσης, όσο πιο ψηλά τόσο το καλύτερο. Αυτό σχετίζεται, φυσικά, με τις αυξανόμενες απαιτήσεις της αλλαγμένης αγοράς εργασίας και τα αυξημένα επίπεδα ανταγωνιστικότητας. Αν και ο καθένας μας στην παρούσα κοινωνία πρέπει να αντέξει την πίεση που προέρχεται από την απαιτητική αγορά εργασίας και το εκπαιδευτικό σύστημα, τα παιδιά και οι νέοι άνθρωποι όμως την αντιμετωπίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό.

Αυτό σημαίνει -για όσο το σύστημα παραμένει ως έχει- ότι οι δάσκαλοι, οι εκπαιδευτές και οι εργαζόμενοι της νεολαίας παροτρύνουν την υποστήριξη της Νεολαίας στην πορεία των νέων μέσα στο σύστημα, διευκολύνοντας και δίνοντας λύση σε δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην πορεία τους για την απόκτηση των απαραίτητων πιστοποιητικών, διπλωμάτων και τίτλων κ.λ.π. , και ως εκ τούτου αυτά εγγυώνται τις καλύτερες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και στην μελλοντική αυτονομία. Είναι μια αυξανόμενη τάση ότι οι εξωσχολικές οργανώσεις για τους νέους προσφέρουν ακαδημαϊκή υποστήριξη και βοήθεια στους νέους ανθρώπους που δυσκολεύονται στον εκπαιδευτικό σύστημα : με σκοπό να πάρουν καλύτερους βαθμούς, να περάσουν τα απαραίτητα μαθήματα, να εξασφαλίσουν την πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση κ.λ.π. Οι περισσότεροι επαγγελματίες στον χώρο της νεολαίας πρέπει να είναι καλά ενημερωμένοι για το εκπαιδευτικό σύστημα και να είναι ικανοί να αντιμετωπίσουν τις συναφείς ανάγκες, απαιτήσεις και ανησυχίες των νέων ανθρώπων.

Αυτό μπορεί να είναι ακόμη πιο σημαντικό όταν σκεπτόμαστε την κατάσταση των μεταναστών και προσφύγων που φτάνουν σε μια ξένη χώρα και σε ένα ξένο εκπαιδευτικό σύστημα. Η πλειοψηφία αυτών των νέων ανθρώπων δεν καταλαβαίνει ούτε μιλά την γλώσσα της χώρας που τους φιλοξενεί.. Τα γλωσσικά εμπόδια, μαζί με το άγνωστο και νέο περιβάλλον στο οποίο πρέπει «να ταιριάξουν» και να προσαρμοστούν σε πολύ μικρό χρόνο (το οποίο μπορεί να

είναι μια τάξη, μια γειτονιά, μια πόλη, ένα κέντρο υποδοχής προσφύγων κ.λπ) καθιστά την επίτευξη των ακαδημαϊκών σκοπών (και των αντίστοιχων πιστοποιητικών) πολύ πιο δύσκολη. Αυτό σημαίνει ότι οι επαγγελματίες στον χώρο της νεολαίας συχνά πρέπει να διαχειριστούν το υψηλό ψυχολογικό στρες και τους εκνευρισμούς που βιώνουν οι νέοι άνθρωποι. Θα συνίστατο στους επαγγελματίες στον χώρο της νεολαίας να λάβουν σχετική κατάρτιση στο πεδίο αυτό της ψυχολογίας για να μπορέσουν προσεγγίσουν τους νέους ανθρώπους αναλόγως και να κατανοήσουν αυτά που αντιμετωπίζουν.

«Η εκπαίδευση είναι μια περίοδος κατά την οποία εκπαιδεύεσαι από κάποιον που δεν γνωρίζεις, σχετικά με κάτι που δεν θέλεις να μάθεις» Gilbert K. Chesterton

Από την άλλη πλευρά, το σύστημα δημιουργεί μια επιτακτική ανάγκη μεταφοράς της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τυπικά περιβάλλοντα σε λιγότερο τυπικά. Πρέπει να αποφορτίσουμε τις εκπαιδευτικές διαδικασίες, να προσφέρουμε εναλλακτικούς τρόπους μάθησης και περιβάλλοντα ικανά μιας «νέας μορφής μάθησης». Πώς θα μπορούσε να είναι αυτή η νέα μορφή μάθησης;

2.1.1 Νέες μορφές μάθησης

Νέες μορφές μάθησης προϋποθέτουν χώρους, όπου οι νέοι άνθρωποι μπορούν να ταυτιστούν με, να συνδεθούν με, να κυνηγήσουν τα πάθη και ενδιαφέροντα τους και τα οποία μπορούν να επηρεάσουν οι ίδιοι με τις δικές τους ιδέες και προοπτικές. Το πιο σημαντικό είναι, οι νέοι άνθρωποι να συνειδητοποιήσουν - γιατί θέλουν να μάθουν και να αισθάνονται ότι ενδιαφέρονται, ότι είναι κινητοποιημένοι και περίεργοι για τα πράγματα. Και αυτά τα ενδιαφέροντα είναι από την φύση τους διαφορετικά για τον κάθε άνθρωπο, με βάση την προσωπικότητα, το κοινωνικό-πολιτισμικό ιστορικό, τις εμπειρίες και άλλα στοιχεία. Αυτή η νέα μορφή μάθησης πρέπει να ενισχύει ικανότητες, δεξιότητες και στάσεις, όπως επίσης να αναπτύσσει μια χρήσιμη και καρποφόρο γνώση που δεν είναι στατική. Θα πρέπει καλύτερα να θεωρείται ένα ζωντανό ζήτημα με συνεχή, δια βίου ανάπτυξη.

Κάποια από τα πιο σημαντικά ζητήματα στις ζωές των νέων ανθρώπων είναι ο συγκρουσιακός ρόλος τους στην κοινωνία: από την μια οι απαιτήσεις που προσδοκά η κοινωνία από τους νέους είναι υψηλές. Αυτές οι απαιτήσεις συνδυάζονται με μια προοπτική του μέλλοντος που είναι πολύ αβέβαιο και σε συνεχή αλλαγή. Από την άλλη, οι νέοι άνθρωποι θεωρούνται ότι εξαρτώνται από τους ενηλίκους και ότι βρίσκονται σε ένα «μετέωρο καθεστώς» ανάμεσα στο παιδί και στον ενήλικα, στο οποίο υπακούν σε ό,τι τους λένε, μαθαίνουν και μελετούν. Σε αυτό το πλαίσιο, μια μαθησιακή διαδικασία αυτό- καθοδηγούμενη, αυτόνομη και βασισμένη στις εμπειρίες που επιτρέπει δοκιμές και λάθη είναι πολύ δύσκολη.

Γι' αυτό το λόγο αυτές οι διαδικασίες θα πρέπει να διευκολύνονται μέσα από άτυπη, μη-τυπική και μη-σκοπίμη μάθηση, στην οποία η μάθηση πυροδοτείται και συνδέεται με τα ενδιαφέροντα και τις ζωές των νέων ανθρώπων. Θα πρέπει να υπάρχει χώρος και χρόνος εξερεύνησης των ενδιαφερόντων τους και γνωριμίας με τους εαυτούς τους και τους άλλους, εκεί που υπάρχει χώρος για δοκιμή και λάθος. Πιστεύουμε ότι είναι πολύ σημαντικό να μεταμορφώσουμε τους ρόλους ανάμεσα στους ενηλίκους και στους νέους σε πιο ισότιμες και οριζόντιες σχέσεις. Οι νέοι άνθρωποι πρέπει να έχουν την ευκαιρία να διαμορφώσουν την μαθησιακή τους διαδικασία και ακόμη να γίνουν ειδικοί πάνω στο αντικείμενο που γνωρίζουν καλά. Σε ένα πρόγραμμα μιας προσφυγικής ομάδας, CCAR στην Καταλονία νέοι πρόσφυγες δημιούργησαν διαφορετικά καλλιτεχνικά εργαστήρια (μουσικής, φωτογραφίας, ζωγραφικής κλπ) με τον ένα από αυτούς να είναι ο ειδικός και να μοιράζεται την εμπειρία και γνώση του με τους άλλους. Είναι σημαντικό να διευκολύνουμε προγράμματα που μεταμορφώνουν τους νέους ανθρώπους σε πρωταγωνιστές, τους δίνουν φωνή και τους προσφέρουν χώρο, όπου μπορούν, μαζί με μια ομάδα συνομηλίκων να ξεπεράσουν τις προκλήσεις.

Ένα από αυτά τα παραδείγματα είναι το πρόγραμμα VOZES στην Βαρκελώνη: Μια ορχήστρα παιδιών και νέων, όπου παιδιά και νέοι που προέρχονται από γειτονιές στην Βαρκελώνη με χαμηλό- εισόδημα και περιθωριοποιημένες έ-

χουν την δυνατότητα να μάθουν δωρεάν ένα κλασικό μουσικό όργανο της επιλογής τους και να παίξουν σε μια επαγγελματική ορχήστρα, μαζί με συνομηλίκους από διάφορες πολλές χώρες (καθώς αυτές οι γειτονιές αριθμούν έναν μεγάλο αριθμό κατοίκων - προσφύγων). Ο διευθυντής Pablo González ίδρυσε το πρόγραμμα βασισμένο στο μοντέλο της ορχήστρας νέων της Βενεζουέλας, με θεμέλιο την ιδέα ότι «όλοι μπορούν μάθουν ένα μουσικό όργανο, ανεξάρτητα από το ιστορικό/ προέλευση τους» .

2.1.2 «Αόρατη μάθηση»

Σε ένα πολύ εμπνευσμένο βιβλίο, οι Cobo και Moravec (2011) προτείνουν ένα νέο μοντέλο εκπαίδευσης, το οποίο πρέπει να είναι ολοκληρωμένο, ανοιχτό, οριζόντιο και να δίνει πολύ περισσότερη σημασία στην «αόρατη μάθηση». Αυτή η «αόρατη μάθηση» είναι αντίθετη σε εκείνο που ακόμη δίνεται περισσότερη προσοχή και αξία στα τυπικά εκπαιδευτικά συστήματα της Δύσης: δηλαδή η σαφής γνώση, η οποία είναι απλά «να κωδικοποιείς ή να εκφράζεις με λέξεις ή ακόμη να παρατηρείς σε βιβλία, βάσεις δεδομένων, εγχειρίδια προγραμματισμού, μουσικές βαθμολογίες κλπ.» (Cobo & Moravec, 2011, p. 26). Η αόρατη γνώση είναι γι' αυτό το λόγο σιωπηρή, προσωπική ή βιωματική και «πολύ περισσότερο πολύπλοκη (αν όχι αδύνατη, σε κάποιες περιπτώσεις) να εξάγει, να συστηματοποιήσει και ακόμη να εκφραστεί λεκτικά» (στην ίδια ως άνω πηγή).

Ανήκει στο πεδίο της αναπτυσσόμενης παγκόσμιας διασύνδεσης και επαφής ανάμεσα στους ανθρώπους και σε μέρη όπου και εμείς του δυτικού κόσμου μαθαίνουμε περισσότερο σχετικά με διαφορετικούς μαθησιακούς τύπους, περιβάλλοντα και στρατηγικές. Συχνά αυτοί διαφέρουν από τους δυτικούς τρόπους μάθησης όπως για παράδειγμα, θα μπορούσαν να είναι ακόμη πιο βιωματικοί, μέσα σε μια ομάδα ή οικογένεια, προφορικοί ή δια βίου. Για παράδειγμα, πολλοί νέοι Αφρικανοί που έρχονται στην Βαρκελώνη, ή ως πρόσφυγες ή ως μετανάστες έχουν διάφορες χειρωνακτικές δεξιότητες και πρακτική γνώση, όπως για παράδειγμα, η κατασκευή οχημάτων ή η ενασχόληση με τα

υφάσματα αλλά δεν διαθέτουν αντίστοιχα διπλώματα ή πιστοποιητικά. Δεν έλαβαν τυπική εκπαίδευση αλλά έμαθαν μέσα από πολλά χρόνια πρακτικής και μέσα από άλλους. Και μεγάλωσαν σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα όπου ο προφορικός λόγος παίζει καίριο ρόλο και όχι η γνώση της γραφής και της ανάγνωσης. Αυτά τα διαφορετικά μαθησιακά είδη και στρατηγικές προσφέρουν έναν μεγάλο εμπλουτισμό στις κλασικές, δυτικές μαθησιακές αντιλήψεις.

Πέρα από κοινωνικοπολιτισμικούς παράγοντες, πρέπει να λάβουμε υπόψη τα διάφορα είδη μαθητών που χρησιμοποιούν διαφορετικές μαθησιακές στρατηγικές. Θα μπορούσαμε να προσδιορίσουμε τις μαθησιακές στρατηγικές ως «ειδικές δράσεις, συμπεριφορές, βήματα ή τεχνικές - όπως η αναζήτηση συντρόφων συζήτησης ή να ενθαρρύνουμε τους εαυτούς μας να αντιμετωπίσουν μια δύσκολη γλωσσική άσκηση - που χρησιμοποιείται από τους μαθητές για να ενισχύσουν την δική τους μάθηση» (Scarcella & Oxford, 1992, p. 63). Και δεν βασίζονται μόνο σε κοινωνικοπολιτισμικά ιστορικά (πώς «μάθαμε να μαθαίνουμε») αλλά επίσης σε χαρακτηριστικά της προσωπικότητας και προτιμήσεις, και ως εκ τούτου σε «μαθησιακά είδη»: θα μπορούσαμε να είμαστε πιο οπτικοί και πιο κινητικοί, πιο εσωστρεφείς ή πιο εξωστρεφείς μαθητές ή να προτιμούμε την σκέψη από το συναίσθημα και πάει λέγοντας (Oxford, 2003).

Αυτά τα μαθησιακά είδη και προτιμήσεις οδηγούν σε διαφορετικές στρατηγικές για το πώς θα επιτευχθεί ο μαθησιακός σκοπός: θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε γνωστική, μετά-γνωστική, αποζημιωτική ή μνημονική στρατηγική, αλλά ακόμη κοινωνικές και συναισθηματικές στρατηγικές. (Oxford, 2003). Στις μαθησιακές διαδικασίες με την μεταναστευτική και προσφυγική νεολαία, πρέπει να λάβουμε υπόψη την προσωπικότητα του κάθε εκπαιδευόμενου και να τους παρέχουμε την δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τις μαθησιακές στρατηγικές ανάλογα με τις ανάγκες και προτιμήσεις του καθενός. Η αναζήτηση του τι ταιριάζει στον καθένα θα μπορούσε να είναι ένα βασικό βήμα στην αρχή ενός προγράμματος προσανατολισμένου στην Νεολαία. Ακόμη προτείνεται να προσφέρουμε στους νέους ανθρώπους ασκήσεις με τις οποίες μπορούν να εξερευνήσουν τις προτιμήσεις και τις ανάγκες τους.

Με σεβασμό σε όλες αυτές τις σκέψεις, θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε ένα κρίσιμο παράγοντα: θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί ώστε να μην βάλουμε όλους τους νέους ανθρώπους στο ίδιο κουτί, αφήνοντας στερεότυπα και προκαταλήψεις να καθορίσουν την κατανόηση μας για τους νέους ανθρώπους. Σχετικά με τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, μας έχουν συμβουλέψει να διακρίνουμε ανάμεσα στις δύο ομάδες και τις διαφορετικές εμπειρίες και ανάγκες που είναι πιθανό να έχουν αυτοί οι νέοι άνθρωποι. Αυτές οι διαφορές εξαρτώνται για παράδειγμα, από την ηλικία της μετανάστευσης, αν οι νέοι άνθρωποι προέρχονται από χώρες με σημαντικές πολεμικές συρράξεις, πολέμους και ανθρωπιστικές καταστροφές, αν συνοδεύονται από την οικογένεια τους ή όχι, τα χαρακτηριστικά της χώρας προέλευσης τους, το κοινωνικό-οικονομικό ιστορικό τους, την εκπαίδευση κ.α. Οι νέοι πρόσφυγες πιθανό να έχουν βιώσει τραυματικά γεγονότα πριν και κατά την διάρκεια της μετανάστευσης τους και να έχουν ζήσει για κάποιο διάστημα σε προσφυγικά κέντρα. Βρίσκονται σε ένα αβέβαιο νομικό και πολιτικό καθεστώς για κάποια χρόνια, με την πιθανή δυνατότητα απόρριψης της διεθνούς προστασίας σε κάποιο σημείο. Αυτοί οι νέοι πρόσφυγες έχουν ειδικές ανάγκες και προτιμήσεις και μπορεί να εξελιχθούν διαφορετικά στις μαθησιακές διαδικασίες από τους νέους μετανάστες, που έχουν ήδη ζήσει κάποια χρόνια στην χώρα που τους φιλοξενεί.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα σκεφτούμε προγράμματα, δρώμενα ή δραστηριότητες που είναι συνεκτικά και στα οποία μετανάστες, πρόσφυγες αλλά και άλλες πληθυσμιακές ομάδες προσκαλούνται να συμμετάσχουν. Αντίθετα: όσο λιγότερο «γκέτο» τόσο το καλύτερο και όσο πιο συνεκτικό, πιο διαπολιτισμικό και πιο πολυγλωσσικό, πιο «ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις» και ανάμεσα στις γενεές, τόσο το καλύτερο.

Τα προγράμματα που βασίζονται στην διάδραση/ αλληλεπίδραση ανάμεσα στις γενεές και την κοινότητα με νέους και ηλικιωμένους ανθρώπους έχουν δείξει εξαιρετικά αποτελέσματα σε διάφορα μέρη του κόσμου. Στην Βαρκελώνη, η οργάνωση παιδιών και Νεολαίας «Casal dels Infants» οργανώνει τακτικές

συναντήσεις ανάμεσα σε νέους από μεταναστευτικές οικογένειες ή περιθωριοποιημένες γειτονίες στην Βαρκελώνη, το «Raval», και τους ηλικιωμένους ανθρώπους από ένα τοπικό γηροκομείο. Σε αυτές τις συναντήσεις μιλούν για εμπειρίες που ενδιαφέρουν τους νέους συμμετέχοντες και οι ηλικιωμένοι είναι πρόθυμοι να μιλήσουν σχετικά. Εξυπηρετεί την διαγενεακή και διαπολιτισμική ανταλλαγή και οι νέοι άνθρωποι είναι σε θέση να καθορίσουν τις θεματικές της ομάδας συζήτησης. Σε μια άλλη οργάνωση της ίδιας γειτονιάς, «AEI Raval», ηλικιωμένοι εθελοντές πολλοί από αυτούς συνταξιούχοι με ελεύθερο χρόνο δίνουν ακαδημαϊκή βοήθεια σε νέους μαθητές με δυσκολίες σε αυτόν τον τομέα. Πολλοί από τους νέους συμμετέχοντες προέρχονται από μεταναστευτικές οικογένειες (πολλοί από οικογένειες του Πακιστάν), που ζουν λίγα χρόνια στην Βαρκελώνη και αντιμετωπίζουν εμπόδια σχετικά με την γλώσσα για να περάσουν τις εξετάσεις και το τυπικό σύστημα αξιολόγησης. Είναι ενδιαφέρον ότι οι εργαζόμενοι της νεολαίας από το «AEI» πιστεύουν ότι αυτή η ακαδημαϊκή υποστήριξη είναι πολύ χρήσιμη αλλά παρατηρούν ότι αυτοί οι νέοι άνθρωποι χρειάζονται περισσότερες δραστηριότητες αναψυχής έτσι ώστε να «εκτονώσουν» την κατάσταση τους από το στρες και να ενδυναμώσουν στοιχεία όπως η αυτοπεποίθηση, η εμπιστοσύνη, οι κοινωνικές σχέσεις και το παιχνίδι.

Συνοψίζοντας, το μέλλον των νέων μαθησιακών διαδικασιών πρέπει να ενδυναμώσει και να επιτρέψει στους νέους ανθρώπους να χτίσουν ζωές αυτόνομες και με αυτοπεποίθηση. Μπορούμε να το βρούμε στον συνδυασμό της τυπικής, μη τυπικής, άτυπης και μη - σκόπιμης μάθησης: «είναι απαραίτητο να διευρυνθούν οι διαστάσεις της μάθησης τυπικής και άτυπης, με σκοπό να δημιουργηθούν δεσμοί που μας επιτρέπουν να ενδυναμώσουμε την σχέση ανάμεσα στα δύο καθεστώτα» (Cobo & Moravec, 2011, p. 26). Και να προσαρμόσουμε τα προγράμματα που προσανατολίζονται στους νέους στις ανάγκες τους, τις ιδιαιτερότητες τους και την κατάσταση του κάθε νέου άνδρα ή γυναίκας.

3. Μοντέλα μάθησης για Διαπολιτισμικούς Εκπαιδευτές

3.1 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Το ζήτημα της πολιτισμικής διαφορετικότητας έχει περάσει, εδώ και λίγο πα-
ραπάνω από μια δεκαετία, από μια κρυμμένη πραγματικότητα σε μία πλέον
πανταχού παρούσα θεματική. Δεν είναι ότι οι πολυπολιτισμικές κοινωνίες
είναι ένας νέος παράγοντας, είναι αυτή η πολυπολιτισμικότητα που είναι νέα:
οι εμπορικές συναλλαγές και η συνύπαρξη ανθρώπων με διαφορετική προέ-
λευση στην ίδια γεωγραφική περιοχή υπήρχαν ανά τους αιώνες, αλλά η κλίμα-
κα και ο ρυθμός αυξήθηκαν. Η πολυπολιτισμική κοινωνία είναι γι' αυτό τον
λόγο μια πραγματικότητα, μια φανερά μη αναστρέψιμη διαδικασία που από
πάντοτε ήταν παρούσα στην ανάπτυξη των κοινωνιών. Μια ματιά στους δια-
φορετικούς πολιτισμούς και κοινωνίες ανά τους αιώνες δείχνει πώς η ανοι-
κτότητα/διαλλακτικότητα και διαπερατότητα είναι απαραίτητες προϋποθέ-
σεις για την εξέλιξη, όπως η βιο-διαφορετικότητα είναι απαραίτητη για την
συνέχεια της ζωής.

Το τι μπορεί να μας προσφέρει σήμερα η διαπολιτισμική επίγνωση είναι η ικα-
νότητα να μαθαίνουμε από τα λάθη του παρελθόντος, και αντί να βαπτίζουμε
την πολυπολιτισμικότητα ως πρόβλημα, να αναγνωρίζουμε το μεγάλο της
πλεονέκτημα. Με άλλα λόγια, να μεταμορφώσουμε μια πολυπολιτισμική κοι-
νωνία σε διαπολιτισμική. Αυτή η κοινωνία αντί να αθροίζει ή να αντιπαραθέτει
ή να ανέχεται στον ίδιο χώρο τις διαφορές, ενσωματώνει τις πολιτισμικές δια-
σταυρώσεις σε μια κοινωνία πραγματικών και αποτελεσματικών δικαιωμά-
των από αστικά και πολιτικά δικαιώματα σε οικονομικά, κοινωνικά και πολι-
τισμικά.

Μια κοινωνία στην οποία η προσωπική και κοινωνική ταυτότητα δεν περνάει
μέσα από μια τυφλή εμπιστοσύνη στην ομάδα που ανήκεις, που συνήθως κα-
θορίζεται ως αντίθετη σε κάποιον ή κάτι, αλλά περισσότερο από μια διαδικα-
σία μόνιμης διαμόρφωσης, η οποία αποδέχεται τις ποικίλες επιρροές και είναι

βασισμένη στις ομοιότητες , στις διαφορές, συνδιασμένη με την βούληση διαμόρφωσης μιας πιο ανθρώπινης κοινωνίας. Όλοι κατοικούμε σε ένα κοινό χώρο, στο οποίο βασιζόμαστε και κανένας δεν έχει περισσότερα δικαιώματα επειδή έφτασε «νωρίτερα».

Το καθεστώς της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης αναφέρεται στην συστηματική εκπαίδευση, η οποία στοχεύει στην ανάπτυξη, τόσο στην πλειοψηφία όσο και στις μειονότητες:

- καλύτερη κατανόηση των πολιτισμών στις σύγχρονες κοινωνίες,
- μεγαλύτερη ικανότητα επικοινωνίας ανάμεσα σε ανθρώπους από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες,
- καλύτερα προσαρμοσμένες συμπεριφορές στο πλαίσιο της πολιτισμικής διαφορετικότητας, μέσα από την κατανόηση των ψυχοκοινωνικών μηχανισμών και παραγόντων και κοινωνικοπολιτικών ομάδων που μπορούν να πυροδοτούν ρατσισμό.
- μεγαλύτερη ικανότητα συμμετοχής στα κοινωνικά, δημιουργική διάδραση της ταυτότητας και μια κοινή αίσθηση του ανήκειν στην ανθρωπότητα.

Η έννοια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που όχι μόνο δεν εφαρμόζεται στην τυπική εκπαίδευση, αλλά ούτε και σε μέρη όπου η πολιτισμική ανομοιογένεια φαίνεται να είναι πιο διακριτή. Στο σχολείο, στην οικογένεια, στην δουλειά, στην άθληση, σε κάθε περιοχή, η διαπολιτισμική εκπαίδευση προϋποθέτει την αμφισβήτηση και την εμβάθυνση της γνώσης, την εγκατάλειψη του εγώ/ και του εθνοκεντρισμού και την υιοθέτηση ενός νέου παραδείγματος. Σύμφωνα με τον Fernand Ouellet (2002), η διαπολιτισμική εκπαίδευση διαρθρώνεται αναγκαία με την εκπαίδευση της ιθαγένειας και μπορεί να καθοριστεί σωρευτικά από τις ακόλουθες πέντε αρχές/ ενδιαφέροντα:

- Το να είμαστε ανοιχτοί στην πολιτισμική διαφορετικότητα

- Ισότητα ευκαιριών και δικαιοσύνη για κοινωνική συνοχή
- Κριτική συμμετοχή στις διαβουλεύσεις της δημοκρατικής ζωής
- Σεβασμός για την ζωή στον πλανήτη

Μια κοινωνία που αποτρέπει τα μέλη της -παιδιά και ενήλικες- από το να μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητες τους στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό με όπλο τα μέσα και τη κουλτούρα της προέλευσης τους, ή η οποία τους αρνείται πλήρη δικαιώματα ιθαγένειας με αιτιολογία τον τόπο γέννησης δεν είναι μια βιώσιμη κοινωνία.

3.1.1. Διαπολιτισμικές εκπαιδευτικές δεξιότητες

Στο περιβάλλον της μη- τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, διαφορετικές πραγματικότητες μπορούν να συμβούν και στον ίδιο χρόνο μπορούν να εμφανιστούν νέες από τις ίδιες τις κοινωνικές διαδικασίες που τροποποιούνται με νέες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις. Οι εκπαιδευτικοί χώροι, ως χώροι συνάντησης, αποτελούν το μέρος όπου μπορούν να δημιουργηθούν αξίες τις οποίες θα ανταλλάξουν μεταξύ τους οι άνθρωποι, καθώς επίσης και το μέρος μέσα στο οποίο χτίζουμε ένα κομμάτι της ταυτότητας μας.

Η διαφορετικότητα είναι ορατή στον εκπαιδευτικό χώρο και έγινε πιο δυνατή ως ένας χώρος όπου επικοινωνούμε, γιατί μας επιτρέπει να είμαστε ίσοι, αλλά ταυτόχρονα να διαφοροποιούμε τους εαυτούς μας από άλλους. Η διαπολιτισμική προσέγγιση στοχεύει να καταρρίψει τα κενά που αφήνουν οι εννοιολογίες και οι νοηματοδοτήσεις των «διαφορών», και προσπαθεί να δείξει ότι η ποικιλομορφία δεν είναι οι διαφορές που στηρίζονται σε ελλείψεις/ κενά. (Gil Jaurena, 2007). Γι' αυτό τον λόγο, σαν μια μεθοδολογική πρόταση στοχεύει να καταρρίψει αυτούς τους μηχανισμούς και να δημιουργήσει ένα νέο πλαίσιο σκέψης σχετικά με την ποικιλομορφία.

Οι νέοι άνθρωποι και τα δίκτυα τους γίνονται ενεργοί παράγοντες, προωθητές και αποδέκτες ιδεών που συνιστώνται από την συμμετοχή στον εκπαιδευτικό χώρο και τους τοποθετεί μπροστά στους άλλους. Μια διαπολιτισμική προσέγ-

γιση είναι ένας χώρος όπου η διαφορετικότητα αναγνωρίζεται και ενδυναμώνεται προωθώντας ένα διάλογο ανάμεσα σε διαφορετικούς ανθρώπους. Σημαίνει να δημιουργείς μια πρόταση η οποία αναλύει την πραγματικότητα και επιτρέπει την δημιουργία προτάσεων για αλλαγές στο μέλλον. Όπως ο Aguado ισχυρίστηκε, T (2009): «η διαπολιτισμική προσέγγιση ως μια θεωρητική προσέγγιση που δουλεύει σαν μια μεταφορά στην οποία μας επιτρέπει να σκεφτούμε για την ανθρώπινη ποικιλομορφία και να σχηματίσουμε εναλλακτικούς τρόπους δράσης και σκέψης στην εκπαίδευση» (σ. 14).

Οι μεταφορές πρέπει να οριοθετούν τις υπαρκτές ενέργειες και ομιλίες επιτρέποντας μας να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα των κοινωνικών και εκπαιδευτικών καταστάσεων. Αυτός ο τρόπος σκέψης μας οργανώνει και μας τοποθετεί σε ένα πεδίο διαλόγου. Παράλληλα, μας δείχνει πώς ο εκπαιδευτικός χώρος δομεί τον αποκλεισμό ενώ τον εδραιώνει, με το να μην προωθεί αυτόν τον χώρο για αναστοχασμό και ανταλλαγή.

Γνωρίζοντας πώς να αναγνωρίσεις την ποικιλομορφία σε αντίθεση με την διαφορά, σαν δύο αντίθετους μηχανισμούς που παράγουν ένα διάλογο στο ένα χέρι και τον αποκλεισμό στο άλλο, γίνεται υπερβατικό. Η μεταφορά μας απαρτίζει και γι' αυτό το λόγο είναι ο άξονας που μας δίνει αξία και μας επιτρέπει να προωθήσουμε την ποικιλομορφία και να καταρρίψουμε την σύγκρουση ανάμεσα στην ποικιλομορφία και στην διαφορετικότητα, που στην πράξη γίνεται αποκλεισμός. Η διαφορετικότητα προϋποθέτει μια ηθική εκτίμηση (Abdallah-Pretceille, 2006), και γι αυτό το λόγο είναι η ίδια μια ηθική κρίση.

Όταν μιλάμε για την ποικιλομορφία, μιλάμε για ένα διάλογο και έναν τρόπο αντίληψης της πραγματικότητας, που συνεπάγεται την αναγνώριση του άλλου. Όπως ισχυρίστηκε ο Aguado, T (2006), είναι η ματιά που δημιουργεί το αντικείμενο και από εδώ το ορίζουμε σε υποκείμενο που δρα. Με άλλα λόγια, μιλάμε για την επικοινωνία και πάνω από όλα ένα νέο τρόπο προώθησης διάδρασης ανάμεσα στα άτομα. Είναι ένας τρόπος να χτίσουμε μια κοσμοθεωρία

και μια νέα πραγματικότητα, που μας φέρνει κοντά στην μεταφορά της ποικιλομορφίας.

Η ποικιλομορφία μας συνδέει με την κουλτούρα, με το να είναι ταυτόχρονα προωθητής της παραγωγής και της διαμόρφωσης πολιτισμικών χαρακτηριστικών και τους μηχανισμούς επικοινωνίας τους. Αν η προσέγγιση ή η πρόταση είναι σε αυτό το σχέδιο ποικιλότητας, η κουλτούρα θα διαμορφωθεί διαφορετικά. Οι δεσμεύσεις θα είναι διαφορετικές και γι' αυτό τον λόγο η πραγματικότητα θα διαμορφωθεί διαφορετικά. Οι γέφυρες διαλόγου γίνονται μηχανή της πολιτισμικής κατασκευής.

Η ποικιλομορφία είναι μια δυναμική, μια έννοια που αλλάζει και είναι ανοιχτή. Αυτό μας οδηγεί στην ανάγκη κατασκευής νέων κοινών χώρων όπου η ποικιλομορφία γίνεται ένας χώρος επαφής και μεταμόρφωσης της κοινωνίας. Χώρων όπου οι πολιτισμικές διαφορές βοηθούν αμοιβαία τον εμπλουτισμό και όπου η διαπολιτισμικότητα είναι υβριδική, τμηματική και πολύπλοκη.

Αυτή η πραγματικότητα υποδηλώνεται μέχρι τώρα σε μεγάλο βαθμό, καθώς δεν οφείλουμε πια να περιγράψουμε τους πολιτισμούς αλλά τις διαδικασίες του διαλόγου ανάμεσα στους πολιτισμούς. Τονίζεται στον Linton, R 1936: 42: « οι πολιτισμοί μεταδίδονται μέσα από τα άτομα και δεν μπορούν να εκδηλωθούν από την διαμεσολάβηση τους». Εξειδικεύοντας στον εκπαιδευτικό χώρο, η σημασία βρίσκεται στην δημιουργία των κοινωνικών χώρων που διέπονται από την διαπραγμάτευση και την δημιουργικότητα. Αυτή η πρόταση καταρρίπτει την ανισότητα και δίνει ένα πεδίο δικαιοσύνης για να κατακτηθεί.

Η σχέση ανάμεσα στα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις μετατρέπεται, τρέποντας την διαπολιτισμικότητα σε έναν μηχανισμό μάθησης. Ωστόσο, υπάρχουν επίσης αντιστάσεις που αρχίζουν από το να θέλουμε μια κουλτούρα ή μια ιδέα και τρέπονται σε φυγή από το πώς βλέπουμε το άλλο.

Γι' αυτό τον λόγο πρέπει να ταυτοποιήσουμε τους εαυτούς μας ως ολότητα, ως μια συλλογικότητα, σε μια «ασυνάρτητη πράξη σύγκρισης, επιλογής και σημασίας των πρακτικών καθοριστικών παραγόντων και πολιτιστικών παρουσιά-

σεων ως εμβλήματα της αντίθεσης» (Giménez, C., 2000). Σε αυτή τη διαδικασία, χτίζουμε τους εαυτούς μας μέσα από μια παγκόσμια σκοπιά, όπου οι άλλοι δεν υπάρχουν τόσο πολλοί και όπου ο μόνος τρόπος διατήρησης των εαυτών μας είναι να παγκοσμιοποιήσουμε το πολιτιστικό μας έργο και να αποικίσουμε τις υπόλοιπες πολιτιστικές πραγματικότητες. Αλλά για να είναι έγκυρο το μοντέλο μας και για να αναγνωρίζεται πρέπει να το δείξουμε ως το καλύτερο και να αναγνωριστεί σε παγκόσμια κλίμακα. Και σε αυτόν τον μηχανισμό αποδυναμώνουμε το πιο ευάλωτο, σταματάμε να ακούμε και επιβάλλουμε λειτουργικές κατευθυντήριες που ωφελούν την ειδικότερη πολιτισμική μας πραγματικότητα.

Όλα αυτά μας εξαναγκάζουν να επανακαθορίσουμε τα προγράμματα μας, να διακρίνουμε ανάμεσα στις διαφορές, να αμφισβητήσουμε την παρέμβαση, τις ρουτίνες, τις σχέσεις και τους διαλόγους. Αυτό είναι πάντοτε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο που προωθεί τον αντίθετο δρόμο. Πρέπει να κάνουμε μια «αξιολόγηση των πιστεύω μας» και να αναδομήσουμε τους εαυτούς μας.

Η πολυπολιτισμικότητα, κάποιες φορές, είναι παρούσα στο συλλογικό ασυνείδητο, αλλά η διαπολιτισμικότητα πηγαινει ακόμη πιο μακριά και είναι πιο δύσκολη στην χρήση. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι υπάρχουν ανισότητες και διαφορές που βάζουν εμπόδια στην μη αναγνώριση της ποικιλομορφίας.

Η σύγκρουση είναι ένας σχετικός και ορατός χώρος ανάδειξης των δυσκολιών αυτής της επικοινωνίας και διάδρασης και μερικές μορφές αυτή είναι η μόνη δυνατότητα για πολλούς ανθρώπους. Γι' αυτό το λόγο οι άνθρωποι χρησιμοποιούν την δημόσια εικόνα σαν τον μοναδικό τρόπο για να αποφύγουν την διάκριση και τον αποκλεισμό.

3.2.1 Τα θεμέλια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης

Στο πεδίο της παιδαγωγικής και αναπτυξιακής ψυχολογίας, η προσέγγιση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης βασίζεται στην εποικοδομητική σύλληψη που αναγνωρίζει την κληρονομιά εξαιτίας συγγραφέων και ερευνητών όπως μετα-

ξύ άλλων Vygotsky, Piaget και Bruner. Η μάθηση γίνεται κατανοητή ως μια διαδικασία που πραγματοποιείται στην κοινωνική συμμετοχή: η μάθηση εισέρχεται στο κοινωνικό πλαίσιο, στο πολιτισμικό και πολιτικό.

Οι πέντε αρχές της μάθησης όπως τις έχει συνθέσει η Sonia Nieto (1999) απεικονίζουν με σαφήνεια την έννοια της μάθησης που υπογραμμίζει τον διαπολιτισμικό διάλογο. Αυτές οι αρχές είναι:

- Η μάθηση που χτίζεται ενεργά
- Αναδύεται από την εμπειρία και διαμορφώνεται μέσα από αυτή
- Είναι προϊόν κοινωνικής διαμεσολάβησης
- Επηρεάζεται από πολιτισμικούς παράγοντες και
- από το πλαίσιο μέσα στο οποίο λαμβάνει χώρα.

Οι εκπαιδευόμενοι δεν είναι περισσότερο ή λιγότερο κούφια δοχεία που γεμίζουν γνώση σαν να καταναλώνεις τα κουτάλια της γνώσης που πρόκειται να διδαχθείς.

3.2 Κοινότητες πρακτικής- «CoP»

Στις ημέρες μας υπάρχουν τρόποι δημιουργίας και διατήρησης των κοινοτήτων της πρακτικής - «CoP» δίκτυα, άτυπα οργανωμένα ή (διαφορετικά οργανωμένα), που βασίζονται στην ύπαρξη μιας κοινής αποθήκης γνώσης.

Αυτά προκύπτουν από την βούληση της συμμετοχής, από την αίσθηση της ανάγκης για προσφορά της γνώσης και πορεύονται προς την βελτίωση της πρακτικής στο μέγιστο.

Στις κοινότητες της πρακτικής μπορεί να μετέχει ένας μικρός ή εκτεταμένος αριθμός ατόμων που μπορεί να μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας ή αντίθετα, να είναι διάσπαρτοι σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές. Άνθρωποι που συνδέονται λόγω του ίδιου σχολείου (δάσκαλοι και όχι μόνο) ή αντίθετα, που προέρχονται από διαφορετικά σχολεία στην χώρα ή από διαφορετικές χώρες.

Συζητούν κοινά προβλήματα και τρόπους επίλυσης τους, βρίσκουν στρατηγικές, προγράμματα και σχέδια παρέμβασης και/ή τα προσαρμόζουν στα διαφορετικά πλαίσια.

Είναι συχνά άτυπες (εξ αποστάσεως ή δια ζώσης) κάτι το οποίο ενδυναμώνει το αίσθημα της εγγύτητας και του κοινού σκοπού, παράγει περισσότερη γνώση και αυξάνει το επίπεδο της αυτοπεποίθησης στην παρέμβαση από μέρα σε μέρα, καθώς οι αμφιβολίες προκλήθηκαν λόγω της απομόνωσης και ταυτόχρονα ελεύθερες από τους περιορισμούς που επιβάλλουν οι γραφειοκράτες.

Είναι άτυπες ή τουλάχιστον μη- ιδρυματικές κοινότητες που «φοβούνται» την γραφειοκρατία, αλλά δεν αναπτύσσονται τυχαία. Είναι σημαντικό να τις αντιμετωπίσουμε, να τις κρατάμε ζωντανές, ειδικότερα μέσα από την ύπαρξη της συνεργασίας /διευκόλυνσης που εξασφαλίζει την συνέχιση της δραστηριότητας και την καθοδήγηση της κοινότητας. Ο συντονισμός αυτός εξασφαλίζει τον σχεδιασμό, την οργάνωση και τον συγχρονισμό των επαφών και των πρωτοβουλιών, είναι συνδεδεμένος με τις καλύτερες και πιο αποτελεσματικές μορφές εγγραφής της γνώσης που διαμορφώθηκε και που περνάει για παράδειγμα, την διαμόρφωση των κοινοποιημένων βάσεων δεδομένων ή τις αναμνήσεις μιας συνάντησης. Ο συντονισμός είναι επίσης συνώνυμος της μοιρασμένης ηγεσίας, ειδικότερα μέσα από την ανάληψη της, από διαφορετικούς ανθρώπους, με διαφορετικούς ρόλους που διαμορφώνουν την ίδια ηγεσία. Οι κοινωνίες της πρακτικής στηρίζονται στην συνεργασία και στο μοίρασμα της γνώσης.

Οπότε, γιατί να μην προωθούνται κοινότητες με τοπικούς διαπολιτισμικούς ηγέτες, στο επίπεδο των εργασιακών τους χώρων, να αναζητούν την υλοποίηση συνεργατικής εργασίας σε όλα τα επίπεδα της οργάνωσης της κοινωνίας; Αφήνοντας την συσσωρευμένη γνώση για την μάθηση και την συνεργασία, δίνοντας δυνατότητες για επιτυχία και συζητώντας τους λόγους για τις αποτυχίες των πρακτικών τους, αυξάνοντας την γνώση μέσα από την καταγραφή

και ανταλλαγή εμπειριών, αναζητώντας υποστήριξη από τους ειδικούς, συνεργασία και μάθηση στην διαδρομή για να γνωρίσεις τον άλλο.

3.2.3 Χτίζοντας κοινότητες πρακτικής

Μαθαίνοντας μέσα από την ζωή, και μαθαίνοντας από την ζωή είναι ένα «σλόγκαν» που μεταφέρονται στις μέρες μας ως κάτι παραπάνω από μια αναγκαιότητα, δηλαδή ως μια απόδειξη. Η έννοια του αλφαριθμητισμού σημαίνει όχι μόνο την ύπαρξη της γνώσης αλλά επίσης την ικανότητα για μάθηση και η οποία δεν αποκαλύπτει την όρεξη για μάθηση και για μια δια βίου μάθηση.

Αυτή η σχέση προς στην γνώση προϋποθέτει όχι μόνο την επίγνωση της «αβεβαιότητας» και «του προσωρινού» αυτών που γνωρίζουμε, αλλά και την συνειδητοποίηση όσων δεν γνωρίζουμε και την ικανότητα να εγκαθιδρύσουμε και να ρυθμίσουμε δρόμους μάθησης.

Αυτοί οι δρόμοι, όπως έχουμε δει, δεν είναι μια ομοιόμορφη κατανόηση της συναφούς διάστασης της μάθησης και χωρίς τα ενεργά γκρουπ μάθησης (Carneiro, 2001b). Και το πλαίσιο, η ικανότητα συνεργασίας είναι θεμελιώδεις για την ανάπτυξη των ανθρώπων και των οργανισμών.

Στις μέρες μας, αυτές της παγκοσμιοποίησης, υπάρχουν τρόποι με τους οποίους πρέπει να καταρρίψουμε τους τοίχους των οργανωτικών ορίων και να δημιουργήσουμε συνδέσεις ανάμεσα στα διάφορα μέλη της κοινωνίας ιδρύοντας γέφυρες, ανταλλάσσοντας εμπειρίες σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο.

Στις ημέρες μας υπάρχουν μέσα δημιουργίας και διατήρησης κοινοτήτων πρακτικής- δίκτυα, άτυπα οργανωμένα (ή διαφορετικά οργανωμένα!), τα οποία στηρίζονται στην ύπαρξη μιας κοινής αποθήκης γνώσης. Προκύπτουν από την βούληση τη συμμετοχής, από την αίσθηση της ανάγκης για προσφορά γνώσης και κινούνται προς την βελτίωση της πρακτικής. Στις κοινότητες πρακτικής μπορεί να μετέχει ένας μικρός ή εκτεταμένος αριθμός ανθρώπων που μοιράζονται τον ίδιο εργασιακό χώρο ή αντίθετα είναι διάσπαρτοι σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές.

Άνθρωποι οι οποίοι συνδέονται από την ίδια χώρα καταγωγής ή αντίθετα από διαφορετικές χώρες, νέοι που προέρχονται από διαφορετικά ιστορικά αλλά με τις ίδιες συνθήκες όπως «NEETs» (αρκτικόλεξο για No Employment, Education, Training-Neets – Νέοι χωρίς εργασία-εκπαίδευση-κατάρτιση) . Συζητούν κοινά προβλήματα και τρόπους επίλυσης τους, βρίσκουν στρατηγικές, προγράμματα και σχέδια παρέμβασης και/ή προσαρμοσμένα σε διάφορα πλαίσια.

Είναι συχνά ανεπίσημες (εξ αποστάσεως ή δια ζώσης) το οποίο ενδυναμώνει το αίσθημα της εγγύτητας και του κοινού σκοπού, παράγει περισσότερη γνώση και αυξάνει το επίπεδο της αυτοπεποίθησης στην παρέμβαση από μέρα σε μέρα, καθώς οι αμφιβολίες προκλήθηκαν λόγω της απομόνωσης και ταυτόχρονα απελευθερώθηκαν από τους περιορισμούς που επιβάλλονται από τις γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Είναι άτυπες ή τουλάχιστον μη- ιδρυματικές κοινότητες που «φοβούνται» την γραφειοκρατία, αλλά δεν αναπτύσσονται τυχαία. Είναι σημαντικό να τις αντιμετωπίζουμε, να τις κρατάμε ζωντανές, ειδικότερα μέσα από την ύπαρξη της συντονισμού/διευκόλυνσης που εξασφαλίζει την συνέχιση της δραστηριότητας και την καθοδήγηση της κοινότητας.

Η συνεργασία / συντονισμός εξασφαλίζει τον σχεδιασμό, την οργάνωση και τον συγχρονισμό των επαφών και των πρωτοβουλιών, συνδέεται με τις καλύτερες και πιο αποτελεσματικές μορφές εγγραφής της γνώσης που διαμορφώνεται και που περνάει για παράδειγμα, την διαμόρφωση των κοινοποιημένων βάσεων δεδομένων ή τις αναμνήσεις μιας συνάντησης.

Ο συντονισμός είναι επίσης συνώνυμος με την μοιρασμένη ηγεσία, ειδικότερα μέσα από την ανάληψη, από διαφορετικούς ανθρώπους, με διαφορετικούς ρόλους, που διαμορφώνουν την ίδια ηγεσία. Οι κοινωνίες της πρακτικής στηρίζονται στην συνεργασία και στην γνώση που μοιράζεται.

Ο συντονισμός εξασφαλίζει τον σχεδιασμό, την οργάνωση και τον προγραμματισμό των επαφών και των πρωτοβουλιών, είναι ευαίσθητος στις καλύτερες

και αποτελεσματικότερες μορφές συνεργασίας και μάθησης για την καταγραφή των κατασκευασμένων γνώσεων που περνούν, για παράδειγμα, την κατασκευή κοινών βάσεων δεδομένων ή τις αναμνήσεις μιας συνάντησης.

Ο συντονισμός είναι επίσης συνώνυμος με την κοινή ηγεσία, δηλαδή με την παραδοχή, από διάφορους ανθρώπους, των διαφόρων ρόλων που αποτελούν την ίδια ηγεσία.

Η εμφάνιση των κοινοτήτων πρακτικής στο πεδίο της συνεργατικής μάθησης ή στο ευρύτερο πεδίο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, στον χώρο της τυπικής, μη-τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης ή οποιοδήποτε άλλο επαγγελματικό χώρο και περαιτέρω είναι μια ενημερωμένη και ενεργή συμβολή θετικής ανταπόκρισης στις δυσκολίες της «Διαπολιτισμικότητας»

3.3 Συνεργατική μάθηση

Η συνεργατική μάθηση θεωρείται ότι είναι ένα από τα πιο σημαντικά όπλα στην πάλη κατά της κοινωνικής διάκρισης και ένας παράγοντας κινητοποίησης για μάθηση και βελτίωση της παραγωγής γνώσης μεταξύ των κοινωνικών ομάδων. Γι' αυτό το λόγο είναι μια αποτελεσματική στρατηγική όταν υπάρχει σκοπός προώθησης ίσων ευκαιριών και της διαπολιτισμικής διάστασης της εκπαίδευσης. Μπορεί επίσης να δουλέψει ως ένα μοντέλο μάθησης για τα δημοκρατικά δικαιώματα και την κοινωνική συνοχή, καθώς η ανομοιογένεια και η ομότιμη εργασία είναι προνομιούχοι τρόποι μείωσης των στερεοτύπων και της προκατάληψης με το να παρέχουν την γνώση για τον άλλο στις διαφορές και ομοιότητες, σε μια σειρά πειραματισμών και στην διαμόρφωση ενός κοινού σκοπού.

Εκτενής έρευνα στην συνεργατική μάθηση έχει αναδείξει με πληρότητα τα πλεονεκτήματα της συνεργατικής μάθησης: Υψηλά εκπαιδευτικά αποτελέσματα, καλύτερη κατανόηση των εννοιών, πιο αναπτυγμένες κοινωνικές δεξιότητες, στερεότυπο και προκατάληψη σχετικά με την διαφορετικότητα, εί-

ναι μερικές από τις διαστάσεις στις οποίες η συνεργατική μάθηση χρησιμοποιείται συνεχώς.

Η συνεργατική μάθηση αντιπροσωπεύει από μια γνωστική άποψη μια ευκαιρία για επιτυχία επειδή παρέχει (Díaz-Aguado 1996: 136):

- Γνωστικές και κοινωνικές δεξιότητες που παρέχουν οι συνάδελφοι
- Η κοινωνικό- γνωστική σύγκρουση που διεγείρει την αλληλεπίδραση ανάμεσα σε ίσους και αποτελεί μεγαλύτερη κινητοποίηση.
- Αυξημένη ενεργή αφοσίωση στις δραστηριότητες στις ομάδες των εκπαιδευόμενων, που συνεπάγονται ένα μεγαλύτερο επίπεδο δράσης και διεργασίας
- Επέκταση των πηγών πληροφόρησης και ταχεία ανατροφοδότηση στα αποτελέσματα
- Ατομική προσοχή, μιας και η εργασία με έναν συνάδελφο είναι πιο συχνή.
- Ευκαιρία να διδάξεις / να μάθεις από τους συναδέλφους.

Η επιτυχία της συνεργατικής μάθησης έκανε πολλούς δασκάλους να σκεφτούν ότι η συνεργατική μάθηση είναι συνώνυμη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Αλλά προειδοποιούμε, αν είναι πράγματι αλήθεια ότι η συνεργατική μάθηση είναι πιο δίκαιη, αποτελεσματική και ενθαρρυντική μέθοδος ενδυνάμωσης της κοινωνικής παρέμβασης και των δημοκρατικών δικαιωμάτων. Αν περιορίσεις τον εαυτό σου σε μια σειρά τεχνικών περισσότερο ή λιγότερο μηχανοποιημένων και εφαρμοσμένων χωρίς αναστοχασμό στο περιεχόμενο και στα εκπαιδευτικά πλαίσια, η συνεργατική μάθηση θα γίνει «περισσότερο μια ρουτίνα, αποτελεσματική, αλλά κενή από τον θεμελιώδη σκοπό της». Η συνεργατική μάθηση βγάζει νόημα μόνο αν συνοδεύεται από συνεχόμενο έλεγχο των αποτελεσμάτων απέναντι στην υποστήριξη από ένα περιβάλλον συνεργασίας και

αλληλεγγύης . Με λίγα λόγια, μόνο αν πλαισιώνεσαι από τις αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

3.3.1 Οι θεμελιώδεις αρχές της συνεργατικής μάθησης

Αυτό το κεφάλαιο παρέχει μια σύντομη επισκόπηση σε κάποιες από τις βασικές εκπαιδευτικές θεωρίες οι οποίες υπογραμμίζουν την σημασία της συνεργασίας. Αρχικά, υπάρχουν δύο προσεγγίσεις: η μια είναι φιλοσοφική (βασισμένη σε Dewey, Freire) και η άλλη ψυχολογική (βασισμένη σε Vygotsky, Bandura και Rogers). Οι διαφορετικές θεωρίες συμπληρώνουν η μια την άλλη, και στην αλληλοσυμπλήρωση τους και στους τρόπους που συσχετίζονται πρέπει να τις σκεφτόμαστε και να τις χρησιμοποιούμε ως ένα εργαλείο χρήσιμο στην ενδυνάμωση του εκπαιδευτή.

Η ανάγκη καθιέρωσης της συνεργασίας σαν ένα εργαλείο- κλειδί δεν είναι μια καινοτομία στην εκπαίδευση. Ήδη από το 1899, ο John Dewey έδειξε πως θα έπρεπε να οργανώνεται η εκπαιδευτική ζωή, αναπτύσσοντας δηλαδή συνείδηση για τα κοινά και την κοινότητα. « Το σχολείο θα είναι ένα μέρος όπου το παιδί μαθαίνει μέσα από άμεση εμπειρία, σε ένα περιβάλλον ευνοϊκό για μάθηση με τα ηνία να τα έχει το πνεύμα της ελεύθερης επικοινωνίας, της ανταλλαγής ιδεών, των προτάσεων, των αποτελεσμάτων του παρελθόντος και επιτυχιών ή αποτυχιών του σήμερα», πλέον θεωρούμε/ συγκαταλέγουμε τις μη-τυπικές βάσεις στους ίδιους χώρους μάθησης.

Ο Paulo Freire ασκεί κριτική σε αυτό που αποκαλεί «τραπεζικό σύστημα» της εκπαίδευσης στο οποίο τόσο ο δάσκαλος όσο και ο μαθητής περιορίζονται σε μια μόνο διάσταση του αντικειμένου. Η «τραπεζική» εκπαίδευση μειώνει ή εκμηδενίζει την δημιουργικότητα και την περιέργεια γιατί αρνείται τα άτομα/ υποκείμενα και τα μετατρέπει όλο και περισσότερο σε καταναλωτές: ο δάσκαλος διδάσκει και οι μαθητές μαθαίνουν, ο δάσκαλος γνωρίζει τα πάντα, οι μαθητές δεν γνωρίζουν τίποτα, οι μαθητές συμπεριφέρονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του δασκάλου, προσαρμόζονται στα προγράμματα και την πειθαρχία που επιβάλλει ο δάσκαλος. Για τον Paulo Freire (1997), η εκπαίδευση δεν

έχει να κάνει με την μετάδοση της γνώσης, αλλά συνεπάγεται δημιουργικές συνθήκες για την εξάσκηση της δημιουργικότητας του εκπαιδευόμενου και του επιτρέπει να λειτουργήσει επίσης ως παραγωγός μάθησης ιδίως καθώς οι άνθρωποι είναι πολιτιστικά όντα, ικανά να εκφράσουν τις απόψεις τους, προγραμματισμένα να μαθαίνουν και να διδάσκουν και προικοδοτούμενα με μια ατέλειωτη περιέργεια που πρέπει να αναπτυχθεί. Οποιαδήποτε απόπειρα καταστολής αυτής της περιέργειας ή αναστολής της δυνατότητας επιλογής είναι μια μορφή βίας. Εναλλακτικά, προτείνει την διαλογική εκπαίδευση, ο διάλογος, ως ένα παιδαγωγικό εργαλείο.

Ο διάλογος δεν είναι απλά μια τακτική εμπλοκής των μαθητών σε μια άσκηση που τους δίνεται, αλλά είναι ένα αναπόσπαστο στοιχείο της διαδικασίας μάθησης και κατάκτησης της γνώσης γιατί αυτή έχει έναν χαρακτήρα κοινωνικό και όχι απλά ατομικό, υπερβαίνει την ψυχολογική διάσταση, καθώς η εμπειρία και η ταυτότητα δεν διαχωρίζονται από την προβληματική εξουσία και δράση. Στις μέρες μας ο Freire, έχει μετατραπεί σε μια θεωρία - κλειδί προς τα νέα εκπαιδευτικά μοντέλα βασισμένη στην πρακτική της αμοιβαίας διάδρασης σαν ένας παράγοντας παραγωγής γνώσης και ευσυνειδησίας της πολιτικής δράσης μέσα από τις κοινωνικές ομάδες, αυξάνοντας ένα υψηλό επίπεδο συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.

Στο πεδίο της θεωρίας και της έρευνας στην αναπτυξιακή ψυχολογία της Συνεργατικής Μάθησης, οι προτάσεις του Vygotsky (1896-1934) επαναλαμβάνονται, η κοινωνική διάδραση/ αλληλεπίδραση παίζει θεμελιώδη ρόλο στην γνωστική λειτουργία: όλες οι γνωστικές λειτουργίες είναι αποτέλεσμα της σχέσης ανάμεσα σε άτομα που είναι κοινωνικοί και πολιτισμικοί διαμεσολαβητές. Με άλλα λόγια, θα υπάρξει μία χρονική περίοδος όπου η δυνατότητα για γνωστική ανάπτυξη θα πραγματοποιείται πλήρως μόνο αν λαμβάνει χώρα η κατάλληλη κοινωνική διάδραση.

Μια άλλη ψυχολογική προσέγγιση της Συνεργατικής Μάθησης έχει εκφραστεί από την θεωρία της κοινωνικής γνωστικής λειτουργίας και την κοινωνική μά-

θηση του Bandura (1986). Σύμφωνα με αυτόν τον συγγραφέα η ανθρώπινη δραστηριότητα αντιμετωπίζεται ως ένα προϊόν της δυναμικής αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε προσωπικούς, συμπεριφορικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες. Για παράδειγμα, πώς ο άνθρωπος ερμηνεύει τα αποτελέσματα του αντίκτυπου της δικής του συμπεριφοράς στους περιβαλλοντικούς και προσωπικούς παράγοντες που με την σειρά τους θα επηρεάσουν και θα αλλάξουν ακολούθως την δική του συμπεριφορά. Για τον Bandura, το άτομο αντιμετωπίζεται σαν μια ενεργή και αυτοπαθής οντότητα ικανή να αυτό-οργανώνεται και να αυτορυθμίζεται και όχι απλώς ως ένα «αποτέλεσμα» εξωτερικών ερεθισμάτων ή αντίθετα «αποτέλεσμα» ασυνείδητων ή ανεξέλεγκτων εσωτερικών παρορμήσεων. Το άτομο είναι παράγωγο αλλά και παραγωγός των κοινωνικών και περιβαλλοντικών συστημάτων που συμμετέχει, με άλλα λόγια επηρεάζεται από το περιβάλλον αλλά είναι ικανό να δρα πάνω σε αυτό και να το τροποποιεί, ώστε να γίνουν τα πράγματα.

Μια άλλη ψυχολογική θεωρία της Συνεργατικής Μάθησης που θα μπορούσε να είναι πολύ χρήσιμη για όσους εκπαιδευτές που ασχολούνται με ευάλωτες ομάδες ορίζεται από τον Rogers όταν είπε ότι η Μάθηση χρειάζεται “ένα περιβάλλον πρόσφορο για μάθηση όπου υπάρχει μια ισορροπία ανάμεσα στα συναισθηματικά και νοητικά συστατικά της μάθησης και μια ενεργή συμμετοχή του υποκειμένου στην δική του μαθησιακή διαδικασία: οι εκπαιδευόμενοι μετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία και έχουν ένα είδος ελέγχου πάνω στην φύση και την κατεύθυνση της”. Η μάθηση αναπτύσσεται μέσα από άμεση αντιμετώπιση πρακτικών, κοινωνικών και προσωπικών προβλημάτων και η αυτό-αξιολόγηση είναι ο βασικός τρόπος ρύθμισης της διαδικασίας. Αυτή η αυτό-αξιολόγηση προϋποθέτει διαδικασίες μετάγνωσης και συγχρόνως το μοίρασμα των σκέψεων και συναισθημάτων που είναι γνωστικές και κοινωνικές ικανότητες.

3.3.2 Τυπικότητες στην Συνεργατική Μάθηση

Συμπερασματικά, κάποιες πτυχές που βρίσκονται στην καρδιά της συνεργατικής μάθησης είναι οι ακόλουθες:

- Η ανάγκη να αναπτυχθούν συστηματικά στρατηγικές για την διαμόρφωση κοινωνικών δεξιοτήτων,
- Η εγκαθίδρυση ενός κλίματος συνεργασίας (σε αντίθεση με την ατομικότητα και την ανταγωνιστικότητα),
- Η αξιοποίηση της να είναι συστηματική και όχι απλά επεισοδιακή (χωρίς όμως να αποκλείονται άλλες δραστηριότητες ή μορφές εργασίας,
- Τα βασικά χαρακτηριστικά της συνεργατικής ομάδας: η ανομοιογένεια, η ατομική ευθύνη και ομαδική αλληλεπίδραση, θετική αλληλοεξάρτηση , διάδραση, ισότιμη συμμετοχή. Αλλαγή των ρόλων και λειτουργιών που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτές,
- Ταυτοποίηση πολλαπλών δεξιοτήτων
- Ο ρόλος που παίζει ο εκπαιδευτής: πρόταση δραστηριοτήτων, έλεγχος της λειτουργικότητας της ομάδας, μεταβίβαση εξουσίας

Η διαδικασία της αξιολόγησης/ ρύθμισης που βασίζεται στην ικανότητα αυτό-αξιολόγησης, η εκτίμηση του προϊόντος, λαμβάνοντας υπόψη την ομάδα και το άτομο (τα αποτελέσματα αξιολόγησης της ομάδας να προέρχονται από την σύνοψη των αποτελεσμάτων αυτό-αξιολόγησης του κάθε μέλους της ομάδας).

3.4 Η Κρυμμένη Διδακτέα ύλη του Εξελικτικού Μοντέλου Διαμόρφωσης

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση μέσα από τις μη τυπικές και άτυπες ενότητες των εκπαιδευτών, των εμπυχωτών, των εργαζόμενων στους δρόμους, των πολιτών δεν περιορίζεται μόνο στην ιδέα της ανοχής και αποδοχής του άλλου. Οι βασικές αρχές είναι: η αφύπνιση και η ενδυνάμωση της κριτικής σκέψης

στα άτομα, το συλλογικό συμφέρον της κοινότητας στην εφαρμογή εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών πρωτοποριών, η ικανότητα της ολιστικής πραγμάτωσης αυτών μέσα από δρώμενα που προωθούν την ολοκληρωτική οργάνωση των κοινών «από την κορυφή έως τα νύχια» και τελικά την ανάπτυξη μιας πιο παγκόσμιας σύλληψης και μιας πιο αποτελεσματικής διαχείρισης της πολυπλοκότητας που υπόκειται στην κοινωνική και ανθρώπινη ζωή.

Η πρωτοβουλία μας να δημιουργήσουμε έναν οδηγό για την ανάπτυξη της νεολαίας και των νέων σε κοινωνίες με κινητικότητα, ως πιθανούς εργαζόμενους στους δρόμους, βασίζεται στην αποτελεσματικότητα του Εξελικτικού μοντέλου που έχει παρατηρηθεί. Τα πολιτισμικά δρώμενα των φεστιβάλ Πολυγλωσσίας που χτίζονται πάνω στο Εξελικτικό μοντέλο της έρευνας- σχηματισμού- σκέψης- δράσης φαίνεται να φέρνουν κοντά τις γλώσσες και τις κουλτούρες που υπάρχουν σε μια κοινωνία που αποτελείται από πολυάριθμες διακριτές κοινότητες, προσφέροντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο μια πηγή κοινωνικό- συναισθηματικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Οι νέοι άνθρωποι σε αυτές τις κοινωνίες αποκτούν ανεκτίμητες κοινωνικό- συναισθηματικές και επικοινωνιακές δεξιότητες που αναγνωρίζονται από το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς Μακροχρόνιας Εκπαίδευσης.

Αξίζει να αναφερθούμε σε κάποιες από τις δεξιότητες που αποκτώνται, οι οποίες περιλαμβάνουν αλλά δεν περιορίζονται στην ικανότητα του ατόμου να επικοινωνεί όχι μόνο στην μητρική του γλώσσα αλλά επίσης σε γλώσσες που δεν μιλά. Επιπρόσθετα, αυτές οι δεξιότητες περιλαμβάνουν την ικανότητα κινητοποίησης των άλλων και να κινητοποιείται το ίδιο το άτομο από την διαφορετικότητα η οποία λειτουργεί ως μια πηγή εμπλουτισμού, όπως επίσης η ικανότητα προσαρμογής σε πολύ-γλωσσικές και πολυπολιτισμικές κοινότητες. Οι κοινωνικές και οι μεταγνωστικές δεξιότητες και ικανότητες συνδέονται με την έννοια της ιθαγένειας, την ικανότητα λήψης πρωτοβουλιών και της δρομολόγησης πολιτισμικής επίγνωσης και έκφρασης του ατόμου μέσα από την γλωσσική και πολιτισμική αυτοβιογραφία οι οποίες είναι περαιτέρω δε-

ξιότητες που αποκτώνται. (Έγγραφο του Εργαζόμενου Προσωπικού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2018).

3.4.1 Το Εξελικτικό Μοντέλο Διαμόρφωσης στα Κοινωνικά Δρώμενα

Τα εργαλεία που ταυτοποιούνται μέσα από τα Πολυγλωσσικά Φεστιβάλ, όπως η παιδαγωγική πρωτοβουλία της Επίγνωσης των Γλωσσών και τα Καφέ της Πολυγλωσσίας, συγκροτούν μια εκπαιδευτική καινοτομία που πραγματοποιείται στην πλουραλιστική κοινότητα της Θεσσαλονίκης. Αυτά τα εργαλεία ελπίζουμε ότι θα βοηθήσουν δασκάλους, εθελοντές και πολίτες που εργάζονται σε τυπικά και μη- τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα για να γνωρίσουν τις έννοιες της γλωσσικής διαφορετικότητας, της πολυγλωσσίας και της κοινωνικής πρακτικής και τελικά να τις αναδιαπραγματευτούν.

Τα Πολυγλωσσικά Φεστιβάλ βασίζονται σε μια μακροχρόνια εκπαίδευση της κοινότητας και των κοινωνικών πρακτόρων της στην καινοτόμο Γλωσσική και Πολιτισμική Επίγνωση και στο Εξελικτικό Μοντέλο Έρευνας- Διαμόρφωσης και Δράσης

Τα προτεινόμενα μοντέλα λαμβάνουν υπόψη:

- Τα μεθοδολογικά εργαλεία της έρευνας δράσης
- Την δυναμική της αντιπροσώπευσης στην εκπαίδευση (Sallaberry, Charlier)
- Την ανθρωποκεντρική προσέγγιση (Rogers)
- Το μοντέλο της ψυχοδυναμικής (Bion)
- Το μοντέλο του σκεπτόμενου επαγγελματία (Schön)
- Το γνωστικό μοντέλο (Maturana-Varela)
- Το μοντέλο της γνωστικής λειτουργίας του δασκάλου (Borg)
- Ο κύκλος μάθησης (Kolb)

- Οι παιδαγωγικές δεξιότητες που ταυτοποιούνται από τους Kartz, Le Boterf, Perrenoud

Το Εξελικτικό μοντέλο Έρευνας- Διαμόρφωσης- Δράσης θα μπορούσε να καθοριστεί ως μορφή πολιτισμού που αναπτύσσει κάθε φορά το προσωπικό εγώ, το δεσμεύει με τον συλλογικό εαυτό της ομάδας καθώς εμπλέκεται σε διαφορετικές προοπτικές.

Το Εξελικτικό μοντέλο ακολουθεί μια σπειροειδή κίνηση σε δύο κατευθύνσεις : Την οριζόντια και την κάθετη και γύρω από τρεις πόλους : το οντολογικό (την ύπαρξη), το λειτουργικό (την δράση) και το γενετικό (την πραγματώση).

Με άλλα λόγια, κατά την εκπαίδευση, ο εθελοντής είναι έτοιμος να αναπτύξει, να ανοιχτεί, να αλλάξει, να εμπλουτίσει τις δεξιότητες του, τις αντιλήψεις του, τις ιδέες του, την κατανόηση, τις στάσεις, τις ικανότητες αναστοχασμού, την ενσυναίσθηση. Ο εθελοντής φαίνεται να έχει αναπτυχθεί επαγγελματικά, προσωπικά και κοινωνικά ταυτόχρονα.

Πιο αναλυτικά, μπορούμε να φανταστούμε ότι ο οριζόντιος άξονας ανταποκρίνεται στην έκταση της ατομικότητας στο επαγγελματικό τρίπτυχο της δράσης, γνώσης, ύπαρξης ενώ ο κάθετος άξονας προκαλεί την εμβάθυνση της ατομικότητας, η οποία περιλαμβάνει την διαδικασία της συγκέντρωσης, εκκαθάρισης και τη δημιουργία εννοιών του καθενός σε σχέση με τους άλλους, όπως επίσης αναφορικά με τον ρόλο του ατόμου μέσα στην κοινωνία.

Στο Εξελικτικό μοντέλο Δράσης- Διαμόρφωσης, έχουμε μπορέσει να ταυτοποιήσουμε τρεις τύπους από συνδεδεμένους τροποποιητικούς παράγοντες:

A. Τα όρια της γνωστικής δραστηριοποίησης, όπως:

- Ο λόγος του εκπαιδευτή
- Το θεωρητικό περιεχόμενο της εκπαίδευσης
- Η προβολή μέσω DVD
- Υλικό διδασκαλίας

- Βιωματικά εργαστήρια
- Αναγνώσεις
- Πειραματισμός στην τάξη
- Η συμμετοχή/ συνεισφορά των άλλων μέσα από την επικοινωνία

B. Συναισθηματικά όρια όπως:

- Έκπληξη, συναίσθημα, χαρά, ικανοποίηση από τον πειραματισμό.
- Ψυχολογικές στάσεις που δίνουν ένα κριτικό συλλογισμό,
- Μείωση των ανησυχιών, των εντάσεων και των αμφιβολιών για την αποτελεσματικότητα της καινοτομίας,
- Ενθαρρυντικοί δάσκαλοι που κινητοποιούν
- Ενδυνάμωση των σχέσεων μέσα στην ομάδα

C. Η παροδικότητα που δημιουργεί συνθήκες για:

- Συλλογισμό
- Αυτό- ανάλυση
- Αλληλεπίδραση
- Συνέχεια
- Την σύλληψη της έννοιας της καινοτομίας
- Την δημιουργία σχέσεων μέσα στην ομάδα
- Χρόνο για ανάπτυξη μιας αυτοβιογραφίας όπου η γνώση, οι εμπειρίες και οι στάσεις μπορούν να αναπτυχθούν

3.4.3 Το Εξελικτικό Μοντέλο ως μια Δυναμική Διαδικασία

Η δράση- διαμόρφωση μας λαμβάνει χώρα στις γιορτές της Πολυγλωσσίας, στοχεύοντας στην οργάνωση και στην αφοσίωση σε μια διαδικασία ενσωμάτωσης της διαφορετικότητας στην ύπαρξη, στην δράση και στην πορεία των συμμετεχόντων. Αυτό ανταποκρίνεται στην ανάπτυξη των στάσεων, πρακτικών και δράσεων τους όταν η πραγματικότητα τους λαμβάνεται υπόψη.

Σε παγκόσμια κλίμακα τα εργαλεία μας όπως η εκπαιδευτική καινοτομία της Επίγνωσης των Γλωσσών και τα Καφέ της Πολυγλωσσίας, είναι τροχιές για την εκπαίδευση των νέων και των εργαζομένων στους δρόμους, ελαστικές δεξιότητες και διαπολιτισμικές δεξιότητες, μας έχουν επιτρέψει να επικεντρωθούμε στην δυναμική πολυπλοκότητα της εργασίας σε κοινωνικοπολιτισμικά ποικιλόμορφα γκρουπ.

Η μορφωτική διαδικασία μας αποκάλυψε επτά δυναμικά σημεία που αποτελούν τους πυλώνες της διαμόρφωσης: το άτομο, ο κόσμος, η πολιτισμική ανταλλαγή, ο συλλογισμός, οι σχέσεις, η ανατροπή/ αντιστροφή και η εμπειρία.

Θα λέγαμε ότι οι σχέσεις μέσα στην ομάδα, όπως έχουν εκδηλωθεί σύμφωνα με τον θεωρητικό μοντέλο του Bion έχουν παίξει ένα αξιοσημείωτο ρόλο. Σύμφωνα με τον (1999) Kalmanson και Seligman (1992), «Η επιτυχία όλων των παρεμβάσεων θα εξαρτηθεί από την ποιότητα των σχέσεων ακόμη και όταν η σχέση δεν βρίσκεται στο επίκεντρο της παρέμβασης».

Επιπλέον, σύμφωνα με τους Abraham (1998), Copp (1998) και Grandey (2000), η υποστήριξη όσων εμπλέκονται συγκροτεί ένα είδος διαμεσολάβησης στην συναισθηματική σκοπιά.

Σύμφωνα με την θεωρία της Διαπροσωπικής Νευρολογίας (Siegel, 2007, στην Αλλαγή μέσα από την Σχέση) η σχέση, η συνομιλία, η συζήτηση με τον άλλο αλλάζει τα νευρικά μονοπάτια και ενισχύει τις συνάψεις, ιδίως αν αυτή η συζήτηση είναι σημαντική και λαμβάνει χώρα μέσα σε ένα πλαίσιο συναισθηματικής επαγρύπνησης, συντονισμού, ασφάλειας και δυνατών σχέσεων.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με τις σύγχρονες προσεγγίσεις, αυτό που είναι σημαντικό δεν είναι μόνο ο συντονιστής της ομάδας αλλά και οι σχέσεις, η αίσθηση του ανήκειν στην ομάδα, ακόμη περισσότερο όταν ο στόχος είναι η μάθηση και η εξέλιξη. Οι συνεκτικές ομάδες διευκολύνουν την διαχείριση των συγκρούσεων που μπορεί να προκύψουν σε κάθε ειλικρινή και ουσιαστική σχέση.

Σχέσεις χωρίς συναισθηματικό κλίμα, χωρίς συναισθηματική υποστήριξη δεν μπορούν να λειτουργήσουν. Η αρμονία ανάμεσα στην ανακάλυψη και την σύνδεση βρίσκεται πάντα. Το συναισθηματικό κλίμα της ομάδας διευκολύνει το έργο μας στο να βρούμε την κατάλληλη κατεύθυνση βελτιωμένης διαχείρισης συγκρούσεων και διαφορών. Στην θεωρία μας μιλάμε για την ιδέα του *Born* για τον ρόλο της ομάδας στην δια-ατομική σύγκρουση, ανάμεσα στην συνεργασία και ατομική ελευθερία.

Προσπαθήσαμε να λύσουμε αυτή τη σύγκρουση επίσης μέσα από τον σεβασμό στην ιδέα του ατόμου ως Ανθρώπου που θεωρούμε ότι είναι σημαντικής ψυχολογικής συνθήκης. Είναι ένα δυναμικό σημείο στην διαμόρφωση μας. Είναι επίσης ο ρόλος του συντονιστή που είναι εκεί για να υπογραμμίσει τον σεβασμό στο άτομο ως Άνθρωπο.

Μέσα από την διαμόρφωση μας, η πιο ειλικρινής προσωπική έκφραση των συμμετεχόντων έγινε όταν τα άτομα ένιωσαν την αξία της διαφορετικότητας που αντιπροσώπευαν και ήταν ικανοί να επικυρώσουν τις ίδιες τους τις εμπειρίες για το συμφέρον της ομάδας. Επιπρόσθετα προσπαθήσαμε να διαχειριστούμε αυτό που ο Kurt Lewin αναγνωρίζει ως φόβο της απώλειας της αυτονομίας του ατόμου μέσα στην ομάδα με την ιδέα να είναι Άνθρωπος. Ο Flores (Flores, 2010 στο Gournas) αναφέρει ότι οι άνθρωποι στην εξέλιξη τους και σε ένα νέο περιβάλλον βιώνουν το συναίσθημα του φόβου. Το άτομο νιώθει φόβο απώλειας της ψυχολογικής του υπόστασης που αφορά τα αισθήματα της επάρκειας, της αποδοχής, της απόρριψης και της αποδοκιμασίας.

Στην εκπαίδευση υπάρχουν ψυχο-δυναμικές συνθήκες όπως η ζεστασιά, η οικειότητα, που οριοθετούν την ανάπτυξη ενός πλέγματος στις σχέσεις. Επίσης,

η συμπεριφορά του εκπαιδευτή στον τετράπτυχο του ρόλο (ερευνητής, εκπαιδευτής, πρόσωπο αναφοράς και φίλος) έχει δημιουργήσει θετικές συνθήκες για την εγκαθίδρυση του πλέγματος σχέσεων.

Η Κρυμμένη Διδακτέα Ύλη της Εξελικτικής Διαμόρφωσης

Η εμπειρία μας έχει δείξει ότι υπάρχει μια υποκρυπτόμενη διδακτέα ύλη που βοηθά τους εκπαιδευτές να είναι πιο αποτελεσματικοί. Η σημασία αυτής είναι:

- Κριτική σκέψη
- Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης
- Η ικανότητα της εμβάθυνσης στην καινοτομία.

Η κριτική σκέψη σχετίζεται άμεσα με την ενσυναίσθηση. Δουλεύουμε πάνω σε αυτό με ένα διττό τρόπο: ως μια εμπειρία αποσύνδεσης και ως μια εμπειρία αυτό-κινητοποίησης προσπαθώντας να μπει στα «παπούτσια» του άλλου. Μέσα από δραστηριότητες πάνω σε άγνωστες γλώσσες, οι εκπαιδευτές καταλαβαίνουν τι βιώνει ο συμμετέχων, ζουν μέσα στο άγνωστο. Αυτές οι εμπειρίες βασίζονται στην ενσυναίσθηση και στην ικανότητα να φαντάζεσαι τον εαυτό σου στην θέση του άλλου.

Συνοψίζοντας, τα πιο σημαντικά εργαλεία του εκπαιδευτικού μας μοντέλου είναι οι μεγάλες συζητήσεις αναστοχασμού, η μεγάλη διάρκεια της εκπαίδευσης, η σχέση της καινοτόμου Επίγνωσης των Γλωσσών και Πολιτισμών με ηθικές, ψυχολογικές και κοινωνικές προοπτικές, ο βιωματικός χαρακτήρας του μοντέλου, οι χαρούμενες στιγμές και ο αυτοσχεδιασμός.

3.5 Κριτική Παιδαγωγική

«Η εκπαίδευση έχει νόημα/ σημασία επειδή οι γυναίκες και οι άνδρες μαθαίνουν ότι μέσα από την εκπαίδευση μπορούν να διαμορφώσουν και να αναδιαμορφώσουν τους εαυτούς τους γιατί οι γυναίκες και οι άντρες είναι ικανοί να πάρουν ευθύνη για τους εαυτούς τους ως οντότητες ικανές να γνωρίζουν - να

γνωρίζουν ότι γνωρίζουν και να γνωρίζουν ότι δεν γνωρίζουν» Paulo Freire, Η Παιδαγωγική της Αγανάκτησης .

3.5.1 Τι είναι η κριτική παιδαγωγική;

Σύμφωνα με τον Henry Giroux η κριτική παιδαγωγική επιχειρεί να:

- Δημιουργήσει νέες μορφές γνώσης μέσα από την έμφαση στην κατάρτιση των τομέων επιστήμης και δημιουργώντας διεπιστημονική γνώση,
- Θέτει ερωτήματα για τις σχέσεις ανάμεσα στο περιθώριο και το κέντρο της εξουσίας και απασχολείται με το πώς να προσφέρει έναν τρόπο ανάγνωσης της ιστορίας ως μέρος ενός μεγαλύτερου πλάνου διεκδίκησης της δύναμης και ταυτότητας, ιδίως καθώς αυτές διαμορφώνονται γύρω από κατηγορίες φυλής, φύλου, τάξης και εθνικότητας,
- Να απορρίψει την διάκριση ανάμεσα σε υψηλή και δημοφιλή κουλτούρα όπως επίσης να κάνει τη διδακτέα ύλη να ανταποκρίνεται στην καθημερινή γνώση που αποτελείται από τους ανθρώπους που ζουν τις ιστορίες διαφορετικά,
- Να διαφωτίσει την πρωταρχικότητα της ηθικής στον καθορισμό της γλώσσας που οι εκπαιδευτές και άλλοι χρησιμοποιούν για να παράξουν συγκεκριμένες πολιτισμικές πρακτικές»

Η κριτική παιδαγωγική είναι μια προσέγγιση που μεριμνά για την μεταμόρφωση καταπιεστικών σχέσεων εξουσίας που οδηγούν στην καταπίεση των ανθρώπων. Προσπαθεί να εξανθρωπίσει και να δυναμώσει τους εκπαιδευτές. Σχετίζεται περισσότερο με τον Βραζιλιάνο εκπαιδευτή και ακτιβιστή Paulo Freire. Η κριτική θεωρία ασχολείται με την ιδέα μιας δίκαιης κοινωνίας στην οποία οι άνθρωποι έχουν πολιτικό, οικονομικό και πολιτισμικό έλεγχο των

ζωών τους. Ο στόχος της κριτικής παιδαγωγικής είναι η χειραφέτηση από την καταπίεση μέσα από την αφύπνιση της κριτικής συνείδησης.

Οι σκεπτόμενοι της κριτικής θεωρίας πιστεύουν ότι αυτοί οι στόχοι ικανοποιούνται μόνο μέσα από την χειραφέτηση των καταπιεσμένων, που τους ενδυναμώνει και τους επιτρέπει να μεταμορφώσουν τις συνθήκες ζωής τους. Στην πραγματικότητα τα πρώτα βήματα είναι η αύξηση της επίγνωσης και η απόρριψη της βίας και διάκρισης σε βάρος των ανθρώπων.

Ο Freire, υποστηρίζει ότι η Κριτική Παιδαγωγική προσπαθεί να μεταμορφώσει καταπιεσμένους ανθρώπους και να τους σώσει από το να είναι αντικείμενα εκπαίδευσης σε υποκείμενα της δικής τους αυτονομίας και χειραφέτησης. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να δρουν με τρόπο που τους επιτρέπει να μεταμορφώσουν τις κοινωνίες τους κάτι το οποίο επιτυγχάνεται με τον καλύτερο τρόπο μέσα από την χειραφετημένη εκπαίδευση.

Μέσα από την αμφισβήτηση των προβληματικών ζητημάτων για τις ίδιες τις ζωές τους, οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν να σκέφτονται κριτικά και να αναπτύσσουν μια κριτική συνείδηση, κάτι που τους βοηθά να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής τους και να πάρουν τα απαραίτητα μέτρα για να χτίσουν μια πιο δίκαιη και έντιμη κοινωνία.

Έτσι, μπορεί να ειπωθεί ότι η Κριτική Παιδαγωγική αμφισβητεί κάθε μορφή κυριαρχίας, καταπίεσης και υποταγής με στόχο την χειραφέτηση των καταπιεσμένων και περιθωριοποιημένων ανθρώπων. Ότι η παιδαγωγική είναι μια εκπαιδευτική απάντηση στις ανισότητες και στην καταπίεση.

3.5.2 Κριτική Παιδαγωγική και Περιθωριοποίηση

Η περιθωριοποίηση αποφεύγεται στην Κριτική Παιδαγωγική, ο στόχος της, σύμφωνα με τον Freire (1970), είναι να επιστραφούν στις περιθωριοποιημένες ομάδες οι χαμένες φωνές και οι ταυτότητές τους. Όταν οι άνθρωποι αποκτήσουν τις χαμένες φωνές τους και αντισταθούν στην άδικη αναπαραγωγή, καθίστανται ενεργοί συντελεστές για κοινωνική αλλαγή. Ο Freire επίσης υπο-

γραμμίζει πως περιθωριοποιημένοι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να μπορούν να συλλογιστούν πάνω στις συγκεκριμένες τους καταστάσεις για να ανακαλύψουν γιατί τα πράγματα είναι ως έχουν. Θα πρέπει να γνωρίζουν ποιοι είναι οι παράγοντες που συνέβαλαν στην θέση που έχουν στην κοινωνία.

Ο Freire (1973) διέκρινε τρία στάδια ή επίπεδα συνείδησης ονομαστικά, αμετάβατη, ήμι-μεταβατική και κριτική συνείδηση.

- Στο χαμηλότερο επίπεδο ή αμετάβατη, τα άτομα αποδέχονται τις ζωές τους όπως έχουν και η αλλαγή που μπορεί να γίνει στη ζωή τους φαίνεται να είναι το αποτέλεσμα μαγείας ή θαυμάτων. Δεν κάνουν καμία απόπειρα να αλλάξουν τις συνθήκες ζωής τους και τις αδικίες που έχουν υποστεί.
- Στο στάδιο της ήμι-μεταβατικής συνείδησης, οι άνθρωποι με αυτό το είδος συνείδησης γνωρίζουν τα προβλήματά τους και μπορούν να μάθουν να αλλάζουν ένα πράγμα την φορά. Δεν μπορούν να κάνουν καμία σύνδεση με τον έξω κόσμο και θεωρούν τα προβλήματά τους ως κάτι φυσιολογικό ή τυχαίο. Δράσεις που γίνονται με βάση αυτό το τύπο συνείδησης είναι συχνά κοντόφθαλμες,
- Το τρίτο επίπεδο είναι η κριτική συνείδηση ή κριτική μεταβατικότητα, η οποία αποτελεί το υψηλότερο επίπεδο συνείδησης. Άνθρωποι με αυτό το είδος συνείδησης θεωρούν τα προβλήματά τους ως δομικά προβλήματα. Μπορούν να κάνουν συνδέσεις μεταξύ των προβλημάτων τους και των κοινωνικών συνθηκών, πάνω στις οποίες αυτά ενσωματώνονται. Άνθρωποι με αυτή τη συνείδηση μπορούν να ερμηνεύουν τα προβλήματα και να αναλύουν τη πραγματικότητα.

3.5.3 Πολυγλωσσία ενάντια στη Κριτική Παιδαγωγική και Διαλογισμό

Το SLYMS μοντέλο βασίζεται στην εμπειρία του Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας, του οποίου ο στόχος είναι ο διάλογος μεταξύ ανθρώπων που προέρχονται από

διαφορετικές μητρικές ή/και εδαφικές γλώσσες προωθώντας τον διάλογο, ο οποίος είναι ορόσημο για την Κριτική Παιδαγωγική γιατί περιλαμβάνει το να διαβάξεις την λέξη αλλά και τον κόσμο. Για τον Deneger (2001), η γλώσσα είναι σημαντική με δύο τρόπους; πρώτα, οι γλωσσικές ανάγκες και το πρόγραμμα θα πρέπει να βασίζονται στη γλώσσα των ανθρώπων με σκοπό να περιλαμβάνει ενεργά τους ανθρώπους στην εκμάθηση της και δεύτερον, για να είναι ικανοί να διαβάσουν τον κόσμο και να τον μεταμορφώσουν, οι άνθρωποι χρειάζονται μια μορφή ομιλίας. Η γλώσσα είναι μια πράξη που κατασκευάζει αλλά και κατασκευάζεται από το πώς οι άνθρωποι καταλαβαίνουν τον κοινωνικό τους περίγυρο, τις ιστορίες και τις δυνατότητές τους για το μέλλον.

Η γλώσσα κάθε ατόμου είναι μέρος της ταυτότητας του, έτσι αν ο στόχος είναι να ενδυναμώσουν και να σεβαστούν τις φωνές των ανθρώπων, θα πρέπει να υπάρχει σεβασμός για αυτό που είναι και για τις αξίες τις οποίες αντιπροσωπεύουν. Για αυτό το λόγο η γλώσσα είναι ένα σημαντικό καταφύγιο για τις περιθωριοποιημένες ομάδες (Baynham 2006). Για τον Freire (1998), ο διάλογος είναι η βάση της κριτικής εκπαίδευσης καθώς είναι ένα μέσο ενεργής συμπερίληψης των εκπαιδευόμενων στην δική τους εκπαίδευση. Ο διάλογος εμπλέκει όλα τα μέλη της κοινωνίας ή της κοινωνικής ομάδας σε μια σχέση όπου ένα γνωστό θέμα αντιπαρατίθεται με ένα άλλο γνωστό θέμα. Σε ένα διάλογο, αμφότεροι πρέπει να ακούσουν τον άλλο και να μάθουν για τα προβλήματα τους, τι είναι σημαντικό μέσα στις κοινότητές τους και να κάνουν ερωτήσεις που γεννούν νέες, να καταλάβουν τα προβλήματα από μια κοινωνική οπτική και μετά να βρουν τρόπους να λάβουν πολιτικές δράσεις για να τα λύσουν.

Αυτό το πλαίσιο διαλόγου θα πρέπει να είναι ένα περιβάλλον ισότητας έτσι ώστε ο διάλογος να είναι απελευθερωτικός. Σε μια πραγματική διαλογική σχέση υπάρχουν ίσες ευκαιρίες για να μιλήσουν όλα τα μέλη, όλοι σέβονται το δικαίωμα του άλλου να μιλήσει και όλες οι ιδέες είναι ανεκτές. Με άλλα λόγια, στον διάλογο που υποστηρίζεται από τη Κριτική Παιδαγωγική, υπάρχει ίση, ανοικτή και κριτική διϋποκειμενικότητα μεταξύ των ομότιμων και του κόσμου

τους και μεταξύ αυτών που προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα. Όλα αυτά ενδυναμώνουν την ωθητική σχέση μεταξύ των μελών της κοινωνικής ομάδας. Αυτή η έμφαση στις διαλογικές σχέσεις ως το κέντρο κάθε εκπαιδευτικής εμπειρίας αναγνωρίζεται επίσης από το γεγονός ότι μέσω της επικοινωνίας μοιράζεται το νόημα της ανθρώπινης ζωής.

4. Εργασία με τους νέους (Youth work) και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Επιδιώκοντας την εκπαίδευση και την ενδυνάμωση των νέων, η εργασία με τους νέους φαίνεται να είναι το μακροβιότερο εγκατεστημένο επάγγελμα μέσα σε νέες ολοκληρωμένες υπηρεσίες υποστήριξης νεολαίας (Mckee, Oldfield, & Roultney, 2010). Παρά τις ποικίλες μορφές έρευνας που έχουν γίνει στη νεολαία, μερικές φορές υπάρχει σύγχυση για το τι ακριβώς σημαίνει εργασία με νέους. Σύμφωνα με το Mckee et al. (2010, p.6) «η εργασία με νέους δεν είναι ούτε κοινωνική φροντίδα ούτε άτυπη μορφή μάθησης. Είναι μια παρέμβαση που συνδέει στοιχεία αμφότερων με σκοπό να δημιουργήσει μαθητικές και υποστηρικτικές ευκαιρίες για τους νέους». Θεωρείται πως ο ελεύθερος χρόνος και η διασκέδαση είναι μερικά από τα βασικά χαρακτηριστικά μιας καλής εργασίας/ ενασχόλησης με τους νέους. Η ενδυνάμωση των νέων ανθρώπων ενόσω κάνουν πρακτικές δραστηριότητες και εθελοντικές συνεργασίες είναι κρίσιμες για να τους παρέχονται διαφορετικά εργαλεία με σκοπό να εμπλακούν με την κριτική σκέψη και δράση.

Οι διαφορετικές δραστηριότητες είναι μέρος του προγραμματισμού της παρέμβασης της εργασίας με τους νέους. Όλες αυτές είναι πάντα αλληλοσυνδεδεμένες με προσωπικά και διαπροσωπικά πλαίσια. Για παράδειγμα, σε έρευνα των Hansen, Larson, & Dworkin (2003, σελ.27-28), υπηρεσιακές, με βάση/προσανατολισμό τη πίστη, κοινοτικές και επαγγελματικές δραστηριότητες ήταν συχνά συνδεδεμένες με πλαίσια για εμπειρίες που σχετίζονταν με τη ταυτότητα, φιλοκοινωνικές νόρμες και συνδέσεις με ενήλικες, ενώ τα αθλήματα

ήταν συχνά ένα πλαίσιο για να συνδεθεί η εργασία και η συναισθηματική ανάπτυξη. Σε αυτή την έρευνα, οι συγγραφείς ταυτοποίησαν έξι βασικούς τομείς εμπειριών μάθησης, χωριζόμενους σε δύο κύριες αναπτυξιακές περιοχές: 1. Προσωπική ανάπτυξη: εργασία ταυτότητας, ανάπτυξη πρωτοβουλίας και ανάπτυξη βασικών συναισθηματικών, γνωστικών και σωματικών δεξιοτήτων, και 2. Διαπροσωπική ανάπτυξη: ανάπτυξη αρμονικής ομαδικής εργασίας και κοινωνικών δεξιοτήτων, προώθηση διαπροσωπικών σχέσεων, διεύρυνση συννομήλικων δικτύων και συνδέσεις με ενήλικες και απόκτηση του κοινωνικού κεφαλαίου. (Hansen et al., 2003, σελ.27-28). Με αυτή την έννοια, η «καλή εργασία με τους νέους αναπτύσσει την ικανότητα των νέων ανθρώπων να σκέφτονται για τον εαυτό τους και να δρουν για τους άλλους (...) βοηθά τους νέους ανθρώπους να μάθουν για τους εαυτούς τους, τους άλλους και τη κοινωνία μέσω μη επίσημων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, οι οποίες συνδυάζουν ευχαρίστηση, πρόκληση και μάθηση» (Mckee et al., 2010, p. 8)

Σύμφωνα με την έρευνα των Madjar & Cohen-Malayev (2013, σελ. 172), το μη τυπικό πλαίσιο συνήθως εκλαμβάνεται ως «πιο υποστηρικτικό και εξηγεί ένα μεγαλύτερο μέρος των διακυμάνσεων στον σχηματισμό ταυτότητας». Οι συγγραφείς υποστήριξαν πως τα υποστηρικτικά εκπαιδευτικά πλαίσια είναι σημαντικά στοιχεία στην επιδίωξη σχηματισμού ταυτότητας. Η έρευνα αναλύει πως «οι έφηβοι που αντιλήφθηκαν το εκπαιδευτικό τους πλαίσιο ως πλαίσιο που προωθεί στοχαστικές και εστιασμένες στον εαυτό εξερευνητικές διαδικασίες καθώς επίσης και ως αυτόνομες και δομημένες, επέδειξαν μια πιο ηλικιακά αποδεκτή ανάπτυξη ταυτότητας» (σελ. 172)

Υπό αυτή την έννοια, όπως υποστηρίχθηκε από τους Mckee et al. (2010), η εργασία νέων θα μπορούσε να λάβει χώρα σε μια ποικιλία πλαισίων, η οποία περιλαμβάνει κέντρα νέων, όπως επίσης κλάμπ, σχολεία, βιβλιοθήκες, πάρκα, δρόμους μεταξύ άλλων. Συνοπτικά, «εκεί που βρίσκονται οι νέοι άνθρωποι (...), αυτά τα μέρη θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως το θεμέλιο της παροχής εργασίας με νέους (Mckee et al., 2010, σελ. 9). Αυτή η έρευνα επίσης λαμ-

βάνει υπόψη επτά παράγοντες που πρέπει να υπάρχουν για να βελτιώσουν τα αποτελέσματα για τη νεολαία (σελ.12):

- Παροχή ευκαιριών για τους νέους ανθρώπους να αποκτήσουν δεξιότητες που ενισχύουν την ευημερία τους.
- Ανάπτυξη προσωπικής αποτελεσματικότητας στους νέους μέσα από την εξέλιξη της ικανότητάς τους να παίρνουν δικές τους αποφάσεις να βρίσκουν δικές τους λύσεις σε προβλήματα.
- Δημιουργία συνδέσεων μεταξύ διαφορετικών πτυχών των ζωών των νέων.
- Εγκαθίδρυση και επίδειξη κατάλληλων προτύπων συμπεριφοράς.
- Εξασφάλιση προστασίας των νέων από σωματικό και ψυχικό κίνδυνο.
- Εγκατάσταση σωστής επίβλεψης, ώστε οι ενήλικες να παρέχουν σαφείς, κατάλληλους και σταθερούς κανόνες και προσδοκίες.
- Διατήρηση της συμμετοχής των νέων στο πέρασμα του χρόνου.

« Η εργασία νέων ενσαρκώνει αυτούς τους παράγοντες και κρίσιμα τοποθετεί τους νέους ανθρώπους σε μια θέση που μπορούν να σχηματίσουν και να καθοδηγήσουν το μέλλον τους» (McKee et al., 2010, σελ. 12).

Ωστόσο, η Young (1999, p.1) υποστηρίζει ότι «η εργασία με τους νέους πρέπει να είναι 'βασισμένη σε πρόγραμμα' και ότι πρέπει να παράγει καταγεγραμμένα και αναγνωσμένα αποτελέσματα». Με τα δικά της λόγια, « υπήρξε μια εποχή που η συζήτηση για την εργασία με τους νέους γινόταν μέσω αόριστων αναφορών σε σχέσεις και διαδικασίες; μια εποχή που η εργασία κρυβόταν κάτω από ένα είδος ανεκτίμητου πέπλου. Αυτό δεν είναι πλέον δυνατό». Αν θέλουμε να διακρίνουμε την εργασία με τους νέους, αυτή η έρευνα προτείνει επτά χαρακτηριστικά γνωρίσματα με τα οποία πρέπει να δεσμευτούμε: την εθελοντική συμμετοχή, ισορροπία της δύναμης προς όφελος του συμμετέχοντος, αντα-

ποκρίσιμες προσδοκίες χαλάρωσης και διασκέδασης, όπως επίσης και αυτών που σχετίζονται με νέες εμπειρίες και απαιτητικές δραστηριότητες, βλέποντας και απαντώντας σε αυτούς σαν να είναι απλοί νέοι (χωρίς να υπάρχουν προϋπάρχουσες ταμπέλες), δουλεύοντας σε αλλά και από την 'περιοχή' τους (συμπεριλαμβάνοντας τις δραστηριότητες και τις ανησυχίες τους) και δείχνοντας σεβασμό και δουλεύοντας μέσα από τα δίκτυα συνομήλικων τους (Davies, 2005, σελ. 22).

Στο βαθμό που εκπαιδευτικά ιδρύματα ξεκίνησαν ανεπαρκώς να ανταποκρίνονται στις κοινωνικές και ατομικές ανάγκες και απαιτήσεις, συγκεκριμένα των νέων, οι νέοι άνθρωποι οργανώθηκαν οι ίδιοι (και οι δικές τους μαθητικές ατζέντες) σε μη επίσημα ή ανεπίσημα πλαίσια. Πιο συγκεκριμένα, είναι αυτή η πραγματικότητα που πρέπει να ληφθεί ως ευκαιρία για να γίνει πιο ανταγωνιστική, μέσα από την επένδυση στη βιωματική μάθηση και να διαβεβαιώσει (τουλάχιστον) την ελάχιστη οικονομική προστασία στους νέους και την ελευθερία να οργανώσουν μία αυτό-καθορισμένη μαθητική και εργασιακή ζωή (du Bois-Reymond, 2004).

5. Ο Διαπολιτισμικός Εκπαιδευτής - Δεξιότητες και Προσεγγίσεις

Αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις της πολυπολιτισμικής κοινωνίας και της ετερογένειας, οι οποίες χαρακτηρίζουν τη πόλη, ο εκπαιδευτής χωρίς διαπολιτισμική συνείδηση, τείνει να αρνείται την ετερογένεια και να επιχειρεί να ομογενοποιήσει. Αυτό συνεπάγεται από την μεριά του εκπαιδευτή διαθεσιμότητα για:

Στο επίπεδο των θεμελιωδών ιδεών:

- Εμβάθυνση της γνώσης για τη κουλτούρα, την εθνικότητα, τη ταυτότητα στο πλαίσιο του νεωτερισμού και του 'μετά-νεωτερισμού;
- Εξερεύνηση της γέννησης και της εξέλιξης της ιδέας της δημοκρατικής πολιτείας;
- Αναγνώριση εμποδίων στις διαπολιτισμικές σχέσεις: προκατάληψη, διάκριση, ρατσισμός;
- Κατανόηση των δυναμικών της κοινωνικής συμπερίληψης και περιθωριοποίησης, της ενοχής των θυμάτων και της ανακάλυψης των εμποδίων για ίσες ευκαιρίες και δικαιοσύνη.

Στο επίπεδο της επικοινωνίας/συναίσθησης:

- Μάθε να γνωρίζεις τον εαυτό σου, ανακάλυψε το στυλ σου και αναγνώρισε τα εμπόδια της διαπολιτισμικής επικοινωνίας;
- Διαβεβαίωσε ότι υπάρχει επικοινωνία με τον άλλο, αναγνωρίζοντας ότι η ομιλία στην ίδια γλώσσα δεν είναι από μόνη της αρκετή;
- Κατάλαβε το πώς ο άλλος μπορεί να αντιληφθεί τη συμπεριφορά μας;

- Δώσε προσοχή και κατάλαβε τα αποτελέσματα της μη λεκτικής επικοινωνίας;
- Ανάπτυξε καλές επικοινωνιακές δεξιότητες - διάλεξε το μήνυμα ανάλογα με τον δέκτη, παρουσίασε το μήνυμα με δομή και οργανωμένα, μάθε να χρησιμοποιείς τη φωνή και τον επιτονισμό, αναγνώρισε τον αντίκτυπο ενός μηνύματος.

Στο επίπεδο της παιδαγωγικής σχέσης:

- Επίτρεψε χρόνο για επικοινωνία; σεβάσου το ρυθμό και το μαθησιακό στυλ του άλλου;
- Επέδειξε και ανέπτυξε τις κοινωνικές δεξιότητες των εκπαιδευόμενων μέσα από καθημερινή πρακτική: το να γνωρίζεις πώς να ακούς, να γνωρίζεις πώς να συμμετέχεις, να λύνεις διαπληκτισμούς και άλλα ζητήματα;
- Προώθησε το αίσθημα της αποτελεσματικότητας εαυτού.

Στο πεδίο των παιδαγωγικών πρακτικών:

- Αύξηση (γιατί είναι αυτόνομο) του επιπέδου της αυτονομίας των εκπαιδευομένων χρησιμοποιώντας Μη-Τυπικά Εκπαιδευτικά εργαλεία, όπως Παιχνίδια Ρόλου, Δυναμική των ομάδων, Παιχνίδια, Καταιγισμός Ιδεών, «Σπάσιμο του πάγου».
- Προώθηση της πρωτοβουλίας και ευθύνης, της ικανότητας να συλλογίζονται και να οργανώνουν τη δική τους μάθηση;
- Εγκαθίδρυση σχέσεων εμπιστοσύνης;
- Ενθάρρυνση συμμετοχής εκπαιδευομένων;
- Ενίσχυση αυτο-εκτίμησης των πράξεων τους και αυτό-αξιολόγησης.

Δεν υπάρχει τέλεια εκπαίδευση όπως δεν υπάρχουν τέλειοι εκπαιδευτές. Υπάρχουν μόνο εκπαιδευτές πρόθυμοι να συλλογιστούν και να ψάξουν, ταυτόχρονα μη ικανοποιημένοι και με αυτοπεποίθηση, ικανοί να κινητοποιήσουν και να αυτό-κινητοποιηθούν.

Με λίγα λόγια, η διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν έχει να κάνει με την συμπερίληψη 'άλλων κουλτούρων' σε προγραμματισμένα θέματα, ούτε με το εορτασμό ομάδων ή ημερομηνιών 'άλλων', ούτε με την εκστρατεία για σλόγκαν ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ούτε με την αναπαραγωγή στερεοτυπικής γνώσης για τους άλλους. Επίσης δεν είναι τρόπος επίλυσης του προβλήματος των διαφορετικών προελεύσεων των κουλτούρων και πολύ λιγότερο τρόπος να τις απορροφήσει, χωρίς τριβή, για να συμπεριφερθούν ως 'εμείς', να μιλήσουν ως 'εμείς'! Η εκπαίδευση δεν «δίνει φωνή» στις μειονότητες σαν έναν τρόπο περιορισμού ή αναβολής της διαμάχης όσο αυτοί «μαθαίνουν» να ενσωματώνονται. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διαφορά σαν μια 'αποτυχία' που πρέπει μόνη της να έχει το πλήρες ενδιαφέρον να παρέχει... Η ομιλία στη διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι, όποιο κι αν είναι το πλαίσιο, η μάθηση και η μάθηση της πολυπλοκότητας των διαφορετικών σημείων του να βλέπεις το παρόν, η μεταμόρφωση και η μεταμόρφωση μαζί με αυτούς. Η ομιλία στη διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι η συμμετοχή, με πλήρη ισότητα σε ευκαιρίες και δικαιώματα στην οικοδόμηση μιας κοινωνίας βασισμένης στη διαφορετικότητα.

Μιλήστε για τις διαφορές που μας ενώνουν αντί για τις διαφορές που μας χωρίζουν. Για να αναγγείλουμε το Σωκράτη: Δεν είμαι ούτε Αθηναίος ούτε Έλληνας; είμαι πολίτης του κόσμου.

5.1 Υποχρεώσεις του Διαπολιτισμικού Εκπαιδευτή

Το SLYMS προτείνει σε εσένα ως διαπολιτισμικός εκπαιδευτής να γνωρίζεις τις υποχρεώσεις που ακολουθούν, παρακαλώντας να συλλογιστείς κάθε μια από αυτές και να προετοιμάσεις τον εαυτό σου με μη-τυπικά εκπαιδευτικά εργαλεία με σκοπό να τις εκπληρώσεις.

i. Κινητοποίησε και καθοδήγησε - Αυτή είναι μια από τις μεγάλες προκλήσεις της δράσης του εκπαιδευτή: η περιέργεια του νέου ή του ενήλικα, διέκρινε το πεδίο των ενδιαφερόντων τους, αφύπνισε την προοπτική τους να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν ένα κλίμα μάθησης. Η διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κινητήριας δύναμης και δέσμευσης στις υποχρεώσεις χωρίς να επιδιώκεται η αντικατάσταση των εκπαιδευόμενων, η διατύπωση ερωτήσεων ή η απάντηση με ολοκληρωμένες απαντήσεις. Αφήστε τους να κάνουν ερωτήσεις και να τολμούν να δίνουν απαντήσεις.

ii. Οργάνωσε- Οι προτάσεις μη τυπικών εκπαιδευτικών εργαλείων είναι ευθύνη του εκπαιδευτή, ανεξάρτητα από το μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό συμμετοχής των εκπαιδευόμενων- Ένας στόχος του εκπαιδευτή είναι να επιτύχει την υψηλή συμμετοχή των εκπαιδευομένων με αυτονομία. Με τον ίδιο τρόπο, ο εκπαιδευτής είναι υπεύθυνος για τις ομάδες και το διαχωρισμό των λειτουργιών, δηλαδή να ορίσει σε μια δουλειά, ποιος θα είναι ο διευκολυντής, ο εισηγητής, κτλ και να διατηρήσει την αρχή εναλλαγής προσωπικού στις θέσεις εργασίας. Θα είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζει τις οργανωτικές λεπτομέρειες και να είναι ρεαλιστικός στις προτεινόμενες προθεσμίες για τις δραστηριότητες. Αν οι εργασίες είναι επαναλαμβανόμενα μη ρεαλιστικές, υπάρχει γενική παράβλεψη της προθεσμίας.

iii. Παρατήρησε - Μέσω της παρατήρησης της ομάδας ο εκπαιδευτής διαβεβαιώνει ότι οι εκπαιδευόμενοι θα παίξουν αποτελεσματικά διαφορετικούς ρόλους, ενδιαφερόμενος για τη δραστηριότητα καθεαυτή, ή ενδιαφερόμενος για τη λειτουργία της ομάδας. Είναι ζωτικής σημασίας ο εκπαιδευτής να είναι συνεπής στον τρόπο με τον οποίο απευθύνεται σε κάθε μέλος της ομάδας. Αν υπάρχει υπερβολική ένταση στην ομάδα, απευθύνσου στον μεσολαβητή, αν θες να μάθεις αν όλοι κατάλαβαν τις οδηγίες ή γιατί η ομάδα μιλάει αντί να δουλεύει, πήγαινε στον οργανωτή, αν στις προθεσμίες υπάρχει θέμα απευθύνσου στον εισηγητή/διαχειριστή χρόνου.

iv. Να παρέχεις εποικοδομητική κριτική - Η διαπολιτισμική άσκηση δίνει έμφαση στην ρυθμιστική αξιολόγηση που συνοδεύει την πρόοδο των εκπαιδευόμενων και τους δίνει ευκαιρίες και εργαλεία αυτό-αξιολόγησης. Η ανησυχία του εκπαιδευτή είναι, όσο είναι δυνατό, να παρέχει κριτική και σε ένα σωστό χρονικό πλαίσιο, να δώσει ενδείξεις για το τι μπορεί να κάνει κάθε εκπαιδευτής για να βελτιωθεί, να τον βοηθήσει να αναγνωρίσει τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία του. Η κριτική βασίζεται στην αντικειμενική περιγραφή του τι παρατηρήθηκε και προσπαθεί να ισορροπήσει θετικές πτυχές και δυσκολίες χωρίς να αφήνει τις ευκαιρίες να βελτιώσει την ενασχόληση και τις επιτυχίες. Αποφεύγοντας πάντα αξιολόγηση κριτικών για το πρόσωπο το οποίο, ακόμα και όταν θετικό, προδιαθέτει και προκαλεί εξωτερική και εξαρτημένη ώθηση.

v. Να ερευνάς και να συλλογίζεσαι κριτικά - Ο εκπαιδευτής παραμένει όχι μόνο επιστημονικά αλλά και εργαλειακά ενημερωμένος και ικανός να αποκτήσει όλο και περισσότερη επάρκεια με τη χρήση της έρευνας. Μόνο τότε μπορείς να σχηματίσεις αποτελεσματικές προτάσεις για εκπαιδευτικές δραστηριότητες, να είσαι ευαισθητοποιημένος σε δυσκολίες που βιώνουν οι εκπαιδευόμενοι. Από την άλλη πλευρά, ο εκπαιδευτής είναι εκείνος ο οποίος συλλογίζεται κριτικά πάνω στο πώς να επικοινωνήσει το που βρίσκεται το αποτέλεσμα των χρησιμοποιούμενων ή προτεινόμενων μεθοδολογιών από αυτόν, με γνώμονα την ικανοποίηση και τις προσδοκίες των εκπαιδευόμενων. Και τέλος, να εμπλέκεις τους εκπαιδευόμενους στην δημιουργική διαδικασία για να μοιραστούν τα εκπαιδευτικά εργαλεία από τα πολιτισμικά υπόβαθρά τους ώστε να μοιραστεί βαθύτερη γνώση μεταξύ τους.

5.2 Πιθανοί Εκπαιδευτές Στόχοι

Αυτός ο οδηγός απευθύνεται ευθέως σε πιθανούς εκπαιδευτές των διαπολιτισμικών φεστιβάλ με στόχο να ενισχύσει τον διαπολιτισμικό διάλογο μεταξύ των εθελοντών του, των επαγγελματιών και των καταναλωτών, το οποίο είναι το ορόσημο του γεγονότος αυτού. Οι εκπαιδευτές θα μπορούσε να είναι όλοι οι ειδικοί που εμπλέκονται στην προετοιμασία της εκδήλωσης ή στην συμμετοχή

σε στενή συνεργασία με τους οργανωτές της εκδήλωσης. Μπορεί να είναι δάσκαλοι, εκπαιδευτές επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης (VET) και καθηγητές, εργαζόμενοι με τη νεολαία και άλλοι επαγγελματίες της μη τυπικής εκπαίδευσης από διάφορες κοινωνικές ομάδες.

Αυτοί οι εκπαιδευτές πρέπει να γνωρίζουν τα περιεχόμενα της άσκησης και των δραστηριοτήτων που ακολουθούνται πρέπει να αντικατοπτρίζουν και να προέρχονται από τη βάση προς την κορυφή, δηλαδή να συμμετέχουν οι συμμετέχοντες της Διαπολιτισμικής Εξάσκησης. Η συγκέντρωση προτάσεων περιεχομένου και δραστηριοτήτων από τους συμμετέχοντες της Διαπολιτισμικής Εξάσκησης, από εθελοντές και επαγγελματίες ή πελάτες των φεστιβάλ, είναι βασική υποχρέωση για την οργάνωση των εκπαιδευτικών συνεδριών.

Αυτή η ενότητα θα έχει εκπληρώσει τους στόχους της αν επιτύχει με οποιοδήποτε τρόπο να συμβάλλει στην θέληση του αναγνώστη να προχωρήσει προς μια κοινωνία που δεν αποκλείει κανέναν.

5.3 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση - Οργάνωση Συνεδρίας

Πριν την εκπαιδευτική συνεδρία είναι σημαντικό να σχεδιαστεί το πλάνο των συνεδριών των διαπολιτισμικών συνεδριών. Αυτή η εργασία προτείνεται να γίνει με την εκπαίδευση του πληθυσμού στόχου σε ένα συμμετοχικό μοντέλο.

Το πλάνο της εκπαιδευτικής συνεδρίας, σε ένα συμμετοχικό μαθησιακό περιβάλλον, είναι ένας πολύ χρήσιμος χάρτης αλλά δεν αποτελεί εμπόδιο στο ανοιχτό πνεύμα του εκπαιδευτή να αλλάξει κάτι με βάση τις προσδοκίες και τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων. Επιπλέον, αυτός ο οδηγός προτείνει ότι οι εκπαιδευτικές διαδικασίες πρέπει να είναι μη-τυπικά εκπαιδευτικά εργαλεία, που σημαίνει ενεργά και συμμετοχικά εργαλεία όπως δυναμικές ομάδες, παιχνίδια, συζητήσεις σε μικρές ομάδες μεταξύ άλλων.

Υπογραμμίσαμε σε βήματα τις διαφορετικές φάσεις του πλάνου των εκπαιδευτικών συνεδριών: (Οργάνωση της Εξάσκησης). Αυτό το πλάνο χωρίζεται σε 5 διαφορετικά μέρη:

1. Συγκέντρωσε πληροφορίες - Αυτό το βήμα βασίζεται στην απάντηση των παρακάτω ερωτήσεων:

a. Ποιο είναι το περιεχόμενο της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης; - Πληροφορίες για το Φεστιβάλ, τους στόχους του, το πρόγραμμα, τις δραστηριότητες, τον πληθυσμό-στόχο και τους οργανισμούς που εμπλέκονται στην εκδήλωση.

b. Γιατί; Ποιες είναι οι προσδοκίες των διοργανωτών; - Αυτό σημαίνει να υπάρχει ξεκάθαρη ιδέα του τι αναμένεται από τους διοργανωτές με σκοπό να μας βοηθήσει να καθορίσουμε τους στόχους της Εκπαίδευσης.

c. Για ποιους; - Καθόρισε τον πληθυσμό στόχο της Εκπαίδευσης με σκοπό να υπάρχει πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται περισσότερο σε αυτό, μη ξεχνώντας την προσαρμοστικότητα του πλαισίου εκπαίδευσης.

d. Ποια είναι τα ταλέντα και οι ανάγκες του πληθυσμού-στόχου; Αυτή η απάντηση μπορεί να σχηματιστεί από προηγούμενη αξιολόγηση με σεβασμό στο συμμετοχικό μοντέλο.

2. Σχεδίασε συγκεκριμένους στόχους, περιεχόμενα και αξιολόγηση - Αυτό το βήμα, το οποίο αποτελεί τη 'καρδιά' της διαδικασίας σχεδιασμού, είναι κρίσιμο για την εκπαίδευση. Ο σχεδιασμός με σχετική αυτονομία, προσαρμοσμένος στις προσδοκίες των εκπαιδευόμενων, στα ταλέντα τους, τα ενδιαφέροντα και τους ρυθμούς τους. Αυτό το βήμα βασίζεται στην απάντηση αυτών των ερωτήσεων:

a. Για ποιο σκοπό; - Αυτή η απάντηση μπορεί να μας δώσει τους ακριβείς στόχους για την εξάσκηση.

b. Ποια περιεχόμενα; - Ο προσδιορισμός των περιεχομένων είναι ένα σημαντικό εργαλείο και για τους εκπαιδευτές και για τους εκπαιδευόμενους. Για τους εκπαιδευόμενους, επειδή η εξάσκηση διαπολιτι-

σμικής εκπαίδευσης επικεντρώνεται στην παραγωγή γνώσης, που σημαίνει πως η συζήτηση των περιεχομένων είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης μεταξύ διαφορετικής γνώσης μεταξύ συμμετεχόντων. Για τους εκπαιδευτές, επειδή πρέπει να είναι διευκολυντές ώστε να γεννηθούν ερωτήσεις, αποφεύγοντας να δίνουν απαντήσεις ή να μεταδίδουν γνώση, γνωρίζοντας ότι πρέπει να έχουμε προετοιμαστεί για να συμμετέχουμε στη συζήτηση γιατί η γνώση πρέπει να παράγεται μέσα από την εκπαίδευση.

c. Πώς να αξιολογήσεις; - Δεν υπάρχει διαπολιτισμική εκπαίδευση χωρίς αξιολόγηση. Αλλά αυτή η δράση θα μπορούσε να έχει τα ίδια αποτελέσματα αν γινόταν με συμμετοχικό τρόπο. Όλοι οι συμμετέχοντες και τα πλάνα εξάσκησης πρέπει να είναι αυτό- αλλά και το έτερο- αξιολογήσιμα. Στην περίπτωση του SLYMS ελπίζεται ότι στο τέλος της αξιολόγησης ο εκπαιδευόμενος θα μπορούσε να βραβευτεί με βαθμολόγηση τύπου ECVET.

3. Πρόγραμμα Εκπαίδευσης - Αυτό το βήμα βασίζεται στην απάντηση αυτών των ερωτήσεων:

a. Που; - Ο χώρος εκπαίδευσης είναι πολύ σημαντικός στα μη τυπικά εκπαιδευτικά πλαίσια, η προσαρμογή είναι πάντα πιθανή αλλά μια ξεκάθαρη ιδέα για τον χώρο δίνει στον εκπαιδευτή τη δυνατότητα να επιλέξει κατάλληλες δραστηριότητες.

b. Πότε; - Το χρονοδιάγραμμα είναι επίσης σημαντική βοήθεια για να επιλεχθούν οι παιδαγωγικές μας δραστηριότητες.

c. Χρονοδιάγραμμα - Καθόρισε όλα τα πράγματα που εμφανίζονται πριν, εγκαίρως, έτσι ώστε να μοιράσεις όλα τα περιεχόμενα μέσα στο χρονοδιάγραμμα. Το πρόγραμμα μπορεί να επανεκτιμηθεί στο τέλος του επόμενου βήματος.

4. Παιδαγωγικά Εργαλεία - Αυτό το βήμα βασίζεται στην απάντηση σε αυτές τις ερωτήσεις:

a. Πως; - Σύμφωνα με τον καθορισμό των περιεχομένων, ο εκπαιδευτής πρέπει να καθορίσει τώρα την στρατηγική για να διαλέξει παιδαγωγικά εργαλεία. Ο εκπαιδευτής μπορεί να προτείνει μερικά από αυτά, αλλά οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να καθορίσουν μερικά κατά την διάρκεια των συνεδριών εξάσκησης. Αμφότερα παιδαγωγικά εργαλεία πρέπει να σχετίζονται με τις αρχές της Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης εννοώντας ενεργές και συμμετοχικές δραστηριότητες βασισμένες στα μη-τυπικά εκπαιδευτικά εργαλεία.

b. Πώς να ξεκινήσεις την Εκπαίδευση - Μετά το κομμάτι του καλωσορίσματος, προτείνεται να ξεκινήσεις με μια παρουσίαση και δραστηριότητα που ακολουθείται από την συλλογή των προσδοκιών των εκπαιδευόμενων για την εκπαίδευση. Μετά την παρουσίαση του προγράμματος εκπαίδευσης από τον εκπαιδευτή, ο εκπαιδευτής θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει αυτή τη στιγμή για να αλλάξει το πρόγραμμα με βάση τις προτιμήσεις των εκπαιδευόμενων.

c. Εμβάθυνε στα περιεχόμενα – Συνέχισε με μια γενική δραστηριότητα με σκοπό να δοκιμάσεις με μικρές ομάδες να φτάσεις σε ένα κοινό έδαφος. Ο εκπαιδευτής σαν οργανωτής ξεκινά τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τα προγραμματισμένα περιεχόμενα. Κάθε θεματική πρέπει να έχει ένα ή δύο δραστηριότητες σε μια μικρή ομάδα.

d. Απολογισμός - Το κομμάτι του απολογισμού ακολουθεί την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της εργασίας των μικρών ομάδων σε όλους τους συμμετέχοντες. Αυτή η στιγμή απαιτεί καλές επικοινωνιακές δεξιότητες του εκπαιδευτή σαν οργανωτή της συζήτησης. Η γέννηση ερωτήσεων είναι ο ρόλος των συμμετεχόντων συμπεριλαμβανομένου του εκπαιδευτή. Τελικά, αυτό μπορεί να περιέχει μια στιγ-

μή στην οποία θα υπογραμμιστούν τα προτεινόμενα θέματα και οι προτάσεις που αναδύθηκαν μέσα από τον απολογισμό.

5. Αξιολόγηση - Η πρώτη πτυχή που πρέπει να διασαφηνιστεί όταν γίνεται λόγος για αξιολόγηση σε μη-τυπική εκπαίδευση είναι αναγκαία μια συνεχής αξιολόγηση και διαδικασία αυτό-αξιολόγησης. Η εστίαση είναι σίγουρα όχι στην ταξινόμηση, αλλά στην αυξημένη γνώση και την ανάπτυξη της ικανότητας - στην γέφυρα μεταξύ γνώσης και δράσης. Είναι, ωστόσο, κρίσιμο να αναγνωριστεί ότι για το SLYMS έχει ένα καθοριστικό και άμεσο αντικατοπτρισμό στην μάθηση, είναι σημαντικό να υπάρχει μια στρατηγική αξιολόγησης για να Αξιολογούν και να Αυτό-Αξιολογούν στο αν οι εκπαιδευόμενοι επέτυχαν τα μαθησιακά αποτελέσματα που επιτρέπουν την παράδοση των πιστοποιητικών στα ECVET πρότυπα για την διαπίστευση σε ECVET πιστοποιήσεις και μεταγενέστερες ECVET πιστοποιήσεις, ανάλογα με τα πρότυπα που ορίζει η Ε.Ε.

Η διαλογή εργαλείων αυτό-αξιολόγησης σε μη-τυπικά εκπαιδευτικά πλαίσια είναι μια από τις υποχρεώσεις του εκπαιδευτή. Οι δραστηριότητες αξιολόγησης είναι πιο αποτελεσματικές όταν δίνουν περισσότερο χώρο στην αυτό-αξιολόγηση.

Μαθησιακές διαδικασίες της Κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης.

1. Ανακάλυψη του κρυμμένου πλαισίου της Κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης.

Κοινωνικά πολυπολιτισμικά γεγονότα όπως τα Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας και Εκπαιδευτικά Καφέ, όπου νέοι άνθρωποι συνηθίζουν να συμμετέχουν, δρουν σαν μη προγραμματισμένοι χώροι μάθησης, παρέχοντας ευκαιρίες για να ξεκινήσει ο διάλογος, η κριτική σκέψη και η καλλιέργεια δεξιοτήτων απαραίτητων για μια βιώσιμη ζωή. Αυτοί οι φυσικοί χώροι υπηρετούν σαν ένα ισχυρό πλαίσιο μάθησης και καταλυτικής, βαθιάς γνώσης.

Παρόλο που η μάθηση περιλαμβάνει ατομικές συμπεριφορικές αλλαγές, το πλαίσιο μέσα στο οποίο αυτές οι αλλαγές λαμβάνουν χώρα είναι ένα κοινωνικό περιβάλλον που περιλαμβάνει πολλά άτομα. Όλες οι πτυχές της μάθησης θα πρέπει να αναγνωρίζουν τη κοινότητα. Ακριβώς όπως ένα μαθησιακό παράδειγμα εστιάζει στην σημασία της μάθησης, υποστηρίζουμε ένα κοινοτικό παράδειγμα που εστιάζει στον ρόλο που παίζουν οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις στην διευκόλυνση της μάθησης και την βελτίωση της δέσμευσης του μαθητή: μέσα από μια κοινότητα, η μάθηση μπορεί να αναπτυχθεί.

Σε αυτό το πλαίσιο είναι πολύ σημαντικές οι συνεισφορές του μαθητή στην μάθηση του μέσω λήψης πρωτοβουλιών και ενεργής συμμετοχής. Οι νέοι άνθρωποι πρέπει να αναλάβουν τα ηνία της μάθησής τους για να ενισχύσουν την αυτονομία τους σαν μαθητές και μέλη της κοινότητας. Οι μαθητές πρέπει να

διευκολύνονται ώστε να αναπτύξουν ένα βασικό προσανατολισμό αναστοχασμού δουλεύοντας πάνω στις εμπειρίες τους.

Εμπειρίες, επικοινωνία, πολιτισμός και προσωπικές μαθησιακές διαδικασίες είναι απαραίτητες για ανάπτυξη δεξιοτήτων - αλλά πρέπει να επεξεργαστούν ευσυνείδητα για να λάβει χώρα η μάθηση. Η μάθηση απαιτεί μια σαφή επίγνωση και κατανόηση του τι πρέπει να μάθουν και γιατί αυτού του είδους η μάθηση είναι απαραίτητη. Η μάθηση είναι η διαδικασία δημιουργίας νέας γνώσης και κατανοήσεων μέσα από την μεταμόρφωση της εμπειρίας. Ο αναστοχασμός παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία παρέχοντας μια γέφυρα μεταξύ της πρακτικής εμπειρίας και της θεωρητικής δημιουργίας εννοιών. Η εμπειρική μάθηση είναι ένας εκπαιδευτικός προσανατολισμός ο οποίος στοχεύει στην συγχώνευση των θεωρητικών και των πρακτικών στοιχείων της μάθησης για την προσέγγιση ενός ολοκληρωμένου ατόμου, εστιάζοντας στην σημασία της εμπειρίας της μάθησης. Η προσέγγιση είναι γνωστή σε ποικίλα πλαίσια ανεπίσημης μάθησης, όπως πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις και οργανισμούς υπηρεσιών, εργασιακές και μαθητικές αναθέσεις εργασίας, κλινική εμπειρία, παγκόσμια ανταλλαγή και προγράμματα εθελοντισμού κ.α. Ωστόσο, οι αρχές και οι πρακτικές μπορούν να χρησιμοποιηθούν αμφότερα για τυπική μάθηση (ιδρυματική) και σε άτυπη μάθηση. Οι τεχνικές εμπειρικής μάθησης περιλαμβάνουν μια μεγάλη ποικιλία αλληλεπιδραστικών πρακτικών όπου οι συμμετέχοντες έχουν ευκαιρίες να μάθουν από τις δικές τους εμπειρίες και των άλλων, όντας ενεργά και προσωπικά δεσμευμένοι στη διαδικασία. Προσωπικές εκθέσεις αναστοχασμού και ερωτήσεις σκέψεων (για παράδειγμα, παιχνίδι ρόλων, δραστηριότητες θεάτρου, παιχνίδια και προσομοιώσεις, προσωπικές ιστορίες και ανάλυση υποθέσεων), μοντέλα, αναλογίες και δόμηση θεωριών (όπως η ενσυναίσθηση, η αφήγηση ιστοριών), το «μοίρασμα»/προσφορά με τους άλλους (όπως συζητήσεις και συλλογισμοί σε ομάδες που συνεργάζονται), περιέχουν ένα κοινό στοιχείο της μάθησης από άμεση εμπειρία μέσω δέσμευσης των μαθητευόμενων στην διαδικασία σαν ολοκληρωμένα άτομα, τόσο πνευματικά όσο και συναισθηματικά.

Σύμφωνα με τον Wolfe η εμπειρική μάθηση αποτελείται από τα εξής τέσσερα στοιχεία:

1. Ο μαθητευόμενος έχει επίγνωση των διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα και οι οποίες επιτρέπουν στην μάθηση να συμβεί.
2. Ο μαθητευόμενος συμμετέχει σε μια συλλογιστική εμπειρία η οποία του επιτρέπει να συσχετίσει τη τωρινή μάθηση με το παρελθόν, παρόν και μέλλον, ακόμα και αν αυτές οι σχέσεις γίνονται αντιληπτές περισσότερο μέσω του συνασθήματος παρά ως αποτέλεσμα σκέψης.
3. Η εμπειρία και το περιεχόμενο είναι προσωπικά σημαντικά: το τι μαθαίνεται και το πώς μαθαίνεται έχουν κρίσιμη σημασία για το άτομο.
4. Υπάρχει η εμπλοκή του ολόκληρου εαυτού: το σώμα, οι σκέψεις, τα αισθήματα, οι δράσεις, όχι μόνο του νου; με άλλα λόγια, ο μαθητής εμπλέκεται σαν ολοκληρωμένο άτομο.

2. Ο ρόλος των ατόμων που εργάζονται με νέους ως οργανωτές

Στην κοινωνικοπολιτισμική μάθηση, η άμεση προσωπική εμπειρία είναι σημαντικό κομμάτι για τη μάθηση. Όπως επισήμανε ο David Kolb, η προσωπική εμπειρία δίνει την «ζωή, υφή και αντικειμενικό προσωπικό νόημα σε αφηρημένες έννοιες». Ταυτόχρονα, επίσης παρέχει «ένα σταθερό, δημόσια μοιρασμένο σημείο αναφοράς για τον έλεγχο των επιπτώσεων και της εγκυρότητας των ιδεών που δημιουργήθηκαν κατά την μαθησιακή διαδικασία». Η εμπειρία από μόνη της, ωστόσο, δεν είναι μια αρκετή προϋπόθεση για τη μάθηση. Οι εμπειρίες επίσης χρειάζεται να επεξεργαστούν ευσυνειδητα μέσω του αναστοχασμού. Όπως επισημαίνει ο Leo van Lie, το να μάθεις κάτι απαιτεί κάποιος να το προσέξει από την αρχή: « Αυτή η παρατήρηση είναι η επίγνωση της ύπαρξής του, που αποκτήθηκε και ενισχύθηκε από την προσοχή που επιδείχθηκε. Η επίδειξη προσοχής είναι η εστίαση της ευσυνειδησίας του ενός ή κατεύθυνση των αντιληπτικών δυνάμεων του άλλου στην σωστή κατεύθυνση και καθι-

στώντας την πνευματική 'ενέργεια' διαθέσιμη για επεξεργασία». Για να μάθεις κάτι, κάποιος πρέπει να το προσέξει και να κινητοποιηθεί να κάνει κάτι για αυτό μέσα από μια ευσυνείδητη προσπάθεια.

Η μάθηση, μέσα από το να είσαι μέλος μια ομάδας που οργανώνει ένα κοινωνικό γεγονός, υφίσταται χωρίς δάσκαλο και σχετίζεται αποκλειστικά στην διαδικασία έννοιας-πράξης της ατομικής άμεσης εμπειρίας. Η απόκτηση δεξιοτήτων είναι μια κληρονομική διαδικασία που συμβαίνει φυσικά, μέσω μιας αληθινής μαθησιακής εμπειρίας λόγω της ενεργής συμμετοχής του μαθητευόμενου στην εμπειρία. Για να αποκτήσεις αληθινή γνώση από μια εμπειρία, απαιτούνται συγκεκριμένες ικανότητες:

- Ο μαθητευόμενος πρέπει να μπορεί να αναστοχαστεί πάνω στην εμπειρία.
- Ο μαθητευόμενος πρέπει να χρησιμοποιήσει αναλυτικές δεξιότητες για να κάνει την εμπειρία ιδέα.
- Ο μαθητευόμενος πρέπει να αναπτύξει δεξιότητες λήψης αποφάσεων και λύσης προβλημάτων με σκοπό να χρησιμοποιήσει τις νέες ιδέες που απέκτησε από την εμπειρία.

Με σκοπό να διασφαλίσει την επιτυχία των κοινωνικών δεξιοτήτων μέσα από την οργάνωση κοινωνικών γεγονότων, θα πρέπει να παρέχεται στον μαθητευόμενο η στρατηγική για να συλλογιστεί πάνω στην εμπειρία και για να χρησιμοποιήσει αναλυτικές δεξιότητες για να ιδεοποιήσει την εμπειρία. Η θεμέλια αρχή σε τέτοιες δραστηριότητες, για αυτό το λόγο, θα πρέπει να είναι η χρήση του αναστοχασμού για να εστιαστεί στην διαδικασία της μάθησης, αφήνοντας την εμπειρία να γενικευτεί σε άλλες καταστάσεις. Για να βοηθήσουν τη δόμηση των εμπειριών, οι εργαζόμενοι με νέους θα πρέπει να «ενσωματώσουν το πρότυπο της έρευνας ώστε ο μαθητευόμενος να σκέφτεται και να λύνει προβλήματα» ενόσω είναι ακόμα μέλη των εμπειριών. Για να βοηθήσουν τους μαθητευόμενους να κατανοήσουν την εμπειρία τους, είναι κρίσιμο η μάθηση να εστιάζεται μέσα από δραστηριότητες όπως συνεδρίες σύνοψης και/ή εν-

μερωτικά δελτία, ευκαιρίες για αναστοχασμό. Για να βοηθήσουν στο να γίνει ξεκάθαρο το τι εννοεί με την σημασία του να βοηθάμε τους μαθητές να καταλάβουν πως οι συγκεκριμένες τους εμπειρίες σχετίζονται με τον κόσμο σαν ολότητα. Ο ρόλος του εργαζομένου με νέους ως οργανωτή στη μάθηση μέσα από τη διοργάνωση κοινωνικών δρώμενων βασίζεται στη παροχή στήριξης σε διάφορα επίπεδα. Επειδή οι μαθητευόμενοι πρέπει να πάρουν τον έλεγχο της δικής τους μάθησης, ο εργαζόμενος με νέους πρέπει να δουλέψει για να εξαλείψει την αυταρχική του επίδραση και να γίνει αντ' αυτού «ένα αναπόσπαστο μέλος της εξελισσόμενης ομάδας»

Σαν μέρος της μαθησιακής ομάδας, ο εργαζόμενος με νέους θα πρέπει να έχει ξεκάθαρη άποψη για:

- τη δουλειά και τις πρακτικές χώρου εργασίας,
- το πώς λειτουργούν οι οργανισμοί,
- επικοινωνιακές δεξιότητες και για την εργασία με ανθρώπους,
- προσωπικά πρότυπα εργασιακής συμπεριφοράς,
- οργάνωση και ολοκλήρωση εργασιών,
- την μάθηση μέσα από την εμπειρία,
- την αυτό-διαχείριση,
- το πώς να χρησιμοποιεί τον αναστοχασμό και αναστοχαστικές πρακτικές,
- τις κοινωνικές δεξιότητες και «το πώς μπορεί κανείς να της αποκτήσει»,
- να εμπνέει αυτοπεποίθηση και θέληση στους μαθητευόμενων να παίρνουν πρωτοβουλίες,
- Επειδή η μάθηση συμβαίνει μέσα από ένα συγκεκριμένο δομημένο πλαίσιο, συχνά εξαναγκάζει τους μαθητευόμενους να βγαίνουν

από την «ζώνη ασφαλείας» τους, ο εργαζόμενος με νέους πρέπει να βοηθήσει να χτίσει την αυτοπεποίθηση τους κατά τη διαδικασία. Οι μαθητευόμενοι συχνά «χρειάζονται κάποιον να τους επισημάνει πως οι δυσκολίες τους είναι σημαντικό κομμάτι της πορείας τους προς την επιτυχία». Ο εργαζόμενος με νέους πρέπει να ανασηματίζει συγκρούσεις και δυσκολίες με ένα θετικό μήνυμα, να δείξει πίστη στους μαθητές και να εκπέμπει ενθουσιασμό κατά τη διαδικασία.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μάθησης, ο εργαζόμενος με νέους πρέπει να δημιουργήσει, να υποστηρίξει και να παρουσιάσει ένα ασφαλές περιβάλλον όπου οι μαθητευόμενοι αισθάνονται πως έχουν αξία, πως τους εμπιστεύονται και τους σέβονται. Υπενθύμισε στους μαθητές λεκτικά πως έχουν τον έλεγχο της μαθησιακής τους εμπειρίας, δώσε τους τη δύναμη να πάρουν σημαντικές αποφάσεις και να παρουσιάσουν κάθε συμπεριφορά με πολλούς διαφορετικούς τρόπους έτσι ώστε να διασφαλίσεις ότι οι έννοιες έχουν κατανοηθεί και απορροφηθεί πλήρως.

Επικύρωση της μάθησης σε ένα Κοινωνικοπολιτισμικό μοντέλο

1. Εισαγωγή

Η μάθηση σήμερα συμβαίνει παντού, όχι μόνο στις σχολικές αίθουσες. Είναι αλήθεια πως η μάθηση και η ανάπτυξη συμβαίνουν με τη πάροδο του χρόνου σε διάφορα πλαίσια και μέσα και έξω από το σχολείο. Οι μαθησιακές δραστηριότητες που γίνονται μέσα από διαδικασίες μη δομημένες ή χρηματοδοτημένες από ένα σχολείο και συχνά δεν γίνονται αντιληπτές και έτσι είναι δύσκολο συχνά να αναγνωριστούν για τις δεξιότητες και τα επιτεύγματα.

Κατά τη διοργάνωση και τη διαχείριση κοινωνικών γεγονότων, οι καλλιτέχνες εξερευνούν τη δημιουργία και τη χειρισμό ενός δρώμενου, βιώνουν και αποκτούν πραγματική, πρακτική εμπειρία. Μέσα από τη δέσμευσή τους σε αυτή τη διαδικασία, οι παρουσιαστές μπόρεσαν να αποκτήσουν δεξιότητες και γνώση που τους βοήθησε να ζήσουν την εμπειρία ολόκληρου του κύκλου διοργάνωσης γεγονότος στην οργάνωση, υλοποίηση και αξιολόγηση ενός γεγονότος.

Η διαδικασία αναγνώρισης της μάθησης σχετίζεται με το να κάνει κανείς εμφάνιση και να αξιολογεί τη γνώση, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που είναι ακόμα σε μεγάλο βαθμό αόρατες. Στο πλαίσιο της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης, ο όρος αναγνώριση έχει πολλές διαφορετικές έννοιες. Μπορεί να σημαίνει τη διαδικασία επισημοποίησης ικανοτήτων (ή αποτελεσμάτων μάθησης). Επίσης μπορεί να σχετίζεται με την κοινωνική αναγνώριση στα πλαίσια

της επίγνωσης της αξίας των δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Σχετίζεται με την αποδοχή της αρχής της αναγνώρισης της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης μέσα από την εθνική εκπαίδευση, την πρακτική άσκηση και τα μέρη απασχόλησης. Ουσιαστικά, υπογραμμίζει την αναγνώριση ότι η μάθηση είναι μια κοινωνική δραστηριότητα και βασίζεται για την αξία της στην ενσωμάτωσή της μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο.

Η διαδικασία της αναγνώρισης των αποτελεσμάτων της μη επίσημης και ανεπίσημης μάθησης περιέχει τέσσερα στάδια (CEDEFOP, 2015):

1. Ταυτοποίηση των αποτελεσμάτων μη-τυπικής και άτυπης μάθησης. Επιχειρείται με γνώμονα την εκτίμηση αυτών των αποτελεσμάτων και μπορεί να εμπλέκει αυτό-αξιολόγηση ή αξιολόγηση από τρίτο.
2. Παραγωγή αποδεικτικών στοιχείων των αποτελεσμάτων μη-τυπικής και άτυπης μάθησης με βάση αρχεία αναφοράς. Το προκαθορισμένο πρότυπο πρέπει να παρουσιαστεί ώστε οι συμμετέχοντες να έχουν το απαραίτητο πλαίσιο αναφοράς για να καταγράψουν τα αποτελέσματά τους σωστά ή να τα αναλύσουν ώστε η διαδικασία της επικύρωσης/πιστοποίησης μπορεί πραγματικά να είναι μια διαδικασία απόκτησης γνώσης, δεξιοτήτων και ικανοτήτων μέσα από μια κατανόηση αυτών των αποτελεσμάτων.
3. Επικύρωση των αποτελεσμάτων της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης. Αυτό είναι ένα απαραίτητο στάδιο που στοχεύει στη διασφάλιση ότι τα έγγραφα που παράγονται ή όποια άλλη μορφή εκτίμησης (προσομοίωση, αληθινή κατάσταση, γραπτά τεστ, κ.α.) έχουν αξία σε σχέση με τις προδιαγραφές που έχουν δοθεί.
4. Πιστοποίηση των αποτελεσμάτων της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης, στη μορφή τίτλου ή πιστωτικών μονάδων που οδηγούν σε τίτλο, ή σε άλλη μορφή, ανάλογα με την εγκυρότητα, πιστότητα και αυθεντικότητα αυτών των αποτελεσμάτων.

2. Ταυτοποίηση

Η επικύρωση απαραίτητα ξεκινά με την υποστήριξη του κοινωνικού συντρόφου να αναγνωρίζει δεξιότητες, συγκεκριμένα τις κοινωνικές δεξιότητες και τις ικανότητες που αποκτούνται μέσα από συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα. Αυτό το στάδιο είναι κρίσιμο καθώς η μαθησιακή διαδικασία διαφέρει από άτομο και άτομο και οι δεξιότητες θα έχουν αποκτηθεί σε ένα μη-δομημένο πλαίσιο το οποίο δεν επιτρέπει την εύκολη αναγνώριση των αποκτούμενων ικανοτήτων. Το πιο σημαντικό και πολύτιμο αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι να βρεθούν τρόποι ενθάρρυνσης των μαθητών ώστε να αναστοχάζονται πάνω στη δική τους μάθηση. Αυτό βασίζεται στην ανακάλυψη και αυξημένη επίγνωση των προσωπικών ικανοτήτων. Το κύριο ζήτημα για τους εργαζόμενους με τους νέους είναι η κατανόηση των δεξιοτήτων και πως αυτές σχετίζονται με προσωπικά επιτεύγματα και μαθησιακά αποτελέσματα.

Για να καταλάβουμε την φάση της ταυτοποίησης, θα πρέπει να:

- προσαρμόσουμε με τις σχετικές διαδικασίες και εργαλεία έτσι ώστε να υποστηρίξουμε τη ταυτοποίηση.
- αναπτύξουμε ένα μικτό και ισορροπημένο σχέδιο τυποποιημένης και βασισμένης στο διάλογο ταυτοποίησης.

3. Καταγραφή

Η καταγραφή περιλαμβάνει τη παροχή των αποδείξεων των μαθησιακών αποτελεσμάτων και των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν. Ειδικά σε μαθησιακές καταστάσεις μέσα από εμπλοκή και συμμετοχή σε κοινωνικά δρώμενα πρέπει να μπορούμε να δείξουμε πως ολόκληρα έργα κι οργανώσεις υποστήριξης μαθαίνουν να κάνουν το καλύτερο ή όχι. Τα είδη της καταγραφής δεδομένων της αξίας της βελτίωσης του οργανωτικού επιπέδου δεν περιορίζονται σε εκείνα για τη καταγραφή ατομικής μάθησης. Ακόμα και η ατομική μάθηση δεν είναι

απλώς ένα θέμα εξειδίκευσης σε ένα τομέα μάθησης. Αλλά σαν πτυχή ανθρωπίνης εξέλιξης σε ατομικό, ομαδικό ή οργανωτικό επίπεδο, η μάθηση που μετράει είναι η μάθηση που χρησιμοποιείται. Δραστηριότητες πρακτικής αξίας συνήθως απαιτούν αλληλεπίδραση και συνεργασία με άλλα άτομα. Το να «γνωρίζω ποιος» είναι εξίσου σημαντικό με το να γνωρίζω πως τα πράγματα γίνονται. Η κοινωνική δικτύωση και η αντίληψη του ποιος είναι καλός σε τι, του πως μια ομάδα συγκεκριμένων ατόμων μπορεί να δουλέψει αποτελεσματικά μαζί, είναι ένα απαραίτητο αποτέλεσμα της μάθησης.

Η καταγραφή μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τον σχηματισμό ενός χαρτοφυλακίου/ βιογραφικού που τείνει να περιέχει το ιστορικό των ατομικών επιτευγμάτων κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης μαθησιακής διαδικασίας, με κατάλληλα δείγματα που επιβεβαιώνουν τις μαθησιακές επιτυχίες τους. Πρέπει να είναι ανοιχτό σε ποικίλα είδη αποδείξεων, από γραπτά έγγραφα έως δείγματα δουλειάς και επιδείξεις πρακτικής. Αυτές οι αποδείξεις πρέπει να παρέχουν μια επαρκή ιδέα σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτήθηκαν: η απλή καταχώρηση τίτλων εργασίας ή θέσεων δεν θα είναι αρκετή. Η δυνατότητα μεταφοράς των αποδείξεων είναι κρίσιμη, αφού αν κάθε πάροχος επικύρωσης λειτουργεί με διαφορετικές μορφές καταγραφής αυτό αναπόφευκτα θα δυσκολέψει τον πολίτη να παρουσιάσει και να λάβει πιστοποίηση για τις δεξιότητες και ικανότητες που απέκτησε.

Η σταδιακή μετατόπιση προς τα μαθησιακά αποτελέσματα λαμβάνει χώρα την τρέχουσα στιγμή στην Ευρώπη και μπορεί να υποστηρίξει τη διαφάνεια και συγκρισιμότητα καθώς προωθεί ένα κοινό τρόπο έκφρασης γνώσης, δεξιοτήτων και ικανοτήτων ανάμεσα σε διαφορετικές οικονομικές περιοχές και εκπαιδευτικές και πρακτικές πιστοποιήσεις.

Για να καταλάβουμε τη φάση καταγραφής, πρέπει να :

- εγκαθιδρύσουμε ένα πλαίσιο κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για την εισαγωγή αποδείξεων στην διαδικασία;

- προσαρμόσουμε μία φορητή και συμβατή με την ήδη εγκαθιδρυμένη μορφή για την καταγραφή της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης;

4. Επικύρωση

Η επικύρωση εστιάζει στο τι έχει μάθει κάποιος και έχει να κάνει με την σύλληψη ποικίλων ατομικών μαθησιακών εμπειριών. Εργαλεία αξιολόγησης μπορούν να σχεδιαστούν για να συλληφθεί και να εκτιμηθεί η μάθηση που είναι εξειδικευμένη για τον καθένα, και το πλαίσιο που αυτή η μάθηση θα λάβει χώρα. Ο σχεδιασμός αξιολόγησης θα πρέπει να παρέχει ένα σύστημα δράσεων και πρακτικών στο βάθος χρόνου; αυτές περιλαμβάνουν δράσεις ατομικών μαθητευόμενων όπως και τους ρόλους άλλων συμμετεχόντων, όπως εργαλεία μεσολάβησης, σημειολογικά μέσα και τοπικές συνθήκες άμεσα σχετιζόμενες με και υποστηρικτικές προς (ή ενάντια σε) τις μαθησιακές δραστηριότητες. Ομοίως, τα σχέδια αξιολόγησης πολύ συχνά εστιάζουν μόνο στα αποτελέσματα της ατομικής μάθησης και εγκαταλείπουν την ομαδική ή οργανωτική μάθηση. Η αξιολόγηση στο ατομικό, ομαδικό και οργανωτικό επίπεδο πρέπει αναγκαστικά να είναι ανεξάρτητη και ο σχεδιασμός της αξιολόγησης πρέπει να περιλαμβάνει και τα τρία καθώς και τις μεταξύ τους σχέσεις.

Η εκτίμηση των δραστηριοτήτων της άτυπης μάθησης πρέπει να είναι συγκεκριμενοποιημένη στους στόχους της κάθε εργασίας και δραστηριότητας και να λαμβάνει υπόψη την ιστορία της εργασίας, τις υποστηρικτικές της οργανώσεις και την κοινωνία που την περιβάλλει. Θα πρέπει να στοχεύει στην παροχή γνώσης για το πώς και γιατί διάφορα χαρακτηριστικά των εργασιών και των δραστηριοτήτων έχουν ή δεν έχουν υποστηρίξει πολύτιμα μαθησιακά αποτελέσματα και μάθηση που εξελίσσεται σε ατομικό, ομαδικό, οργανωτικό επίπεδο. Λόγω της φύσης της άτυπης μάθησης κρίνεται απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί μια μεγάλη ποικιλία στρατηγικών αξιολόγησης. Μερικές από αυτές τις στρατηγικές περιλαμβάνουν μια εστίαση στα αποτελέσματα της μάθησης, ενώ

άλλες εστιάζουν στις αποδείξεις της εξελισσόμενης μάθησης. Μερικές εστιάζουν στον ίδιο τον μαθητευόμενο, μερικές στην επιτυχία της δραστηριότητας μέσα στα πλαίσια της κοινότητας (κρίση γίνεται μέσω της προσέλευσης του μαθητευόμενου και των επιπέδων ενθουσιασμού) και μερικές στο επίπεδο στήριξης και συμμετοχής από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα.

Το σχέδιο με κέντρο τις αποδείξεις, ένα νοητικό πλαίσιο δημιουργίας διαδικασιών αξιολόγησης, κάνει επίσημες και σαφείς αμφότερες τις διαδικασίες σχεδιασμού των διαδικασιών αξιολόγησης και των διαδικασιών καθεαυτών. Η διαδικασία του σχεδιασμού αυτών των αξιολογήσεων περιλαμβάνει αναλύσεις του τομέα στόχου της μάθησης με σκοπό να εξασφαλίσει παρουσιάσεις του τομέα, κατηγορίες και χαρακτηριστικά σχετικά με την αντιμετώπιση των αξιολογικών στόχων. Αυτό ιδρύει αυτό που ονομάζεται το μοντέλο επάρκειας για μια συγκεκριμένη αξιολόγηση και απαντάει στην ερώτηση «ποια συλλογή γνώσης και δεξιοτήτων πρέπει να αξιολογηθεί»; Δομές επιχειρημάτων περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους ισχυρισμούς (επεμβάσεις) που κάποιος μπορεί να κάνει, τα παρατηρήσιμα (δεδομένα παρουσίας) που παρέχουν στήριξη για αυτούς τους ισχυρισμούς, οι καταστάσεις παρουσίας εργασίας που προκαλούν τα παρατηρήσιμα και τα λογικά που τα συνδέουν όλα μεταξύ τους.

Για να καταλάβουμε τη διαδικασία επικύρωσης πρέπει να :

- αναπτύξουμε πρότυπα τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για να αξιολογηθεί το πόσο ταιριαστά είναι τα πολύτιμα αποτελέσματα για να αποκτηθεί ο ατομικός χαρακτηρισμός της μη-τυπικής και άτυπης μάθησης.
- ξεκαθαρίσουμε τις προϋποθέσεις για αξιολόγηση και να τις επικοινωνήσουμε με τις διαδικασίες, τα εργαλεία και τα πρότυπα εκτίμησης και αξιολόγησης:
 - στους υποψηφίους

- στους εργοδότες και στα εκπαιδευτικά ιδρύματα

5. Πιστοποίηση

Η πιστοποίηση παρέχει αναγνώριση και διαπίστευση στη μάθηση, τις δεξιότητες, τα επιτεύγματα. Αυτό θα μπορούσε να γίνει κατανοητό με τη παροχή ενός αναγνωρίσιμου εγγράφου (ένα χαρτοφυλάκιο με ικανότητες, δελτία ικανοτήτων, παράσημα). Αυτή η δραστηριότητα δείχνει πως άτομα τα οποία συμμετέχουν σε μια αναγνωριστική διαδικασία για τα μη-τυπικά και άτυπα μαθησιακά αποτελέσματά τους πρέπει να επιβραβεύονται με ένα έγγραφο που έχει κοινωνική αξία και είναι ευρέως αναγνωρισμένο ώστε αυτοί να μπορούν να επωφεληθούν από αυτό, τώρα ή αργότερα στη ζωή τους, όταν επιστρέψουν στο τυπικό δια βίου σύστημα μάθησης ή στην αγορά εργασίας.

Ο ρόλος της πιστοποίησης είναι όχι μόνο να σε διαφοροποιεί από τον ανταγωνισμό αλλά επίσης να σε συνδέει κοινωνικά σε νέες κοινότητες, να σου δίνει προσωπικά αυτοπεποίθηση για τη γνώση, τις δεξιότητές σου και τελικά να σε παρακινεί να γίνεις ένας συνεχής μαθητής.

Οι πιο κοινοί τύποι πιστοποίησης στη μη-τυπική και άτυπη μάθηση είναι το «Youthpass» και τα «ανοιχτά σήματα-open badges»

Το Youthpass είναι ένα εργαλείο για καταγραφή και αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων από την εργασία των νέων και τις δραστηριότητες αλληλεγγύης. Είναι διαθέσιμο για εργασίες με χρηματοδότηση από το Erasmus+: το πρόγραμμα «Νέοι σε Δράση». Ενώ δημιουργούν το Youthpass πιστοποιητικό μαζί με ένα πρόσωπο που τους υποστηρίζει, δίνεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες του προγράμματος να περιγράψουν αυτό που έκαναν στην εργασία τους και ποιες ικανότητες απέκτησαν. Έτσι το Youthpass υποστηρίζει τον αναστοχασμό πάνω στην προσωπική μη-τυπική εμπειρία και τα αποτελέσματά της. Πιστοποιήσεις δημιουργούνται διαδικτυακά μέσω του

www.youthpass.eu. Αποθηκεύονται σε κεντρική βάση δεδομένων για λόγους ασφαλείας και για να βοηθήσουν στη δημιουργία ενός ανταλλακτικού Youth-pass.

Τα Open Badges/ ανοιχτά σήματα είναι ένας τρόπος πιστοποίησης μάθησης, δεξιοτήτων και επιτευγμάτων. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναγνωρίσει πολλά διαφορετικά πράγματα όπως την ένταξη/ προσχώρηση, την παρακολούθηση και συνεισφορά σε ένα δρώμενο, την απόκτηση ικανοτήτων και περισσότερα.

Ένα από τα σημαντικά πλεονεκτήματα του «Open Badge» είναι η απλότητά του: είναι μια εικόνα μέσα στην οποία έχει ενσωματωθεί ένα σετ (μετα)δεδομένων και πιο συγκεκριμένα:

- ποιος είναι ο δέκτης του σήματος
- ποιος είναι ο εκδότης του σήματος
- ποια είναι τα κριτήρια για να κερδίσεις το σήμα
- ποιες είναι οι υποστηρικτικές αποδείξεις που ταιριάζουν με τα κριτήρια.
- ποιοι εγκρίνουν το σήμα (η επιδοκιμασία είναι ένα μέσο αύξησης της φήμης ενός ατόμου)

Ο συνδυασμός αυτών των μεταδεδομένων αποτελούν ένα επικυρωμένο ισχυρισμό, για παράδειγμα κάτι μπορεί να ισχυριστεί από τον δέκτη του παρασήμου και η αυθεντικότητά/ακεραιότητά του επικυρώνεται από όλους αυτούς που επιθεωρούν το σήμα αυτό:

Για να κατανοήσουμε τη πιστοποίηση πρέπει να:

- δώσουμε παραμέτρους στο Youthpass συνδέοντας τις αποκτούμενες ικανότητες με συγκεκριμένες διαδικασίες
- σχεδιάσουμε open badges/ ανοιχτά σήματα

Το πρόγραμμα SLYMS ισχυρίζεται ότι η εκπαίδευση που εμπνέεται από αυτό θα είναι διαπιστευτική εκπαίδευση. Ανάλογα, το SLYMS προτείνει σχέδιο εκπαίδευσης βασισμένο στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστοποίησης για Επαγγελματική Εκπαίδευση και Εξάσκηση (ECVET). Αυτό το σύστημα είναι ένα Ευρωπαϊκό όργανο για την υποστήριξη της συνεχούς μάθησης, της κινητικότητας των Ευρωπαϊκών μαθητών και της ευελιξίας των μαθησιακών μονοπατιών να κατακτούν τίτλους/πιστοποιήσεις. . Επιπρόσθετα, επιτρέπει στους παρόχους VET να αναγνωρίσουν τις ικανότητες που απαιτούνται για να δοθούν τα ECVET πιστωτικά μόρια και να μετασχηματίσουν τα ECTS μόρια των Πανεπιστημίων.

Το ECVET είναι ένα Ευρωπαϊκό σύστημα συσσώρευσης (κεφαλαιοποίησης) και μεταφοράς πιστωτικών μονάδων για επαγγελματική εκπαίδευση και εξάσκηση στην Ευρώπη. Χρησιμοποιείται για να επιβεβαιώσει και να καταγράψει τα μαθησιακά αποτελέσματα ενός ατόμου που συμμετέχει σε ένα μαθησιακό μονοπάτι που οδηγεί σε προσόν, επαγγελματικό δίπλωμα ή πιστοποίηση. Επιτρέπει την καταγραφή, επικύρωση και αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό, σε τυπικά επαγγελματικά σχολεία εκπαίδευσης ή σε μη-τυπικά πλαίσια. Εστιάζει στο άτομο, με βάση την εγκυρότητα και συσσώρευση των μαθησιακών αποτελεσμάτων του, καθορισμένα με βάση τη γνώση, τις δεξιότητες, τις ικανότητες που απαιτούνται για να αποκτηθεί η πιστοποίηση.

Το ECVET έχει ως στόχο τη διευκόλυνση της μεταφοράς, αναγνώρισης και κεφαλαιοποίησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων αντικείμενων σε μια εκτίμηση/αξιολόγηση ατόμων που επιθυμούν να λάβουν πιστοποίηση.

5.1. Το μοντέλο ECVET

Το ECVET σύστημα βασίζεται σε πολύ σταθερές έννοιες οι οποίες πρέπει να είναι ορατές και να ισχύουν ξεκάθαρα σε όλα τα βήματα της διαδικασίας εξάσκησης. Με σκοπό να υπάρχει εξάσκηση η οποία ταιριάζει με το σύστημα ECVET, παρακαλώ λάβετε υπόψη τα θέματα:

1. Η εκπαίδευση βασίζεται στα μαθησιακά αποτελέσματα που ο ασκούμενος πρέπει να επιτύχει. Τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι δηλώσεις του, τι ο μαθητευόμενος ξέρει, καταλαβαίνει και μπορεί να κάνει στην ολοκλήρωση της μαθησιακής διαδικασίας (βλέπε 2008 Συστάσεις για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ικανοτήτων - EQF4). Αυτά τα μαθησιακά αποτελέσματα μπορεί να αποκτηθούν μέσω μια πληθώρας μαθησιακών μονοπατιών, μέσω μεταδόσης σε διαφορετικά μαθησιακά πλαίσια (τυπικό, μη τυπικό, άτυπο) ή πλαίσια (για παράδειγμα χώρα, εκπαίδευση και εκπαιδευτικά συστήματα)

2. Τα μαθησιακά αποτελέσματα περιγράφονται με τη χρήση ορολογίας της γνώσης, δεξιοτήτων και ικανότητας που είναι ο κοινός παρονομαστής που ταιριάζει με την ποικιλομορφία των υπαρκτών προσεγγίσεων για τη περιγραφή μαθησιακών αποτελεσμάτων. Είναι απαραίτητο στην εφαρμογή του ECVET για να διασφαλίσει ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι ξεκάθαρα αναγνωρίσιμα για τις πιστοποιήσεις και τα μέλη και να περιγράφει για να καθιστά ικανή την κοινή κατανόηση των πιστοποιήσεων.

- Γνώση (Know-know) - Γεγονότα, θεωρίες και έννοιες, αισθήσεις ή εμπειρίες που τα γνωρίζει το πρόσωπο ή η ομάδα.
- Δεξιότητες (know-how) - Η γνώση που αποκτάται μέσα από την εμπειρία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση μιας αποστολής ή δουλειάς.
- Ικανότητα (Aptitudes) περιλαμβάνει: Η γνωστική ικανότητα να αξιοποιείται από τις θεωρίες και τις έννοιες, όπως επίσης και η σιωπηρή και άτυπη γνώση που αποκτάται μέσα από την εμπειρία, Η λειτουργική ικανότητα (know-how /γνωρίζω πώς), που είναι, αυτό που πρέπει το πρόσωπο να καταφέρει όταν αναμειγνύεται σε μια εργασία που του έχει ανατεθεί, σε έναν μαθησιακό ή κοινωνικό χώρο, Η προσωπική ικανότητα της γνώσης της σωστής συμπεριφοράς σε μια συγκεκριμένη κατάσταση και η ηθική ικανότητα που επιβεβαιώνει μια βέβαιη προσωπική και επαγγελματική αξία.

3. Για να εφαρμόσουμε το σύστημα ECVET είναι απαραίτητο οι ικανότητες να περιγραφούν με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα μαθησιακά α-

ποτελέσματα που έχουν αξιολογηθεί αποτελούν τον έπαινο. Ο έπαινος είναι η βάση που επιτρέπει την μετάβαση ανάμεσα σε μαθησιακά πλαίσια και την συγκέντρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Στο σύστημα ECVET, τα μαθησιακά αποτελέσματα χρησιμοποιούνται ως βάση για μεταφορά και συγκέντρωση επαίνου. Τα μαθησιακά αποτελέσματα δεν εξαρτώνται από την εκπαιδευτική διαδικασία, το περιεχόμενο της διδασκαλίας ή το μαθησιακό πλαίσιο μέσα στο οποίο επιτεύχθηκαν και γι' αυτό το λόγο είναι πιθανό να τα χρησιμοποιήσουμε για να ταυτοποιήσουμε αν αυτό που πέτυχε ο εκπαιδευόμενος σε μια μαθησιακή συνθήκη ή πλαίσιο είναι συγκρίσιμο με αυτό που προσδοκείται να επιτύχει σε άλλη συνθήκη ή πλαίσιο.

4. Τα μαθησιακά αποτελέσματα ομαδοποιούνται για να δημιουργήσουν ενότητες. Μια ενότητα είναι συστατικό στοιχείο της πιστοποίησης, αποτελούμενη από ένα συνεκτικό σύνολο γνώσης, δεξιότητες και ικανότητα που μπορεί να αξιολογηθεί και να πιστοποιηθεί. Συμπερασματικά, στο τέλος της ενότητας αξιολογείται (το σύνολο των μαθησιακών αποτελεσμάτων) φαίνεται η ικανότητα που έχει αποκτηθεί από τον εκπαιδευόμενο.

5. Οι ικανότητες του συστήματος ECVET μπορούν να περιέχουν μαθησιακά αποτελέσματα που εναργώς συνδέονται με την ικανότητα του προσώπου να φέρει εις πέρας μια συγκεκριμένη δραστηριότητα στον χώρο εργασίας, αλλά επίσης συχνά περιλαμβάνουν μαθησιακά αποτελέσματα αναφορικά με ικανότητες -κλειδιά.

6. Το σύστημα ECVET διευκολύνει την ανάπτυξη ευέλικτων και εξατομικευμένων μονοπατιών και επίσης την αναγνώριση αυτών των μαθησιακών αποτελεσμάτων, που αποκτώνται μέσα από την μη- τυπική και άτυπη εκπαίδευση. Για την εφαρμογή του συστήματος ECVET σε μαθησιακά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν σε ένα μη- τυπικό και άτυπο μαθησιακό, το επαρκές εκπαιδευτικό ίδρυμα ενισχύεται για να επιβραβεύσει τις ικανότητες ή τις ενότητες ή να δώσει επαίνους, πρέπει αυτό να εγκαθιδρύσει διαδικασίες και μηχανισμούς ταυτοποίησης, πιστοποίησης και αναγνώρισης αυτών των μαθησια-

κών αποτελεσμάτων μέσα από την επιβράβευση των ενοτήτων που ανταποκρίνονται και τους συναφείς πόντους από το ECVET.

Οι εκπαιδευτικές μονάδες του συστήματος SLYMS

1. Η ηθική, η λογική και η παιδαγωγική των κοινών.

Αυτή η μονάδα έχει 3 Ενότητες:

Ενότητα 1 - Η αγορά των Κοινών Αγαθών

Ενότητα 2 – Τα 6 σκεπτόμενα καπέλα των συμπολιτών στα κοινά

Ενότητα 3 – Κοινή δεξαμενή πηγών & Η μέθοδος του Walt Disney

Σε αυτό το τμήμα οι εκπαιδευτές πρακτικά συνδέονται με τις καινοτόμες δραστηριότητες, που έχουν ως στόχο την κατανόηση των αξιών και της γενικής ηθικής των κοινών. Ειδικότερα, αυτές οι δραστηριότητες (ενότητες) είναι τμήματα της παιδαγωγικής των κοινών, και εφαρμόζουν τα χαρακτηριστικά του πυρήνα της ηθικής και λογικής των κοινών. Με άλλα λόγια, ο στόχος αυτής της ενότητας είναι να δώσει σάρκα και οστά στο θεωρητικό πλαίσιο και στο σύστημα αξιολόγησης των κοινών που έχει περιγραφεί στο πρώτο τμήμα (ίδτετε Συνθήκες της κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης)

Ενότητα 1 - Η αγορά των Κοινών Αγαθών

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση σχετικά με τα παιχνίδια ρόλων (LARP)	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να εξασκείται στα παιχνίδια ρόλων και να αναπτύσσει την δημιουργική σκέψη και την φαντασία.	Ο εκπαιδευόμενος συνεργάζεται και δουλεύει καλά με άλλα μέλη της ομάδας επιτυγχάνοντας κοινούς στόχους.
Η γνώση για την αντανακλαστικότητα / ευελιξία όταν υπάρχει πίεση χρόνου	Ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει να ανταπεξέρχεται μέσω της αντανακλαστικότητας και μέσα από την προσφορά και συνεργασία με τους άλλους.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να προσαρμόσει την συμπεριφορά του για να επιτύχει τους στόχους της ομάδας.
Η γνώση σχετικά με το πώς να υποχωρείς ώστε να αφήνεις στους συμμετέχοντες το περιθώριο να δημιουργήσουν.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να προωθεί την συμμετοχή του πληθυσμού-στόχου.	Ο εκπαιδευόμενος ενισχύει τις διαπροσωπικές ικανότητες του ανάμεσα στα μέλη της κοινότητας με σεβασμό.

Η αγορά των κοινών αγαθών

Θέμα (-τα): Τέχνες & Δημόσια, Κοινωνική και Πολιτική

Διάρκεια: 90-120 λεπτά.

Προτεινόμενος αριθμός συμμετεχόντων: 10-40 συμμετέχοντες

Σκοπός:

Δεξιότητες και συμπεριφορές: Διαπροσωπική δεξιότητα, Προσφορά, Εξάσκηση της Δημιουργικής Σκέψης και Φαντασίας, Συνεργασία

Συλλογή και οργάνωση του υλικού:

Κάθε συμμετέχων πρέπει να φέρει 2-3 ρούχα ή αξεσουάρ για το εργαστήριο. Επίσης χρειαζόμαστε χαρτί και στυλό .

Μέθοδοι- Τεχνικές που προωθούνται

Χτίσιμο της ομάδας, συλλογικότητα

Περιγραφή της δραστηριότητας

Βήματα:

a) Οι συμμετέχοντες συναντώνται σε έναν μεγάλο χώρο (εξωτερικό ή εσωτερικό) και στέκονται όρθιοι γύρω από ένα τραπέζι.

b) Έχει ήδη ζητηθεί από τους συμμετέχοντες να φέρουν 1-3 είδη από ρούχα και αξεσουάρ και να τα τοποθετήσουν σε ένα πάγκο στο κέντρο του δωματίου- δίνοντας την αίσθηση του πάγκου μιας δημόσιας αγοράς ή ενός καταστήματος. Ο κάθε συμμετέχων έχει ένα φύλλο χαρτί και ένα στυλό. Αξίζει να αναφέρετε την σημασία του μοιράσματος εδώ. Το υλικό αυτής της δραστηριότητας οργανώνεται κυρίως από τους συμμετέχοντες.

Συμβουλή: σιγουρέψτε ότι όλα τα αντικείμενα είναι ορατά και ότι δεν υπάρχουν ρούχα/ αξεσουάρ πάνω το ένα στο άλλο.

c) Όλοι μπορούν να περπατήσουν γύρω από τον πάγκο και να παρατηρήσουν τα πράγματα. Οι συμμετέχοντες επιτρέπεται να περπατήσουν ή να αγγίξουν κάποια πράγματα αν το επιθυμούν.

d) Στο φύλλο χαρτί ο καθένας γράφει μια λέξη (συναίσθημα, σκέψη, καταγωγή, απόκτημα κ.λ.π.) σχετικά με ρούχα ή ένα κομμάτι ρούχου που παρατήρησε. Οι άνθρωποι τριγυρίζουν στο δωμάτιο και προσπαθούν να βρουν κάποιον άλλο που έχει κάτι κοινό με την λέξη τους. Με αυτόν τον τρόπο χωρίζονται σε ομάδες των (4-6 ατόμων κάθε ομάδα). Ο σκοπός των ομάδων είναι να συζητήσουν σύντομα και συλλογικά τις λέξεις στα φύλλα χαρτί.

e) Σε αυτό το βήμα, οι ομάδες προσπαθούν να βρουν μια δυνατή εννοιολογική προσέγγιση όπως μια δήλωση ή ένα κοινωνικό μήνυμα. Η δήλωση/ κοινωνικό μήνυμα θα πρέπει να συνταχθεί από τις λέξεις των συμμετεχόντων. Αξίζει να αναφέρετε ότι μια λέξη μπορεί να έχει περισσότερα νοήματα. Όπως για παράδειγμα η λέξη «μήλο» μπορεί να έχει μια πιο πλατιά μεταφορική ή/και μετονυμική σημασία όπως η «φύση», «ο Αδάμ και η Εύα», «κόκκινο χρώμα» κ.λ.π.

Η αξία του μοιράσματος είναι εξίσου σημαντική σε αυτό το κομμάτι του εργαστηρίου, επειδή οι συμμετέχοντες εκπαιδεύονται στο μοίρασμα των σκέψεων τους (και στην σύνθεση γραπτών λέξεων) καθώς επίσης και στην αποδοχή «των λέξεων» των άλλων.

Όταν φτάσουν σε μια συγκεκριμένη κοινή άποψη, οι συμμετέχοντες πρέπει να βρουν έναν τρόπο να παρουσιάσουν δημιουργικά τις ιδέες τους. Οι τρόποι της παρουσίασης είναι απεριόριστοι (θέατρο, υποκριτική, βίντεο, φωτογραφίες, ποίηση, στατικές εικόνες κ.λ.π.) Μπορούν να χρησιμοποιήσουν όσα ρούχα θέλουν- από αυτά που ήδη έχουν- για να παρουσιάσουν τις ιδέες τους.

f) Κάθε ομάδα παρουσιάζει το αποτέλεσμα/ την εργασία της στις άλλες.

g) Γενική συζήτηση/ Αναστοχασμός

Ενότητα 2 – 6 Σκεπτόμενα Καπέλα των Συμπολιτών στα κοινά

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση της σημασίας των τοπικών ζητημάτων για την κοινότητα.	Ο εκπαιδευόμενος έχει πρόσβαση τα τοπικά ζητήματα της κοινότητας.	Ο εκπαιδευόμενος δείχνει διαθεσιμότητα και θέληση να πάει υπέρ το δέον οποτεδήποτε είναι δυνατό.
Η γνώση για την δημιουργική σκέψη ως εργαλείο της πολιτισμικής κατανόησης και επίλυσης ζητημάτων.	Ο εκπαιδευόμενος είναι ικανός να βοηθήσει μια ομάδα να επιλύσει προβλήματα μέσω της στρατηγικής της δημιουργικής σκέψης	Ο εκπαιδευόμενος αυξάνει την συμμετοχή της δημόσιας κοινωνίας και της τοπικής κοινότητας στην διαδικασία επίλυσης των ζητημάτων.
Η γνώση εργαλείων λήψης απόφασης- κριτικής σκέψης.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να χρησιμοποιεί εργαλεία λήψης απόφασης και κριτικής σκέψης.	Ο εκπαιδευόμενος αποδέχεται και δίνει εποικοδομητική ανατροφοδότηση σχετικά με τις αποφάσεις και ανησυχίες για τις στοχευμένες ομάδες.

6 Σκεπτόμενα Καπέλα των Συμπολιτών στα κοινά

Θέμα (-τα): Δημόσια, Κοινωνική και Πολιτική Εκπαίδευση & Περιβαλλοντολογική Εκπαίδευση

Διάρκεια: 60-120 λεπτά

Συμμετέχοντες: 6 ή περισσότεροι σε κάθε ομάδα. Ένα καπέλο για τον κάθε συμμετέχοντα. Αν η ομάδα των νέων έχει 7-11 συμμετέχοντες, μπορούν να πάρουν ένα δεύτερο καπέλο από κάθε χρώμα.

Περιγραφή της δραστηριότητας

Ένα «σκεπτόμενο» καπέλο είναι μια μεταφορά για ένα συγκεκριμένο τρόπο σκέψης. Φορώντας νοητά διαφορετικά καπέλα σκέψης οι άνθρωποι αναγκάζονται να δουν ένα πρόβλημα από διαφορετικές σκοπιές. Έτσι, ο μονομερής τρόπος σκέψης αποκλείεται και δημιουργούνται νέες μορφές κατανόησης/οξυδέρκειας. Είναι μια διαδικασία παιχνιδιού ρόλων ή/και προσομοίωσης. Ο κάθε συμμετέχων που φορά ένα καπέλο σημαίνει ότι παίζει ένα ρόλο. Υπάρχουν 6 διαφορετικά χρώματα μπλε, άσπρο, μαύρο, κίτρινο, πράσινο, και κόκκινο. Το καθένα συμβολίζει έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης. Οι συμμετέχοντες πρέπει να επιλύσουν ένα πρόβλημα μέσω της αναπαράστασης των ρόλων που τους έχουν ανατεθεί.

Από την σκοπιά της «θεωρίας των κοινών», αυτό το συγκεκριμένο παιχνίδι παρέχει έναν κατάλληλο τρόπο μοιράσματος, σύνδεσης, και συνεργασίας με τους άλλους. Ιδίως κρίσιμο είναι το είδος του προβλήματος που πρέπει ναλυθεί. Η ιδέα είναι να δοθεί ένα πρόβλημα σχετικό με το υποτιθέμενο τοπικό ζήτημα. Για παράδειγμα: μολυσμένο νερό, η πτώση μιας σημαντικής γέφυρας, έλλειψη ψαριών στην τοπική λίμνη, βοήθεια σε φτωχές οικογένειες κ.λ.π. Οι νέοι θα μπορούσαν να παίξουν τον ρόλο των ανθρώπων της τοπικής κοινότη-

τας (αγροτική, αστική, μικροαστική) και θα πρέπει συλλογικά να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα.

Στόχοι:

Απόκτηση της Γνώσης: η γνώση της σημασίας των τοπικών ζητημάτων για την κοινότητα.

Δεξιότητες και συμπεροφορές: Ικανότητα λήψης αποφάσεων, συνεργασία, δημιουργική σκέψη

Αύξηση της συμμετοχής στην αστική κοινωνία/ τοπική κοινότητα, πολιτισμική κατανόηση και συμπεράσματα, κριτική σκέψη και εκλογίκευση.

Συλλογή και οργάνωση του υλικού.

Χρωματιστά φύλλα χαρτιού και στυλό

Μέθοδοι- Τεχνικές που προωθούνται

Διάλογος, Παιχνίδι ρόλων, Επίλυση προβλήματος

Πηγή: http://www.debonogroup.com/six_thinking_hats.php

Προτεινόμενος τρόπος συζήτησης:

Ο Mulder (2011) προτείνει έναν οργανωμένο τρόπο συζήτησης ανάμεσα στους συμμετέχοντες. Ειδικότερα, επισημαίνει την σειρά με την οποία μιλά ο καθένας. Είναι σημαντικό για το Μπλε Καπέλο να ξεκινήσει και να λήξει την συζήτηση. Για να γίνει πιο κατανοητό μπορεί να χρησιμοποιηθεί το παρακάτω πλάνο συζήτησης, που καθορίζει με λεπτομέρεια ποιος θα ήταν χρήσιμο να μιλήσει πότε. Προς αποσαφήνιση ακολουθούν με λεπτομέρεια τα παρακάτω βήματα για το πότε μιλά το κάθε χρωματικό καπέλο. Φυσικά, αυτή η συζήτηση μπορεί να είναι πιο ευέλικτη από το κάτωθι πλάνο. Αυτό το πλάνο είναι μόνο μια υπόδειξη και μια γενική πρόταση για το πώς μπορεί να λειτουργήσει.

Αρχικές ιδέες- Μπλε, Λευκό, Πράσινο, Μπλε

Επιλέγοντας ανάμεσα σε εναλλακτικές - Μπλε, Λευκό, (Πράσινο), Κίτρινο, Μαύρο, Κόκκινο, Μπλε

Ταυτοποιώντας λύσεις - Μπλε, Λευκό, Μαύρο, Πράσινο, Μπλε

Γρήγορη ανατροφοδότηση- Μπλε, Μαύρο, Πράσινο, Μπλε

Σχεδιασμός στρατηγικής- Μπλε, Κίτρινο, Μαύρο, Λευκό, Μπλε, Πράσινο, Μπλε

Βελτίωση Διαδικασίας - Μπλε, Λευκό, Λευκό (Η άποψη των άλλων), Κίτρινο, Μαύρο, Πράσινο, Κόκκινο, Μπλε

Επιλύοντας Προβλήματα- Μπλε, Λευκό, Πράσινο, Κόκκινο, Κίτρινο, Μαύρο, Πράσινο, Μπλε

Κριτική παράστασης - Μπλε, Κόκκινο, Λευκό, Κίτρινο, Μαύρο, Πράσινο, Κόκκινο, Μπλε

*** Προτεινόμενη πηγή:**

Mulder, P. (2011). Six Thinking Hats. Retrieved [insert date] from Tools Hero: <https://www.toolshero.com/decision-making/six-thinking-hats-de-bono/>

Άλλες προτεινόμενες πηγές:

Aithal, P. S., & Kumar, P. M. (2016). Using Six Thinking Hats as a Tool for Lateral Thinking in Organizational Problem Solving. International Journal of Engineering Research and Modern Education (IJERME). DOI: 10.5281/ZENODO.198724
https://www.mindtools.com/pages/article/newTED_07.htm

http://www.debonogroup.com/six_thinking_hats.php

Ενότητα 3 –Κοινή δεξαμενή πηγών & η μέθοδος του Walt Disney

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση του ρόλου των συλλογικοτήτων στους τοπικούς μετασχηματισμούς	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να καταλάβει το ρόλο των συλλογικοτήτων στους τοπικούς μετασχηματισμούς.	Ο εκπαιδευόμενος επιδεικνύει δημιουργικότητα και πρωτοτυπία προτείνοντας βελτιώσεις μέσα από τις δράσεις των συλλογικοτήτων.
Η γνώση της δημιουργίας της πρωτοπορίας μέσα σε μη πρωτοποριακά περιβάλλοντα	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί και αυξάνει την καινοτομία παρά τις μη-πρωτοπόρες συνθήκες	Ο εκπαιδευόμενος ενθαρρύνει τα θετικά αποτελέσματα σε πρωτοποριακές διαδικασίες.
Η γνώση των επιπτώσεων της λήψης απόφασης	Ο εκπαιδευόμενος αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της λήψης αποφάσεων	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να προσαρμόσει την συμπεριφορά του/της για να επιτύχει τους στόχους της ομάδας

Κοινή δεξαμενή πηγών & Η μέθοδος του Walt Disney

Θέμα (-τα): Δημόσια, Κοινωνική και Πολιτική Εκπαίδευση & Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Διάρκεια: 90-120 λεπτά

Συμμετέχοντες: 3-6 σε κάθε ομάδα.

Στόχοι:

Δημιουργικότητα και πρωτοπορία, Δεξιότητες λήψης αποφάσεων, συνεργασία, δημιουργική σκέψη, πολιτισμική κατανόηση και επιπτώσεις, κριτική σκέψη, και εκλογίκευση.

Συλλογή και οργάνωση του υλικού.

Φύλλα χαρτί (A1 ή A2 προτείνονται), χρωματιστοί μαρκαδόροι, στυλό

Μέθοδοι- Τεχνικές που προτείνονται

Διάλογος, Παιχνίδι ρόλων, Επίλυση προβλημάτων

Περιγραφή της δραστηριότητας

Η μέθοδος του Walt Disney είναι μια τεχνική επίλυσης προβλήματος, όπως επίσης είναι ένας κατάλληλος τρόπος για νέους ανθρώπους να δρουν συλλογικά. Σε αυτή τη μέθοδο υπάρχουν 3 στάδια. Το στάδιο του «ονειροπόλου», του «ρεαλιστή», του «κριτικού». Οι συμμετέχοντες αρχίζουν με το στάδιο του «ονειροπόλου» και καταλήγουν στο στάδιο του «κριτικού». Είναι ενδιαφέρον σε αυτή τη δραστηριότητα πώς μια απίθανη ιδέα μπορεί να φιλτραριστεί μέσα από τα άλλα στάδια.

Πρώτα από όλα, οι συμμετέχοντες συγκεντρώνονται σε ομάδες των 3-6 ατόμων, και προσπαθούν να λύσουν ένα πρόβλημα ή να βρουν μια πρωτότυπη

ιδέα για ένα κοινωνικό πρόβλημα. Στην έννοια της κοινής δεξαμενής πηγών διάφορα ζητήματα μπορούν να συζητηθούν, όπως ο τρόπος της προώθησης της αυτονομίας, της αυτοπεποίθησης, της προσφοράς της δικαιοσύνης κ.λ.π. σε ένα συγκεκριμένο μέρος. Για παράδειγμα, πώς να προωθήσεις την προσφορά και την ενσυναίσθηση μέσα σε μια οργάνωση ή ένα χωριό με 300 κατοίκους. Τα ίδια ζητήματα όπως στα «6 σκεπτόμενα καπέλα των συμπολιτών » μπορούν να εφαρμοστούν και εδώ.

«Ο ονειροπόλος»

Συνήθως, κάθε δημιουργική ιδέα ξεκινά με ένα όνειρο γεμάτο από πάθος και ενθουσιασμό. Στις συνήθειες συναντήσεις, το στυλ της ονειροπόλησης ανακόπτεται από την πραγματικότητα και δεν έχει το περιθώριο να πάει παραπέρα. Με περισσότερη λεπτομέρεια στην στρατηγική δημιουργικότητας του Disney, το πρώτο βήμα επιτρέπει στην ομάδα να μοιραστεί το όνειρο της χωρίς περιορισμούς και κριτικές. Αυτό βοηθά να χτιστεί μια δεξαμενή από δημιουργικές ιδέες. Κάποιες από αυτές τις ιδέες είναι βιώσιμες και κάποιες όχι. Ο καθορισμός των βιώσιμων εννοιών έρχεται αργότερα ως αποτέλεσμα του δεύτερου και τρίτου τρόπου σκέψης.

Ο ονειροπόλος απευθύνει ερωτήματα που βοηθούν στην περιγραφή των ιδεών και σκέψεων όπως τα ακόλουθα:

- Τι θέλουμε;
- Ποια είναι η λύση;
- Πώς φανταζόμαστε την λύση;
- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα της εφαρμογής της λύσης;

« Ο ρεαλιστής»

Τώρα, συνακόλουθα, ακολουθεί το ρεαλιστικό στυλ. Η ομάδα αλλάζει το μέρος και τον τρόπο για να σκεφτεί σε πιο λογικό στυλ σχεδιασμού. Με βάση το πρώτο στάδιο οι συμμετέχοντες παριστάνουν ότι το όνειρο είναι πιθανό και

αρχίζουν να σχεδιάζουν πλάνα για να το επιτύχουν. Το πλάνο στοχεύει να μετατρέψει τις ιδέες της φαντασίας σε ένα πραγματοποιήσιμο σχέδιο δράσης. Κατά το στάδιο αυτό όλες οι σκέψεις πρέπει να είναι εποικοδομητικές και στοχευμένες για την μετατροπή της ιδέας σε ένα πραγματικό σχέδιο. Αυτό το στάδιο περιλαμβάνει ερωτήματα όπως τα κάτωθι:

- Πώς μπορούμε να εφαρμόσουμε αυτή την ιδέα στην πραγματικότητα;
- Ποιο είναι το σχέδιο δράσης για να εφαρμόσουμε την ιδέα;
- Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για να εφαρμόσουμε την ιδέα;
- Πώς να αξιολογήσουμε την ιδέα;

«Ο κριτικός»

Αφού σχεδιάστηκε το πλάνο δράσης για να μετατρέψει την ιδέα σε πραγματικότητα, τα τρόπος της κριτικής σκέψης τείνει να ανακαλύπτει τα εμπόδια της εφαρμογής της ιδέας και τον τρόπο αντιμετώπισης τους. Σε αυτή την συνεδρία, η ομάδα ασκεί μια εποικοδομητική κριτική στην ιδέα με σκοπό να βρει τα αδύναμα σημεία και να τα αντιμετωπίσει στην τελική επίλυση. Σε αυτό το στάδιο, η ομάδα απευθύνει τα ακόλουθα ερωτήματα :

- Τι θα μπορούσε να είναι λάθος με την ιδέα;
- Τι λείπει;
- Γιατί δεν μπορούμε να το εφαρμόσουμε;
- Ποιο είναι το αδύναμο σημείο σε αυτό το πλάνο;

Κύρια πηγή:

<https://www.designorate.com/disneys-creative-strategy/>

Προτεινόμενες πηγές:

<https://www.destination-innovation.com/how-to-use-the-disney-method/>

[https://nlp-now.co.uk/use-disney strategy/
gy/?doing_wp_cron=1549978352.2816359996795654296875](https://nlp-now.co.uk/use-disney-strategy/?doing_wp_cron=1549978352.2816359996795654296875)

Mulder, P. (2012). Walt Disney Method. Retrieved [insert date] from
ToolsHero: <https://www.toolshero.com/creativity/walt-disney-method/>

2 Κοινωνική εργασία στο δρόμο - Διαπολιτισμική Εκπαίδευση σε μη- τυπικά πλαίσια

Αυτό το κεφάλαιο έχει 3 ενότητες:

Ενότητα 1 - Ο δρόμος ως ένα πλαίσιο της Μη-Τυπικής Εκπαίδευσης ;

Ενότητα 2 – Μεθοδολογίες Συλλογικής Δράσης σε Μη - Τυπικά Πλαίσια

Ενότητα 3 – Στρατηγικές της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Ο δρόμος δεν μπορεί να διδαχθεί. Ανακαλύπτεται και αποτελεί από μόνος του ένα μέρος μάθησης, ένα πλαίσιο μοιράσματος μη- τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, ένα σύνολο γνώσης και ένας συνδυασμός γνώσης. Η πρόκληση για τον εκπαιδευτή είναι κατά την διάρκεια του κεφαλαίου αυτού να υπογραμμίσει την τάση ανάμεσα στους τρεις άξονες και να ξεκινήσει την συζήτηση. Οποιοσδήποτε θα πρέπει να εμπλακεί θα πρέπει οπωσδήποτε να γνωρίζει πώς να συνδυάζει το βέβαιο με το αβέβαιο. Την βεβαιότητα ότι μαθαίνουμε και μεταδίδουμε αλλά επίσης και τις αβεβαιότητες: ότι δεν αντιμετωπίζουμε όλες τις πτυχές της πραγματικότητας.

Το μάτι ποτέ δεν βλέπει τα βλέφαρα, τις βλεφαρίδες, και τα φρύδια που είναι τα πιο εγγύτερα του. Για να διερευνήσουμε αυτό το πεδίο, έχουμε και οπωσδήποτε θα χρειαστούμε μια αντανάκλαση/ έναν καθρέφτη. Έτσι, θα δούμε και θα παρατηρήσουμε και μετά θα ψάξουμε να καταλάβουμε. Αυτή η αντανάκλαση / καθρέπτης δεν στερεί από το μάτι την σημασία του, τον ρόλο και ακόμη λιγότερο την λειτουργία. Με αυτό το μάτι κανείς μπορεί να παρατηρήσει, να δει, να εκτιμήσει, και αν είναι απαραίτητο να κάνει επιλογές προσανατολισμού. Το πλαίσιο του δρόμου αποτελείται από βλέφαρα και αντανάκλασεις/ καθρέφτες. Τίποτα δεν είναι στατικό, είναι μια συναλλαγή/ μια συνεχής αλληλεπίδραση που συμβαίνει εκεί.

Ενότητα 1 - Ο δρόμος ως πλαίσιο Μη- Τυπικής Εκπαίδευσης

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση των κοινωνικών αναπαραστάσεων σχετικά με τον «Δρόμο» και τα χαρακτηριστικά του	Ο εκπαιδευόμενος καταλαβαίνει και αντιλαμβάνεται την ποικιλομορφία και τα χαρακτηριστικά του χώρου του δρόμου.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αναπτύξει μια κατανόηση για την ποικιλομορφία στον χώρο του δρόμου όταν αλληλεπιδρά με άλλους.
Η γνώση της έννοιας του στίγματος, της διάκρισης, (συμμετοχή/ αποκλεισμός, κοινωνική προσαρμογή, διαχωρισμός)	Ο εκπαιδευόμενος κατανοεί τα ζητήματα που σχετίζονται με την συνθήκη όσων βρίσκονται σε διαφορετικές κοινωνικές καταστάσεις.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να είναι μέρος των λύσεων ώστε να προωθήσει την κοινωνική συμμετοχή με μέλη από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες.
Η γνώση των διαφορετικών εκπαιδευτικών αξόνων Τυπικής, Μη- Τυπικής και Άτυπης Εκπαίδευσης.	Ο εκπαιδευόμενος προετοιμάζεται να διευκολύνει τις δράσεις τις μη τυπικής - εκπαίδευσης με ομάδες	Ο εκπαιδευόμενος αναγνωρίζει και είναι ανοιχτός σε συζήτηση με άλλους σεβόμενος το μη τυπικό πλαίσιο και τους κανόνες του διαλόγου.

Πώς είναι ο δρόμος μας:

Σύνοψη

Αυτό είναι ένα παιχνίδι ρόλων για: Διαφορετικοί τρόποι για να αναδείξεις τον «Δρόμο». Αποκαλείται: Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις του δρόμου:

Θεματικές

- Η ανάπτυξη της γνώσης και της κατανόησης για την αναπαράσταση του Δρόμου,
- Η εξάσκηση των δεξιοτήτων στην παρουσίαση επιχειρημάτων και κρίσης
- Η προώθηση της αλληλεγγύης με ανθρώπους που ζουν στον δρόμο μας

Υλικό

- Πίνακας • μαρκαδόροι • κιμωλία, στυλό και χαρτί για σημειώσεις

Προετοιμασία

Στήσιμο του σκηνικού για το παιχνίδι ρόλων. Για παράδειγμα, σχεδιάστε μια γραμμή στο πάτωμα προς απεικόνιση του δρόμου.

Οδηγίες

1. Διαχωρίστε την ομάδα σε μικρότερες και ίσες υποομάδες
2. Εξηγήστε ότι η κάθε ομάδα έχει 20' για να δημιουργήσει ένα θεατρικό του ενός λεπτού χωρίς λόγια, σχετικά με το ερώτημα «Πώς είναι ο δρόμος σας» στην οποία πρέπει να συμμετέχουν όλα τα μέλη
3. Προσκαλέστε όλες τις ομάδες να παρουσιάσουν το παιχνίδι ρόλων στους άλλους συμμετέχοντες.

4. Έπειτα, εξηγήστε ότι η κάθε ομάδα έχει 20' να δημιουργήσει ένα παιχνίδι ρόλων 1 λεπτού χωρίς λόγια αναφορικά με το ερώτημα «Πώς θα σας άρεσε να ήταν ο δρόμος;» στην οποία πρέπει να συμμετέχουν όλα τα μέλη

5. Προσκαλέστε όλες τις ομάδες να παρουσιάσουν το παιχνίδι ρόλων στους άλλους συμμετέχοντες

6. Τέλος, εξηγήστε ότι η κάθε ομάδα έχει 20' να δημιουργήσει ένα παιχνίδι ρόλων χωρίς λόγια, σχετικά με «Τι μπορείτε να κάνετε για τον δρόμο ώστε να γίνει όπως τον θέλετε;» , στην οποία πρέπει να συμμετέχουν όλα τα μέλη.

7. Προσκαλέστε όλες τις ομάδες να παρουσιάσουν το παιχνίδι ρόλων στους άλλους συμμετέχοντες

Απολογισμός και Αξιολόγηση

Ξεκινήστε ρωτώντας όλα τα μέλη της ομάδας να δώσουν μια γενική ανατροφοδότηση για το παιχνίδι ρόλων. Μετά λάβετε τα σχόλια από τους παίκτες για το πώς ένιωσαν και μετά προχωρήστε σε μια γενική συζήτηση για τα ζητήματα και τι έμαθαν οι συμμετέχοντες.

- Πώς είναι πράγματι οι διαφορετικές αναπαραστάσεις του δρόμου;
- Τι είδους προβλήματα αντιμετωπίζουμε στους δρόμους;
- Τι πρέπει να γίνει για να λυθούν κάποια από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στον δρόμο;

Συμβουλές για τον διοργανωτή

Μέσω της συζήτησης και τον καταγισμό ιδεών εξακριβώστε πόσοι άνθρωποι ήδη γνωρίζουν γιατί υπάρχει μια αρνητική κρίση για τον δρόμο, και τι προκαλεί στους ανθρώπους αυτήν την αντίληψη; από πού προέρχονται, από ποιες χώρες; Αυτό θα σας βοηθήσει να αποφασίσετε πώς να καθοδηγήσετε τον απολογισμό και την αξιολόγηση και ποιες επιπρόσθετες πληροφορίες πιθανό να χρειαστεί να παρέχετε σε αυτό το στάδιο.

Σφαίρα συμπερίληψης:

Σύνοψη

Είναι μια δυναμική της Ομάδας σχετικά με έννοιες επικοινωνίας μέσω του σχεδιασμού. Αποκαλείται: Έννοιες για την συμπερίληψη, Ενσωμάτωση, διαχωρισμός και αποκλεισμός

Θεματικές

- Η ανάπτυξη γνώσης και κατανόησης για την συμπερίληψη, την ενσωμάτωση, τον διαχωρισμό και τον αποκλεισμό.
- Η εξάσκηση δεξιοτήτων επιχειρηματολογίας και κρίσης
- Η προώθηση της αλληλεγγύης με ανθρώπους από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες.

Υλικά

- Πίνακας • μαρκαδόροι • Στυλό και χαρτί για σημειώσεις

Οδηγίες

1. Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες και ίσες και δώστε τους τον πίνακα με τα φύλλα χωρισμένα σε 4 ίσα μέρη
2. Εξηγήστε ότι η κάθε ομάδα έχει 40' να συζητήσει την σημασία των εννοιών: συμπερίληψη, ενσωμάτωση, διαχωρισμός και αποκλεισμός
3. Έπειτα σχεδιάστε 4 μεγάλες σφαίρες και δημιουργήστε μια οπτική απεικόνιση των εννοιών
4. Καλέστε όλες τις ομάδες να παρουσιάσουν τις σφαίρες τους στους άλλους συμμετέχοντες και να εξηγήσουν την διαδικασία του σχεδιασμού

Απολογισμός και Εκτίμηση

Ξεκινήστε ρωτώντας όλα τα μέλη της ομάδας να δώσουν μια γενική ανατροφοδότηση για την συζήτηση στις μικρές ομάδες. Έπειτα λάβετε σχόλια για το

πώς ένιωσαν και μετά προχωρήστε σε ια γενική συζήτηση για τα ζητήματα και τι έμαθαν οι συμμετέχοντες.

- Πώς βιώνουμε αυτές τις έννοιες στην πραγματική μας ζωή;
- Τι είδους προβλήματα αντιμετωπίζουμε όταν αυτές οι καταστάσεις αποκοτούν έννοια;
- Τι πρέπει να γίνει για να επιλυθούν κάποια από τα ζητήματα σχετικά με αυτές τις έννοιες;

Συμβουλές για τον διοργανωτή

Δώστε προσοχή στις προσωπικές ιστορίες που θα ακούσετε από τους συμμετέχοντες, εξασφαλίστε ότι υπάρχει ένα ασφαλές περιβάλλον για όσους μοιράζονται τις προσωπικές τους ιστορίες.

Ενότητα 2- Μεθοδολογίες συλλογικής δράσης σε μη- τυπικά πλαίσια

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση των μεθοδολογιών των συλλογικών δράσεων – ασκήσεις για «σπάσιμο πάγου», δυναμικές ομάδες, παιχνίδι ρόλο μεταξύ άλλων	Ο εκπαιδευόμενος προετοιμάζεται σε μεθοδολογίες συλλογικής δράσης σε μη- τυπικό πλαίσιο.	Ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί συλλογικές μεθοδολογίες σαν εργαλείο για μια πιο κοινωνία που δεν αποκλείει κανέναν
Η γνώση των αρχών, του ρόλου και των ευθυνών για τους μη- τυπικούς διοργανωτές.	Ο εκπαιδευόμενος προετοιμάζεται να οργανώσει μια δραστηριότητα μη- τυπικής εκπαίδευσης	Ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί αρχές , ρόλο και ευθύνες ως εργαλείο για να προωθήσει μια διαπολιτισμική κοινωνία.
Η γνώση σχεδιασμού και δημιουργίας εργαλείων μη τυπικής εκπαίδευσης.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να σχεδιάσει και να δημιουργήσει εκπαιδευτικά εργαλεία για να διευκολύνει τα εργαλεία της μη τυπικής εκπαίδευσης.	Ο εκπαιδευόμενος αλληλεπιδρά με τους συμμετέχοντες σε συλλογικές δράσεις ώστε να μοιραστεί και να δημιουργήσει εκπαιδευτικά εργαλεία.

Ανταλλαγή παιχνιδιών:

Σύνοψη

Αυτή είναι μια δυναμική ομάδα για την ανταλλαγή πρακτικών: με σκοπό την δημιουργία μιας εργαλειοθήκης υλικού μη-τυπικής εκπαίδευσης που βασίζεται στο δικό τους πολιτισμικό υπόβαθρο.

Θεματικές

- Η ανάπτυξη της γνώσης και κατανόησης αναφορικά με το υλικό της μη- τυπικής εκπαίδευσης
- Η εξάσκηση των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων
- Η προώθηση της ανταλλαγής πολιτισμικών εργαλείων και παιχνιδιών

Υλικά

- Πίνακας • μαρκαδόροι • Στυλό και χαρτί για σημειώσεις

Οδηγίες

1. Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες και ίσες ομάδες και δώστε τους πίνακα με φύλλα χαρτιού
2. Εξηγήστε ότι κάθε ομάδα έχει 30' να συγκεντρώσει τουλάχιστον ένα παιχνίδι ή εκπαιδευτικό εργαλείο από το πολιτισμικό υπόβαθρο του κάθε μέλους της.
3. Έπειτα κάθε μικρότερη ομάδα προσκαλείται να παίξει το παιχνίδι με την οργάνωση/ βοήθεια του μέλους που το πρότεινε
4. Προσκαλέστε όλες τις ομάδες να παίξουν τα παιχνίδια τους με τους άλλους συμμετέχοντες.

Πρώτος απολογισμός και Αξιολόγηση

Ξεκινήστε ζητώντας από τα μέλη όλης της ομάδας να δώσουν μια σύντομη ανατροφοδότηση για την συζήτηση στις μικρότερες ομάδες. Έπειτα λάβετε τα σχόλια τους για το πώς ένιωσαν και προχωρήστε σε μια γενική συζήτηση για τα ζητήματα και για το τι έμαθαν οι συμμετέχοντες.

Οδηγίες

1. Καλέστε όλους τους συμμετέχοντες να επιστρέψουν στις μικρές τους ομάδες και να τρέξουν 20' έναν «καταιγισμό ιδεών» για το ποιες θεματικές μπορούμε να ενσαρκώσουμε μέσα από τα παιχνίδια και τα εργαλεία που συγκεντρώθηκαν.
2. Κάθε μικρή ομάδα αναγράφει στο φύλο του πίνακα ένα πλέγμα με μία στήλη για το όνομα του παιχνιδιού και μια στήλη για θεματικές που θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε σε συσχέτιση με το παιχνίδι.

Δεύτερος απολογισμός και Αξιολόγηση

Ξεκινήστε ρωτώντας αν οι άλλες ομάδες μπορούν να προσθέσουν και άλλες θεματικές στα παιχνίδια που παρουσιάστηκαν από τις υπόλοιπες ομάδες. Και απευθύνετε τις ερωτήσεις:

- Γιατί οι ομάδες είναι ένα σημαντικό εκπαιδευτικό εργαλείο στο μη- τυπικό και άτυπο πλαίσιο;
- Τι πρέπει να γίνει για να μοιραστούν αυτά τα παιχνίδια στους δρόμους ή σε άλλα μη - τυπικά πλαίσια εμπλέκοντας τους ανθρώπους;

Συμβουλές για τον διοργανωτή

Προσοχή σε πολιτισμικά εμπόδια όταν παίζονται τα παιχνίδια.

Πορτραίτο ρομπότ:

Σύνοψη

Αυτή είναι μια δυναμική ομάδας για τους ρόλους και τις ευθύνες για τους εκπαιδευτές σε μη- τυπικά πλαίσια: με σκοπό τη συζήτηση, τις δεξιότητες και τις ευθύνες

Θεματικές

- Η ανάπτυξη γνώσης και κατανόησης για τις δεξιότητες, τους ρόλους, και τις ευθύνες.
- Η προώθηση της συζήτησης και της ενεργής ακρόασης

Υλικό

- Πίνακας • μαρκαδόροι • Στυλό και χαρτί για σημειώσεις

Οδηγίες

1. Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες και ίσες ομάδες και δώστε τους ένα φύλλο από τον πίνακα
2. Προσκαλέστε τα μέλη να τρέξουν έναν «καταιγισμό ιδεών» για 40' σχετικά με το ποιοι είναι οι ρόλοι και οι ευθύνες και ποιες δεξιότητες μπορούν να βελτιώσουν για τον μη- τυπικό εκπαιδευτή
3. Εξηγήστε ότι η κάθε ομάδα ένα μεγάλο ρομπότ- εκπαιδευτή μη- τυπικής εκπαίδευσης στο φύλλο χαρτί
5. Έπειτα κάθε μικρή ομάδα καλείται να περικυκλώσει το πορτραίτο γράφοντας γύρω γύρω δεξιότητες σχετικά με τις αποστολές του μαζί με ρόλους και ευθύνες.
6. Προσκαλέστε όλες τις ομάδες να παρουσιάσουν το συμπέρασμα τους για τους ρόλους και τις ευθύνες και για τις δεξιότητες του Ρομπότ Πορτραίτου.

Οι άλλοι συμμετέχοντες καλούνται να εξηγήσουν την διαδικασία του σχεδιασμού.

Απολογισμός και Αξιολόγηση

Ξεκινήστε ζητώντας από όλα τα μέλη της ομάδας μια σύντομη ανατροφοδότηση σχετικά με την συζήτηση στις μικρότερες ομάδες. Μετά λάβετε τα σχόλια τους για το πώς ένιωσαν κι έπειτα προχωρήστε σε μια γενική συζήτηση για τα ζητήματα και τι έμαθαν οι συμμετέχοντες.

- Γιατί είναι σημαντικό να συζητάς τους ρόλους, ευθύνες και δεξιότητες πάνω στο μη- τυπικό και άτυπο πλαίσιο;
- Τι πρέπει να γίνει για να μοιραστούν αυτοί οι ρόλοι, οι ευθύνες και οι δεξιότητες στο μη- τυπικό και άτυπο πλαίσιο;

Συμβουλές για τον διοργανωτή.

Δώστε προσοχή στο να προωθείτε ένα ασφαλές περιβάλλον για μια μεγάλη συμμετοχή.

Ενότητα 3- Στρατηγικές Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση των αρχών και αξιών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να τρέξει δραστηριότητες με σεβασμό στις αρχές και αξίες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.	Ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί τις αρχές και αξίες της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης για να ενισχύσει τα ταλέντα και να ανακύψουν οι ανάγκες και οι λύσεις από τους συμμετέχοντες στις μη-τυπικές δραστηριότητες εκπαίδευσης.
Η γνώση του Οράματος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, της αποστολής και των στόχων της.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να προγραμματίσει και να σχεδιάσει διαπολιτισμικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες.	Ο εκπαιδευόμενος προσκαλεί τους συμμετέχοντες σε ένα μη- τυπικό πλαίσιο να αποφασίσουν το Όραμα την Αποστολή και τους στόχους με το πρόγραμμα του/της στην Διαπολιτισμική Εκπαίδευση
Η γνώση για το ποιες δεξιότητες συσχετίζονται με τον διαπολιτισμικό εκπαιδευτή.	Ο εκπαιδευόμενος γνωρίζει ποιες δεξιότητες χρειάζονται για να τρέξεις μια διαπολιτισμική δραστηριότητα.	Ο εκπαιδευόμενος εξελίσσεται χρησιμοποιώντας δεξιότητες για να ενισχύσει το διαπολιτισμικό επίπεδο της απόδοσης στην ομάδα των

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Η ιστορία των μεταναστών

Σύνοψη

Είναι μια προσομοίωση των δυσκολιών που οι μετανάστες αντιμετωπίζουν όταν φτάνουν σε μια άλλη χώρα. Τα ζητήματα που προκύπτουν περιλαμβάνουν:

- Τις απογοητεύσεις και τους συναισθηματικούς παράγοντες που οι μετανάστες πρέπει να αντιμετωπίσουν
- Ξεπερνώντας το γλωσσικό εμπόδιο

Θεματικές

- Η απόκτηση επίγνωσης για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες όταν φτάνουν σε μια άλλη χώρα.
- Η ανάπτυξη διαπολιτισμικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- Η υιοθέτηση στάσης ενσυναίσθησης απέναντι στους μετανάστες.

Υλικό

Κάμερες, φορητοί υπολογιστές και παρουσίαση δεδομένων και οθόνη , πίνακας

Προετοιμασίες

Διαμορφώστε το δωμάτιο για να έχετε ένα λευκό πίνακα

Οδηγίες

1. Διαχωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες των τριών, μοιράστε τις κάμερες και προσκαλέστε τους να βγουν έξω

2. Πείτε τους ότι έχουν μια ώρα να βγάλουν φωτογραφίες που απεικονίζουν τις διαπολιτισμικές πτυχές της γειτονιάς. Όλα τα μέλη πρέπει να βγάλουν φωτογραφίες.
3. Όταν επιστρέψουν πίσω, ζητήστε από την κάθε ομάδα να διηγηθεί μια ιστορία για τις διαπολιτισμικές κοινωνίες χρησιμοποιώντας τουλάχιστον μία φωτογραφία από κάθε μέλος.
4. Συλλέξτε όλες τις διηγήσεις των μικρών ομάδων και δείξτε τις σε όλους τους συμμετέχοντες.
5. Στο τέλος, των παρουσιάσεων καλέστε όλους τους συμμετέχοντες να επιστρέψουν στις μικρές τους ομάδες.
6. Με βάση την εμπειρία που απέκτησαν μέσα από την διαδικασία της διήγησης δώστε τους ερωτήσεις για να συζητήσουν και να απαντήσουν- Ποιος είναι ο ρόλος του Μετανάστη και του Ταξιδευτή στην δομή της διαπολιτισμικής κοινωνίας; Είναι μια διαπολιτισμική κοινωνία ένα σύνολο από κουλτούρες ή το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε ανθρώπους με διαφορετικό υπόβαθρο; Είναι οι διαφορετικές γλώσσες ένα εμπόδιο ή ένα πλούτος στην έκφραση τους;

Απολογισμός και Αξιολόγηση

Ξεκινήστε ρωτώντας τους ανθρώπους πώς ένιωσαν κατά την διάρκεια της δραστηριότητας και μετά προχωρήστε στην συζήτηση του τι έγινε, τι έμαθαν, και τις συνδέσεις με την διαπολιτισμική κοινωνία. Ανατροφοδότηση σχετικά με τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που συζητήθηκαν και απαντήθηκαν στις μικρές ομάδες.

- Ποιες είναι οι αξίες και αρχές για μια διαπολιτισμική κοινωνία;
- Είναι δυνατή η διαπολιτισμική εκπαίδευση; Για ποιο λόγο;
- Ποια είναι η αποστολή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης;

- Πώς η διαπολιτισμική εκπαίδευση συνεισφέρει για μια πιο συνεκτική κοινωνία;

«Μάθε τίποτα από την ιστορία».

Σύνοψη

Σε αυτή τη δραστηριότητα οι συμμετέχοντες σχεδιάζουν και διεξάγουν μια δράση/ εργασία για να αφυπνίσουν/ πληροφορήσουν σχετικά με τη διάκριση που βασίζεται στην πολιτισμική ταυτότητα.

Θεματικές

- Η επίγνωση των θυμάτων των διακρίσεων με βάση την πολιτισμική ταυτότητα.
- Η εξάσκηση δεξιοτήτων για να επιλέξεις, σχεδιάσεις, και διενεργήσεις μια δημόσια δράση.
- Η ανάπτυξη μιας αίσθησης ανθρώπινης αξιοπρέπειας και δικαιοσύνης.

Υλικά • Πίνακας με χαρτί και μαρκαδόροι • Αντίγραφα από άρθρα εφημερίδας που σχετίζονται με την διάκριση λόγω της πολιτισμικής ταυτότητας (λόγος μίσους, θύματα της ριζοσπαστικοποίησης, δράσεις, διαχωρισμός, διερεύνηση λόγω της πολιτισμικής ταυτότητας κ.α.) • Για το δεύτερο μέρος: Συλλογή και σχεδιασμός δράσης που μπορεί να είναι χρήσιμη για πρόσβαση στο διαδίκτυο ή εκτυπωμένο υλικό αναφοράς

Οδηγίες

Μέρος 1: Προετοιμασία της ομάδας (90 λεπτά)

1. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σχηματίσουν μικρές ομάδες από 2-3 άτομα που μοιράζονται την ίδια αίσθηση ταυτότητας ή πολιτισμικού ιστορικού. Αυτό μπορεί να συσχετιστεί με την εθνικότητα τους, αλλά μπορεί επίσης να συνδεθεί με μια διαφορετική κοινωνική ή θρησκευτική ομαδοποίηση. Δώστε τους λίγα λεπτά για να μοιραστούν τα συναισθήματα τους σχετικά με αυτήν την ταυτότητα μέσα στις μικρές ομάδες.

2. Άλλως δώστε την επιλεγμένη αρθρογραφία του τύπου για γεγονότα διακρίσεων λόγω πολιτισμικής ταυτότητας αλλά μην ονοματίζετε ακόμη την ομάδα που στοχοποιείται.

3. Συζητήστε σύντομα τις αντιδράσεις τους, έπειτα, όντας ακόμη στις μικρές ομάδες, δώστε τους 15 λεπτά για τα παρακάτω ερωτήματα

- Πώς θα νιώθατε αν οι «άνθρωποι σας» έχουν υπάρξει ο στόχος αυτού του είδους της μεταχείρισης σε κάποιο σημείο της πρόσφατης ιστορίας; (ζητήστε στους συμμετέχοντες να επικεντρωθούν στην ομάδα που επέλεξαν στο σημείο 1)
- Ποιες θα ήταν οι πιο δύσκολες πτυχές για μια κοινότητα που έζησε μέσα από αυτό, και τι θα ήταν χρήσιμο ή απαραίτητο - για παράδειγμα πράξεις υποστήριξης από μέλη άλλων κοινοτήτων- τοπικά, εθνικά ή διακρατικά;

5 Τώρα ζητήστε από τις μικρές ομάδες να φτιάξουν ζευγάρια και να μοιραστούν τις απαντήσεις τους. Δώστε σε αυτές τις ομάδες επιπλέον 15 λεπτά, ενθαρρύνοντας τους να δημιουργήσουν μια λίστα συγκεκριμένων προτάσεων που θα βοηθούσε τα μέλη της κοινότητας που έχουν βιώσει αυτού του είδους την μεταχείριση.

5 Συγκεντρώστε την ομάδα μαζί και συλλέξτε όλες τις προτάσεις στον πίνακα. Εξηγήστε ότι το 2^ο μέρος της δραστηριότητας θα εμπεριέχει την επιλογή μιας από τις προτάσεις για την ομάδα ως ολότητα για να την δουλέψουν. Πάραυτα πριν φύγετε ρωτήστε:

- Μπορείτε να μαντέψετε ποιους ανθρώπους αφορούσαν τα άρθρα του τύπου;
- Ποιες άλλες ομάδες έχουν στοχοποιηθεί λόγω διάκρισης;
- Τι έγιναν αυτές οι ομάδες στην χώρα σου; Είναι επίσης στόχος;

6 Ρωτήστε τους συμμετέχοντες τι γνωρίζουν για την κατάσταση της διάκρισης σήμερα.

7 Προτείνετε στην ομάδα να σχεδιάσει μια εκστρατεία και μια δράση υποστήριξης της εκστρατείας.

Μέρος 2: Επιλογή και σχεδιασμός του πλάνου δράσης

Αυτό το μέρος της δραστηριότητας βασίζεται στο μέρος 3. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση - Σχέδιο της Συνεδρίας αυτού του οδηγού

1. Εξηγήστε ότι το πρόγραμμα δράσης που οργανώνουν δεν μπορεί να στοχεύει στην ολότελη επίλυση των ζητημάτων που διαπιστώθηκαν στην προηγούμενη συνεδρία, αλλά ότι θα πρέπει να επιδιώκει την επίτευξη ενός συγκεκριμένου και μετρήσιμου αποτελέσματος το οποίο θα ωφελήσει την στοχευμένη ομάδα.

2. Ρωτήστε τους συμμετέχοντες να αναγνωρίσουν προτάσεις στον πίνακα που αισθάνονται ότι είναι πραγματοποιήσιμες από την ομάδα. Μπορεί να θέλουν να αλλάξουν κάποιες από τις προτάσεις ή να προσθέσουν και άλλες.

3. Συζητήστε τις προτάσεις και ελάτε σε μια απόφαση κοινή συναίνεση για μια δράση της ομάδας στο σύνολο της: Χρησιμοποιείστε τον πίνακα/ διάγραμμα ροής:

- Η δράση που αναγνώρισαν θα συμβάλλει στην επίλυση του προβλήματος
- Η δράση είναι ρεαλιστική δεδομένων των πηγών της ομάδας και των δυσχερειών που πιθανό να αντιμετωπίσει
- Η «λύση» είναι αρκετά ακριβής ώστε να γνωρίζουν αν την πέτυχαν ή όχι.

1. Σχεδιάστε ένα φύλλο Απόφασης ώστε όλοι να γνωρίζουν τι πρέπει να κάνουν και πότε.

2. Πιάστε δουλειά!

Μέρος 3: Διενεργώντας το πρόγραμμα δράσης

Απολογισμός και αξιολόγηση

Ερωτήσεις για την δράση:

- Αισθάνεστε ικανοποιημένος με την δράση στο σύνολο; Γιατί; Γιατί όχι;
- Τι αισθάνεστε για την δική σας συμβολή και για το έργο της ομάδας;
- Ποιες θεωρείτε υπήρξαν οι βασικές επιτυχίες της δράσης; Ταιριάζουν με τις θεματικές/ σκοπούς που θέσατε αρχικά;
- Πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να κάνετε κάτι διαφορετικά ώστε η δράση να ήταν πιο αποτελεσματική;
- Παρακαλώ εξηγήστε την άποψη σας.
- Κάνατε λάθη;
- Τι θα απαριθμούσατε ως βασικά «μαθησιακά σημεία» αν ήταν να οργανώσετε μια άλλη δράση (πάνω σε οποιαδήποτε θεματική);

Ερωτήσεις για την μαθησιακή διαδικασία:

- Ποια ήταν τα πιο σημαντικά αποτελέσματα για σας προσωπικά; Πιστεύετε ότι οι απόψεις ή οι στάσεις σας έχουν αλλάξει κατά κάποιον τρόπο; Παρακαλώ εξηγήστε την άποψη σας.
- Ποιο θεωρείτε ήταν το πιο δύσκολο στην δράση από την πρώτη συνεδρία μέχρι την ίδια την διαδικασία της δράσης;
- Ποιο ήταν το πιο απολαυστικό σημείο;
- Πώς πιστεύετε θα μπορούσατε να χτίσετε πάνω σε αυτό που κάνατε; Αισθάνεστε κινητοποιημένος να το κάνετε;

3. Πλουραλιστικές προσεγγίσεις στις γλώσσες και τις κουλτούρες

Αυτό το κεφάλαιο στοχεύει να διευκολύνει τους εκπαιδευτές να έχουν πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό που είναι συναφές με τις πλουραλιστικές προσεγγίσεις των γλωσσών και των κουλτούρων. Θα μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν κατάλληλη γνώση, στάσεις και δεξιότητες όπως περιγράφηκαν στο πλαίσιο για πλουραλιστικές προσεγγίσεις στις γλώσσες και στις κουλτούρες.

Οι πλουραλιστικές προσεγγίσεις δεν θεωρούν τις γλώσσες ως κόσμους ξεχωριστούς και ανεξάρτητους ο ένας από τους άλλους αλλά ως αλληλοεξαρτώμενα συστατικά στοιχεία μιας παγκόσμιας γλώσσας που επιτρέπουν στο άτομο να συμμετέχει και να ενσωματωθεί σε ένα πολυγλωσσικό και πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Ο ρόλος αυτών των δραστηριοτήτων είναι η παρουσίαση των εργαλείων για μια πολυγλωσσική και διαπολιτισμική εκπαίδευση. Βασίζεται στο Πλαίσιο Αναφοράς για πλουραλιστικές προσεγγίσεις στις Γλώσσες και στις Κουλτούρες που συντάχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης και αφορά συμπεριφορές, γνώση και δεξιότητες συνδεδεμένες με καταστάσεις, πολύπλοκες εργασίες που είναι κοινωνικά συναφείς.

Το κεφάλαιο αποτελείται από:

Ενότητα 1 - Καφές

Ενότητα 2 – Είσαι σεξιστής;

Ενότητα 3 – Το μέλλον μας

Για περισσότερα σχετικά με τις πλουραλιστικές προσεγγίσεις στις γλώσσες και στις κουλτούρες δείτε εδώ:

<https://www.ecml.at/Resources/ECMLPublications/tabid/277/ID/20/language/en-GB/Default.aspx> και

<https://carap.ecml.at/CARAPinEurope/tabid/3045/language/en-GB/tabid/3732/language/en-GB/Default.aspx>

Ενότητα 1 - Καφές

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση για το τι είναι οι κουλτούρες και πώς λειτουργούν;	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αναλύσει συγκεκριμένα κοινωνικά φαινόμενα ως αποτέλεσμα των πολιτισμικών διαφορών.	Ευαισθησία απέναντι στην γλώσσα/ κουλτούρα του και απέναντι στις γλώσσες/ κουλτούρες των άλλων.
Η γνώση του ρόλου της κουλτούρας σε διαπολιτισμικές σχέσεις και επικοινωνία.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να καθορίσει την ομοιότητα και την διαφορά ανάμεσα στις γλώσσες και κουλτούρες από την παρατήρηση/ ανάλυση/ ταυτοποίηση/ αναγνώριση/ κάποιων συστατικών τους.	Η επίγνωση της ποικιλίας των γλωσσολογικών κόσμων (ήχοι, γραφικά, συντακτικές οργανώσεις κλπ) πολιτισμικοί κόσμοι.

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Σύνοψη

Ο σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι η σύγκριση των διαφορετικών συνηθειών και τρόπων προετοιμασίας καφέ σε διαφορετικούς κουλτούρες, η αναζήτηση των λέξεων «γάλα» και «καφές» στις διαφορετικές γλώσσες και συνακόλουθα να μάθουμε πώς να χρησιμοποιούμε μια ηλεκτρονική συσκευή μετάφρασης. Το στάδιο πριν την δραστηριότητα απαιτεί πρόσβαση στο διαδίκτυο καθώς οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να αναζητήσουν διαφορετικούς τρόπους παρασκευής καφέ σε ποικίλες κουλτούρες.

Έπειτα, οι μαθητές συζητούν τις συνήθειες σχετικά με τον καφέ στις διάφορες κουλτούρες, εστιάζοντας σε διαφορετικές απόψεις αναφορικά με τους εφήβους και τα παιδιά που πίνουν καφέ.

Επιπρόσθετα, οι μαθητές εξοικειώνονται με τα εργαλεία γλώσσας του Διαδικτύου και πώς να διαχειρίζονται τα διαδικτυακά λεξικά όπως η μετάφραση της google.

Θεματικές

Γλωσσικές επαφές, καθημερινή ζωή, πολιτισμική ποικιλομορφία

Γλώσσες

Αγγλικά

Θεματικές/ στόχοι

- Η γνώση και η σύγκριση διαφορετικών τρόπων προετοιμασίας καφέ στις διαφορετικές κουλτούρες και οικογένειες
- Η εξερεύνηση διαφορετικών απόψεων πάνω στο ζήτημα του κατά πόσο επιτρέπεται στα παιδιά να πίνουν καφέ και η σύγκριση με τις ουσιαστικές επιδράσεις που μπορεί να έχει η καφεΐνη.
- Η έρευνα και η ανάλυση των μεταφράσεων των λέξεων καφέ και γάλα στις διαφορετικές γλώσσες
- Η γνώση της χρήσης της ηλεκτρονικής συσκευής μετάφρασης.

Ικανότητες κλειδιά

Επικοινωνία σε Γλώσσα (-ες)

Επικοινωνία σε Ξένη Γλώσσα (-ες)

- Οι εκπαιδευόμενοι συνεργάζονται σε ζευγάρια χρησιμοποιώντας την αγγλική ή οποιαδήποτε άλλη γλώσσα.

- Οι εκπαιδευόμενοι δουλεύουν με αυθεντικές πηγές στα αγγλικά ή οποιαδήποτε άλλη γλώσσα.
- Οι εκπαιδευόμενοι παρουσιάζουν και συγκρίνουν γεγονότα και ευρήματα.

Μαθαίνοντας τον τρόπο μάθησης

- Οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσουν δεξιότητες γραμματισμού βάσει ταινιών, εικόνων και γραπτών κειμένων.
- Οι εκπαιδευόμενοι προετοιμάζουν υλικό για παρουσίαση στην ομάδα
- Ψηφιακές ικανότητες
- Οι εκπαιδευόμενοι χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για γλωσσολογική έρευνα.
- Οι εκπαιδευόμενοι εξερευνούν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς του λογισμικού μετάφρασης.

Κοινωνικές και αστικές ικανότητες

- Οι εκπαιδευόμενοι συνεργάζονται σε ζευγάρια ή σε ομάδες
- Οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν για ένα προϊόν που είναι δημοφιλές ρόφημα σε όλο τον κόσμο.
- Η γνώση των εκπαιδευομένων αυξάνεται αναφορικά με το λεξιλόγιο που μοιράζονται ανά τον κόσμο και ανά περιοχή.

Υλικό

Πρόσβαση στο διαδίκτυο

Διάρκεια: 180 λεπτά.

Απολογισμός και Αξιολόγηση

Αν επιθυμείτε να συνδεθείτε άμεσα με την σελίδα, ακολουθήστε τον παρακάτω υπερσύνδεσμο:

<http://combat.ecml.at/TrainingKit/DidacticUnits/Coffee/tabid/2679/language/en-GB/Default.aspx>

Περαιτέρω ανάγνωση:

<https://carap.ecml.at/Database/tabid/2313/language/en-GB/Default.aspx>

Ενότητα 2 – Είσαι σεξιστής;

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση των αρχών λειτουργίας της επικοινωνίας	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να παρατηρεί/ αναλύει γλωσσολογικά στοιχεία/ πολιτισμικά φαινόμενα σε γλώσσες/ κουλτούρες που είναι περισσότερο ή λιγότερο γνωστές	Σκέψη και αντίληψη των γλωσσολογικών πολιτιστικών φαινομένων ως αντικείμενο παρατήρησης/ αναστοχασμού.
Η γνώση γύρω από το πως είναι οι πολιτισμοί και πώς λειτουργούν	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ταυτοποιήσει, αναγνωρίσει γλωσσολογικά στοιχεία και πολιτισμικά φαινόμενα σε γλώσσες/ κουλτούρες που είναι περισσότερο ή λιγότερο γνωστές.	Η ευαισθησία τόσο για την δική σου γλώσσα/ κουλτούρα όσο και για άλλες γλώσσες/ κουλτούρες.

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Σύνοψη

Ο βασικός στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να μάθουν/ να ενημερωθούν οι εκπαιδευόμενοι για την σεξιστική γλώσσα, συχνά αναφορικά με τις γυναίκες. Με αυτόν τον τρόπο ανακαλύπτουν τον σεξισμό σε διαφορετικές

γλώσσες και πολιτισμούς και μαθαίνουν πώς να βρουν τον δικό τους τρόπο αποφυγής της σεξιστικής συμπεριφοράς.

Η δραστηριότητα διαχωρίζεται σε 3 μέρη:

1. Το πρώτο μέρος αποκαλείται «Είμαστε σεξιστές»; Ένα φύλλο εργασίας χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί το επίπεδο του σεξισμού μέσα στην τάξη.
2. Το δεύτερο μέρος έχει τίτλο «Τι είναι ο σεξισμός;» Οι μαθητές λαμβάνουν ένα φύλλο εργασίας δείχνοντας διαφορετικούς ορισμούς του σεξισμού και ένα άλλο φύλλο εργασίας με παραδείγματα σεξισμού στην αγγλική αλλά και σε άλλες γλώσσες.
3. Το τελευταίο μέρος της δραστηριότητας διαχειρίζεται την θεματική «Πώς να αποφύγεις τον σεξισμό;» Ο δάσκαλος μοιράζει ένα φύλλο εργασίας, το οποίο περιλαμβάνει ένα κείμενο πάνω στο γιατί οι σεξιστικές φράσεις πρέπει να αποφεύγονται. Το φύλλο εργασίας επίσης ονοματίζει κάποιες μη σεξιστικές αλλαγές μέχρι τώρα. Οι μαθητές επίσης λαμβάνουν ένα άλλο φύλλο εργασίας με προτάσεις για λιγότερο σεξιστικές λέξεις. Στο τέλος, οι μαθητές της τάξης καλούνται να βρουν περισσότερα παραδείγματα στην δική τους γλώσσα αλλά και σε άλλες.

Θεματικές

Κοινωνική διάκριση, συμβολικά έγγραφα, κοινωνικές αξίες και δικαιώματα

Διάρκεια: 1x40 λεπτά, 3x40 λεπτά, 4x40 λεπτά για κάθε θεματική

Κύριος σκοπός:

-Ο κύριος σκοπός είναι η αφύπνιση και η γνώση για τον σεξισμό και ειδικότερα για τον σεξισμό στην γλώσσες: το πρόβλημα της προσβολής ανθρώπων, κυρίως γυναικών, με την υποβάθμιση του ρόλου τους, χρησιμοποιώντας ακατάλληλους, παλιομοδίτικους όρους και φράσεις στην γλώσσα, για να βοηθήσουμε τους μαθητές να βρουν τον δικό τους τρόπο να αποφεύγουν τον σεξισμό στο μέλλον.

Δεύτεροι στόχοι:

- Η γνώση για τον σεξισμό στις διάφορες γλώσσες
- Ταυτοποίηση των κοινωνικών αιτιών για μια τέτοιου είδους γλώσσα
- Εξερεύνηση των διάφορων γλωσσών και κουλτούρων για περισσότερα παραδείγματα
- Γνώση του τρόπου αποφυγής του σεξισμού στην γλώσσα
- Δημιουργία των δικών τους τρόπων αντιμετώπισης του σεξισμού στις γλώσσες

Ικανότητες κλειδιά

Επικοινωνία στην γλώσσα (-ες)

- Αφύπνιση των μαθητών για τις σεξιστικές φράσεις και συμπεριφορά στην δική τους γλώσσα.
- Βελτίωση της ικανότητας ανάγνωσης και κατανόησης ερευνώντας κείμενα για σεξιστικά ευρήματα σε διαφορετικές γλώσσες.
- Γνώση Αγγλικών Γαλλικών Ισπανικών κ.α. διεύρυνση του λεξιλογίου, αναζήτηση μέσα από αποφθέγματα, παροιμίες, δηλώσεις, άρθρα κ.λ.π
- Γνώση της γλώσσας ως καθρέφτη της κοινωνίας, η ενημέρωση για το γεγονός ότι ο σεξισμός στην γλώσσα είναι μια αντανάκλαση του σεξισμού που υπάρχει στο μυαλό των ανθρώπων.

Μαθαίνοντας να μαθαίνεις

- Αναζήτηση συγκεκριμένης πληροφόρησης μέσω του διαδικτύου, εγκυκλοπαιδειών, βιβλίων, κ.λ.π. και η γνώση για την κριτική αξιοποίηση τους σε διαφορετική γλώσσα.

- Γνώση της αποκόμισης των πιο σημαντικών σημείων στα κείμενα που δίνονται πάνω σε συγκεκριμένη θεματική

Ψηφιακές ικανότητες

Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο και η ικανότητα οργάνωσης/ διευθέτησης αυτών.

Κοινωνικές και αστικές ικανότητες

Η γνώση ενός ιδιαίτερα σημαντικού επίκαιρου ζητήματος - σεξισμός όπως εκφράζεται σε διαφορετικές γλώσσες και αντίστοιχα η μεγαλύτερη κατανόηση για τις ανισότητες στην δική τους κοινωνία αλλά και σε άλλες.

Εργασία σε ομάδες με κορίτσια και αγόρια μαζί για να δουν ο ένας την άποψη του άλλου και να διαμορφώσουν ικανότητες συνεργασίας.

Υλικό

- Φύλλα εργασίας για τον κάθε μαθητή σε φωτοτυπία
- Διαδίκτυο για αναζήτηση (δυνατότητα και στο σπίτι)
- Πηγές που κατέχουν οι μαθητές

Για σύνδεση με αυτή την σελίδα χρησιμοποιείστε τον ακόλουθο:

http://combat.ecml.at/TrainingKit/DidacticUnits/Areyousexist/tabid/2699/language/en-GB/Default.aspx#Key_Competences

Ενότητα 3: Το μέλλον μας

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η προώθηση της περιέργειας και της πίστης ότι το μέλλον βρίσκεται στα χέρια κάθε νέου ανθρώπου και ότι αυτό που κάνουν έχει σημασία.	Η εξάσκηση δεξιοτήτων για ανοιχτή συζήτηση, εργασία σε ομάδες και η ύπαρξη οράματος	Η ανάπτυξη κατανόησης για την ζωή της κοινότητας, τα δικαιώματα και τις ευθύνες.

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Σύνοψη

Σε αυτή τη δραστηριότητα σχεδιάστε, σκεφτείτε και συζητήστε τις ελπίδες και ανησυχίες τους για το μέλλον της γενιάς τους. Ανάμεσα στα ζητήματα είναι:

- Περιβαλλοντολογικά ζητήματα που επηρεάζουν τις επόμενες γενεές
- Πώς η τοπική ανάπτυξη συναντά ή όχι τις ανάγκες των ντόπιων ανθρώπων
- Οι δυνάμεις που δρομολογούν την ανάπτυξη

Συναφή δικαιώματα

- Το δικαίωμα στην άποψη και πρόσβαση στην πληροφόρηση

- Το δικαίωμα ακρόασης σε όλα τα ζητήματα που αφορούν το καλύτερο συμφέρον του παιδιού
- Το δικαίωμα για ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης

Υλικά

- Χαρτί για σχέδιο
- Μεγάλα φύλλα χαρτιού για το τελικό σχέδιο
- Μπογιές, πινέλα, μολύβια, στυλό και μαρκαδόροι
- Υλικό για κολάζ, για παράδειγμα χρωματιστό χαρτί, περιοδικά, κλαδιά, ρύζι, φασόλια, φύλλα αποξηραμένα, κοχύλια, καλαμάκια
- Ψαλίδι
- Κόλλα και κολλητική ταινία
- Εικόνες ή φωτογραφίες από την γειτονιά/ πόλη πριν από 10 ή 20 χρόνια (Προαιρετικό)
- Χάρτες του τόπου διαβίωσης τόσο σύγχρονοι όσο και παλιοί (προαιρετικό)

Οδηγίες

1. Παρουσιάστε την έννοια της αλλαγής μέσα από το πέρασμα του χρόνου. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σκεφτούν πίσω στον χρόνο όταν ήταν νεώτεροι και πώς ήταν τα σπίτια και οι τοπικοί δρόμοι, και το πώς άλλαξαν. Έχει ανακαινιστεί κάποιο από τα δωμάτια στο σχολείο ή στο κέντρο που συναντήστε ή υπάρχει νέα επίπλωση; Υπάρχουν νέα κτίρια στην γειτονιά, για παράδειγμα, εμπορικά κέντρα, οικισμοί, δρόμοι, πάρκα ή γήπεδα;

2. Ρωτήστε τους ανθρώπους γιατί αυτά τα πράγματα έχουν αλλάξει και ποιος πήρε τις αποφάσεις για τι πρέπει να ανανεωθεί και πώς πρέπει να γίνει. Για παράδειγμα, ένα συγκεκριμένο σχέδιο στέγασης που παρέχει την αναγκαία

χαμηλού κόστους στέγη για τον τοπικό πληθυσμό ή πολυτελή διαμερίσματα ή σπίτια για διακοπές που χτίστηκαν ως επένδυση από εταιρίες επιχειρήσεων;

3. Σύντομα συζητήστε ένα ή δύο παραδείγματα: ποιος έχει επωφεληθεί από την ανάπτυξη και με ποιο τρόπο; Τι θα έκαναν εκείνοι αν είχαν την διαχείριση;

4. Τώρα κάντε τις συνδέσεις με την λήψη αποφάσεων που επηρεάζει τους άλλους ανθρώπους και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Πιστεύουν οι άνθρωποι ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα δημιουργούν ένα χρήσιμο πλαίσιο για την λήψη αποφάσεων; Τα ανθρώπινα δικαιώματα θα είναι περισσότερο ή λιγότερο σημαντικά για την λήψη αποφάσεων στο μέλλον; Γιατί;

5. Πείτε στην ομάδα ότι η ευκαιρία είναι τώρα! Αυτή είναι η στιγμή για αυτούς να ξεκινήσουν να σκέφτονται και - να επηρεάζουν- το μέλλον στο οποίο θα ζήσουν.

6. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να φτιάξουν ομάδες των 3-4.

7. Μοιράστε το χαρτί και τα στυλό και ζητήστε τους να σχεδιάσουν ιδέες για την ιδανική τους γειτονιά/ πόλη στο μέλλον. Έχουν απεριόριστη ελευθερία στο τι θα κάνουν. Τα όρια είναι η φαντασία τους.

8. Όταν η κάθε ομάδα συμφωνήσει σε ένα πλάνο σχεδιασμού θα πρέπει να το μεταφέρουν σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτί και να το ολοκληρώσουν με μπογιά και υλικά κολάζ.

9. Όταν ολοκληρώσουν την δουλειά, ρωτήστε την κάθε ομάδα στην σειρά να παρουσιάσει το πλάνο της και να πει από πού εμπνεύστηκαν τις ιδέες τους και πώς τις ανέπτυξαν. Επιτρέψτε χρόνο για σύντομες ερωτήσεις και απαντήσεις μετά από κάθε παρουσίαση και αφήστε την γενική συζήτηση για τον απολογισμό.

Απολογισμός και αξιολόγηση

Ξεκινήστε με μια αναφορά για τον τρόπο που οι άνθρωποι δούλεψαν μαζί σε ομάδες. Έπειτα, συζητήστε για το αν τα πλάνα αυτά ανταποκρίθηκαν ή όχι στις ανάγκες των ανθρώπων για υγιές περιβάλλον διαβίωσης.

- Νιώθουν όλοι ικανοί να συμμετέχουν και να συμβάλλουν στο έργο; Πώς οι διάφορες μικρές ομάδες αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τα ταλέντα των μελών τους;
- Πώς αισθάνθηκαν όταν έλαβαν την ανατροφοδότηση για το πλάνο τους;
- Πώς αισθάνθηκαν που έδωσαν ανατροφοδότηση για τα πλάνα τους;
- Θα ήταν προετοιμασμένοι να συμβιβάσουν κάποια από τα ιδανικά τους αν θα έπρεπε τώρα να σχεδιάσουν το πλάνο μια τάξης ή ομάδας που θα ανταποκρινόταν στις ανάγκες και εμπνεύσεις όλων των μελών της τάξης ή της ομάδας;
- Τα πλάνα αυτά λαμβάνουν υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος για παράδειγμα την ανάγκη για μείωση της εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα, την χρήση ανανεώσιμων πηγών και την ανακύκλωση;
- Ευχαριστήθηκαν οι άνθρωποι το αίσθημα του να είναι «αρχιτέκτονες του μέλλοντος τους»; Πιστεύουν ότι αυτές οι ιδέες θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν; Γιατί; Γιατί όχι;
- Πιστεύουν ότι οι ενήλικοι θα ήταν έτοιμοι να συζητήσουν τα πλάνα τους; Γιατί; Γιατί όχι;
- Ποια ήταν η μεγαλύτερη έκπληξη στα πλάνα αυτά;
- Ποια θα είναι τα δικαιώματα των πολιτών στο μέλλον;

- Ποιες θα είναι οι υποχρεώσεις τους ως πολίτες στο μέλλον;
- Οι νέοι άνθρωποι στο σχολείο σας (λέσχη ή κοινότητα) έχουν λόγο για τις αναπτύξεις που τους επηρεάζουν άμεσα ή στις αναπτύξεις γενικά; Ποια δικαιώματα θα επικαλεστούν για να έχουν το δικαίωμα να μετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων;
- Τι ευκαιρίες έχουν οι νέοι άνθρωποι γενικά για να επηρεάσουν τις δημοκρατικές διαδικασίες που διαμορφώνουν τις ζωές και το μέλλον τους;
- Τι είδους τοπικής αβρότητας χρειάζεται για να διασφαλίσουμε τα δικαιώματα όλων στην υγεία, στην ξεκούραση, στον ελεύθερο χρόνο και στην πολιτιστική ζωή;

Συμβουλές για τους διοργανωτές

Ο τίτλος αυτής της δραστηριότητας είναι «Τα μέλλοντά μας». Ο λόγος χρήσης του πληθυντικού είναι για να δείξουμε ότι το μέλλον δεν είναι προκαθορισμένο, αλλά αντίθετα είναι ότι όπως το διαμορφώνουμε. Για αυτό το λόγο υπάρχουν πολλές εκδοχές του μέλλοντος και η πρόκληση για τους νέους ανθρώπους είναι να χτίσουν ένα μέλλον που να αντανakλά τα ιδανικά και τις εμπνεύσεις τους.

Για να ενισχύσετε την έννοια της αλλαγής, θα μπορούσατε να δείξετε παλιές φωτογραφίες από το πως έμοιαζε η τοπική περιοχή πριν 10 -20 χρόνια. Μπορείτε επίσης να τους ζητήσετε να σκεφτούν τις παγκόσμιες αλλαγές. Για παράδειγμα, πρέπει να σκεφτούν σχετικά με το γεγονός ότι πριν 30 χρόνια το Διαδίκτυο ήταν αντικείμενο επιστημονικής φαντασίας, αλλά ότι σε λίγα χρόνια κάθε σχολείο και βιβλιοθήκη στον κόσμο θα έχει πρόσβαση σ' αυτό.

Αν οι συμμετέχοντες δεν είναι σίγουροι για το πώς θα είναι η μελλοντική πόλη μπορείτε να τους παρακινήσετε ρωτώντας τους:

- Ποιος θα ζει εδώ; Οι αυτόχθονες ή νεοαφιχθέντες; Ποιες θα είναι οι ηλικίες τους; Θα ζουν σε οικογένειες;
- Πώς θα ήταν η καθημερινότητα τους; Θα ψωνίζουν για φαγητό; Πώς θα μετακινούνται;
- Τι είδους υπηρεσίας υγείας όπως νοσοκομεία, οδοντίατροι κλπ θα χρειαστούν;
- Πώς θα είναι τα σχολεία τους;
- Πώς θα ταξιδεύουν;
- Πώς θα είναι τα σπίτια τους;
- Πώς θα είναι οι κοινωνικές ζωές τους; Πώς θα περνούν τον ελεύθερο τους χρόνο;
- Θα έχουν κατοικίδια;
- Τι δουλειά θα κάνουν οι άνθρωποι;
- Τι είδους τεχνολογικά επιτεύγματα θα υπάρχουν εκεί;
- Πώς θα είναι το περιβάλλον; Τα περίχωρα της φύσης;

4. Διαδικασίες μάθησης

Οι δεξιότητες γενικά είναι ένας από τους τρεις πυλώνες της κάθε ικανότητας. Οι ικανότητες μπορούν να καθοριστούν ως ένα σύνολο από έμφυτα και επίκτητα προσωπικά χαρακτηριστικά, στάσεις, γνώση και δεξιότητες που οδηγούν σε μια υψηλής ποιότητας απόδοση.

Το λεξιλόγιο Oxford (Press 1989) ορίζει τις «μαλακές / οριζόντιες δεξιότητες» (soft skills) ως «προσωπικά χαρακτηριστικά που επιτρέπουν σε κάποιον να αλληλεπιδρά αποτελεσματικά και αρμονικά με άλλους ανθρώπους». Οι δεξιότητες αυτές είναι ένας συνδυασμός των προσωπικών, κοινωνικών και μεθοδολογικών ικανοτήτων του ανθρώπου.

Αυτό το κεφάλαιο έχει 3 ενότητες:

Ενότητα 1 Εργαστήριο πάνω στις κοινωνικές δεξιότητες

Ενότητα 2 Εργαστήριο πάνω στις προσωπικές δεξιότητες

Ενότητα 3 Εργαστήριο πάνω στις μεθοδολογικές δεξιότητες

Ενότητα 1 Εργαστήριο πάνω στις κοινωνικές δεξιότητες

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση τεχνικών για καλύτερη διαχείριση σύγκρουσης και διαμόρφωσης εμπιστοσύνης	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να διαχειριστεί καλύτερα την σύγκρουση και να χτίσει εμπιστοσύνη	Ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί τρόπους διαχείρισης της σύγκρουσης μέσα από την επικοινωνία και την ομαδική εργασία.
Η γνώση της διαμόρφωσης σχέσεων συμμετοχής και συνεργασίας	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να χτίσει σχέσεις συμμετοχής και συνεργασίας.	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ταυτοποιήσει καταστάσεις διαμόρφωσης σχέσεων συμμετοχής και συνεργασίας όταν εμφανίζονται σε δραστηριότητες κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης
Η γνώση της μετάδοσης ιδεών και της αποδοχής των προτάσεων των άλλων	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να μεταδίδει τις ιδέες του και να είναι ανοιχτός σε προτάσεις άλλων	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ταυτοποιήσει καταστάσεις μετάδοσης ιδεών και αποδοχής των προτάσεων των άλλων όταν εμφανίζονται σε δραστηριότητες κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης

Λογική

Κοινωνικές δεξιότητες (διαπροσωπικά) γίνονται κατανοητές μέσα από:

- Την ικανότητα της επικοινωνίας, της μετάδοσης ιδεών, πληροφόρησης και απόψεων με σαφήνεια και πειθώ τόσο προφορικά όσο και γραπτά, ενώ ακούς και αποδέχεσαι τις προτάσεις των άλλων
- Ικανότητα ομαδικής εργασίας, διαμόρφωσης σχέσεων συμμετοχής και συνεργασίας με άλλους ανθρώπους. Περιλαμβάνει το μοίρασμα των πηγών και της γνώσης, την εναρμόνιση των ενδιαφερόντων και την ενεργή συνεισφορά προς επίτευξη των σκοπών της οργάνωσης.
- Διαχείριση σύγκρουσης, ικανότητα διαχείρισης της σύγκρουσης που σημαίνει την παρακίνηση, ρύθμιση ή επίλυση διαφοράς ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα μέρη.

Οι σκοποί αυτού του εργαστηρίου είναι:

- βαθιά κατανόηση των συμμετεχόντων για τα συστατικά των κοινωνικών δεξιοτήτων
- ο εμπλουτισμός της γνώσης τους για τα διαφορετικά είδη διαχείρισης της σύγκρουσης μέσα από την επικοινωνία και την ομαδική εργασία

Διδακτικοί σκοποί

- Η κατανόηση της αντίληψης μας για την σύγκρουση και ο συνυπολογισμός της άλλης οπτικής μέσα σε μια σύγκρουση
- Η γνώση τεχνικών για καλύτερη διαχείριση σύγκρουσης και το χτίσιμο της εμπιστοσύνης
- Η διαμόρφωση σχέσεων συμμετοχής και συνεργασίας

- Η μετάδοση ιδεών και η αποδοχή των προτάσεων των άλλων

Ομάδες- στόχοι

Εργαζόμενοι με νέους, εκπαιδευτές, Καθοδηγητές νέων

Η προκαταρκτική γνώση είναι απαραίτητη για την συμμετοχή

Η γνώση των μεταβιβάσιμων (κοινωνικών) δεξιοτήτων

Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν βεβαίωση συμμετοχής;

Ναι

Οδηγίες συμμετοχής

Πρέπει να έχετε εγγραφεί στο «εκπαιδέυστε τους εκπαιδευτές» - δρώμενα στην ιστοσελίδα: slyms.uth.gr για να συμμετέχετε στην εκπαίδευση

Προβλεπόμενη διάρκεια

480 λεπτά

Ενότητα 2 Εργαστήριο πάνω στις προσωπικές δεξιότητες

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση για το πώς να γίνω πιο κινητοποιημένος και πώς να κινητοποιώ άλλους	Ο εκπαιδευόμενος προετοιμάζεται να δημιουργήσει δραστηριότητες που κινητοποιούν τους μαθητές	Ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί το κίνητρο ως εργαλείο για μια πιο μάθηση που δεν αποκλείει κανέναν.
Η γνώση τεχνικών βελτίωσης της αυτο- αξιολόγησης	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αναγνωρίσει καταστάσεις όπου οι δραστηριότητες αυτο- αξιολόγησης είναι σημαντικό στοιχείο στο περιβάλλον κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης	Ο εκπαιδευόμενος αλληλεπιδρά με τους συμμετέχοντες και τους καθοδηγεί σε μια ουσιαστική αυτο- αξιολόγηση
Η γνώση τεχνικών βελτίωσης της προσαρμοστικότητας και της ευελιξίας	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αναγνωρίσει καταστάσεις όπου η προσαρμοστικότητα και η ευελιξία γίνονται αντιληπτές μέσα στο περιβάλλον κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης	Ο εκπαιδευόμενος αλληλεπιδρά με τους συμμετέχοντες παρουσιάζοντας προσαρμοστικότητα και ευελιξία

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Λογική

Προσωπικές δεξιότητες (διαπροσωπικά) γίνονται αντιληπτές μέσα από:

Ηγετικές ικανότητες, ικανότητα κινητοποίησης και καθοδήγησης των άλλων ώστε να συνεισφέρουν αποτελεσματικά και επαρκώς στην επίτευξη των στόχων αλλά και στην επιρροή της σκέψης σου (αυτό - ηγεσία), των αισθημάτων και των συμπεριφορών σου ώστε να επιτύχεις τους στόχους σου.

Αυτό- αξιολόγηση, ικανότητα παρατήρησης της προόδου του άλλου, της ανάπτυξης και μάθησης ώστε να καθοριστούν οι δυνάμεις του και ποια πεδία χρειάζονται βελτίωση.

Προσαρμοστικότητα και Ευελιξία , ικανότητα ανακατεύθυνσης της πορείας της δράσης, του εντοπισμού των στόχων σε μια νέα κατάσταση ή η ικανότητα προσαρμογής σε νέες συνθήκες γρήγορα και/ ή αλλαγής ανάλογα με τις συνθήκες ή καταστάσεις.

Διδακτικοί σκοποί

- Η γνώση του πώς να γίνω πιο κινητοποιημένος και του πώς να κινητοποιώ άλλους
- Η γνώση της αυτό- αξιολόγησης και του πώς να αξιολογείς τον εαυτό σου
- Η γνώση της κατανόησης της διαφοράς ανάμεσα στην προσαρμοστικότητα και την ευελιξία
- Η γνώση τεχνικών βελτίωσης της προσαρμοστικότητας και της ευελιξίας

Ομάδες- στόχοι

Εργαζόμενοι με νέους, εκπαιδευτές, Καθοδηγητές νέων

Η προκαταρκτική γνώση είναι απαραίτητη για την συμμετοχή

Η γνώση των μεταβιβάσιμων (κοινωνικών) δεξιοτήτων

Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν βεβαίωση συμμετοχής;

Ναι

Οδηγίες συμμετοχής

Πρέπει να έχετε εγγραφεί στο «εκπαιδεύστε τους εκπαιδευτές» - δρώμενα στην ιστοσελίδα: slyms.uth.gr για να συμμετέχετε στην εκπαίδευση

Προβλεπόμενη διάρκεια

480 λεπτά

Ενότητα 3 Εργαστήριο πάνω στις μεθοδολογικές δεξιότητες

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση της κατανόησης των μεθοδολογικών δεξιοτήτων	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αναγνωρίσει χρήσιμες, σημαντικές και συναφείς μεθοδολογικές δεξιότητες σε κάθε μαθησιακή δραστηριότητα	Ο εκπαιδευόμενος καταλαβαίνει πώς οι μεθοδολογικές δεξιότητες μπορούν να αναπτυχθούν σε ένα περιβάλλον κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης.
Η γνώση πώς οι δεξιότητες επίλυσης προβλήματος γίνονται αντιληπτές στην κοινωνικοπολιτισμική μάθηση	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αναπτύσσει δεξιότητες επίλυσης προβλήματος	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ταυτοποιήσει την χρήση δεξιοτήτων επίλυσης προβλήματος σε καταστάσεις κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Λογική

Οι μεθοδολογικές δεξιότητες γίνονται αντιληπτές μέσα από:

Μαθαίνοντας να μαθαίνεις, ικανότητα παροχής μιας αυτό-αξιολόγησης των αναγκών του τι είναι σημαντικό να μάθεις και να λάβεις μέτρα για να αποκτήσεις και να εφαρμόσεις αυτή τη γνώση ενώ διατηρείς μια ευέλικτη και ανοιχτή συμπεριφορά απέναντι στην μάθηση μέσα από την επαγγελματική ζωή.

Ικανότητες ανάλυσης , ικανότητα διατύπωσης συμπερασμάτων και πρόβλεψης για το μέλλον με την λήψη πληροφοριών από διαφορετικές πηγές και εγκαθίδρυσης σχέσεων αιτίου- αιτιατού.

Δημιουργικότητα και πρωτοτυπία, ικανότητα συνεισφοράς με νέες ιδέες και ανάπτυξης βελτιώσεων στις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στα δρώμενα .

Επίλυση προβλήματος, ικανότητα εργασίας μέσα από τις λεπτομέρειες του προβλήματος ώστε να προσεγγίσεις την λύση και να μπορείς να είσαι μετρητής των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης του ατόμου.

Διδακτικοί στόχοι

- Η αναγνώριση χρήσιμων, σημαντικών και συναφών κριτηρίων επιτυχίας
- Ο σχεδιασμός κατάλληλων εκπαιδευτικών βημάτων και ανατροφοδότησης
- Η εγκαθίδρυση σχέσεων αιτίου και αιτιατού
- Η ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλήματος

Εργαζόμενοι με νέους, εκπαιδευτές, Καθοδηγητές νέων

Η προκαταρκτική γνώση είναι απαραίτητη για την συμμετοχή

Η γνώση των μεταβιβάσιμων (κοινωνικών) δεξιοτήτων

Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν βεβαίωση συμμετοχής;

Ναι

Οδηγίες συμμετοχής

Πρέπει να έχετε εγγραφεί στο «εκπαιδέυστε τους εκπαιδευτές» - δρώμενα στην ιστοσελίδα: slyms.uth.gr για να συμμετέχετε στην εκπαίδευση

Προβλεπόμενη διάρκεια

480 λεπτά

5. Πιστοποίηση της μη- τυπικής και άτυπης μάθησης

Το κεφάλαιο αυτό στοχεύει στην πιστοποίηση και αναγνώριση της μη- τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης μέσω της παροχής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ως παραδείγματα. Αυτές οι δραστηριότητες περιγράφονται στις παρακάτω ενότητες:

Ενότητα 1: Πώς να αναγνωρίσεις και να τεκμηριώσεις τις κοινωνικές δεξιότητες.

Ενότητα 2: Η χρήση των διαδικτυακών- βιογραφικών (ePortfolios και webfolios)

Ενότητα 3: Η χρήση των «Ανοιχτών Σημάτων» σε μη- τυπικά και άτυπα περιβάλλοντα

Η ταυτοποίηση και καταγραφή των επίκτητων κοινωνικών δεξιοτήτων μέσα από την ανάμιξη και συμμετοχή μέσα στην οργάνωση των κοινωνικών δρώμενων πρέπει να σχεδιαστεί προσεκτικά. Αυτό θα βοηθήσει τους εργαζόμενους με τους νέους και τους συμμετέχοντες να παρακολουθήσουν την πρόοδο της μάθησης και να εκτιμήσουν την συνολική αποτελεσματικότητα της.

Τα βιογραφικά μπορούν να συνταχθούν για να ανταποκριθούν στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου, ή στις ανάγκες της οργάνωσης μέσα στην οποία ο εκπαιδευόμενος δουλεύει.

Δεξιότητες όπως η επικοινωνία, η ομαδική εργασία, η δημιουργικότητα και η επιχειρηματικότητα είναι όλο και περισσότερο σε ζήτηση στην αγορά εργασίας σήμερα. Τα ανοιχτά σήματα είναι ένας τρόπος διαπίστευσης της μάθησης, των δεξιοτήτων, και των επιτευγμάτων- τόσο τα μεγάλα όσο και τα μικρά. Επίσης επιτρέπουν την διαπίστευση έξω από τα παραδοσιακά θεσμικά μονοπάτια. Εικονικά οποιαδήποτε οργάνωση ή άτομο μπορεί να εκδώσει ένα «ανοιχτό σήμα», για οτιδήποτε .

Ενότητα 1. Αναγνώριση και τεκμηρίωση των Κοινωνικών δεξιοτήτων

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση της έννοιας των κοινωνικών δεξιοτήτων	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να αναγνωρίσει δραστηριότητες που καλλιεργούν τις κοινωνικές δεξιότητες	Ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί αρχές και αξίες της κοινωνικοπολιτισμικής εκπαίδευσης για να διαπιστώσει ανάγκες και λύσεις από τους συμμετέχοντες στις μη- τυπικές εκπαιδευτικές δράσεις
Η γνώση των διαφορετικών τρόπων τεκμηρίωσης των επίκτητων δεξιοτήτων μέσα από την συμμετοχή	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να εφαρμόσει τρόπους τεκμηρίωσης δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν σε μη- τυπικές και άτυπες δραστηριότητες	Ο εκπαιδευόμενος καλεί τους συμμετέχοντες σε μη- τυπικά και άτυπα περιβάλλοντα να αποφασίσουν το όραμα, την αποστολή και τους στόχους μαζί με εκείνον/η στις δραστηριότητες κοινωνικοπολιτισμικής εκπαίδευσης.
Η γνώση του ποιες κοινωνικές δεξιότητες σχετίζονται με την κοινωνικοπολιτισμική μάθηση.	Ο εκπαιδευόμενος γνωρίζει ποιες κοινωνικές δεξιότητες χρειάζονται για να πραγματοποιήσει μια δραστηριότητα κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης	Ο εκπαιδευόμενος αναπτύσσει το προφίλ της ομάδας χρησιμοποιώντας τις κοινωνικές δεξιότητες για να ενισχύσει την κοινωνικοπολιτισμική μάθηση.

Λογική

Το πλάνο που αποκαλύπτει τις απαιτήσεις της εκπαίδευσης για το κάθε άτομο θα ταυτοποιήσει επίσης τι είδους εκπαίδευση μπορεί να επιτευχθεί στις ομάδες (λ.χ. εργαστήρια, συνέδρια) ατομική εκπαίδευση ή μέσω της ομάδας. Όπως κάθε καλό πλάνο ολοκληρώνεται με στόχους έξυπνους (συγκεκριμένους, μετρήσιμους, αποδεκτούς, ρεαλιστικούς και με χρονοδιάγραμμα.)

Μια ανάλυση καταστάσεων είναι σημαντική για να μπουν στο επίκεντρο οι δυνάμεις, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες, οι απειλές και τα κενά στην ομάδα σας λαμβάνοντας υπόψη τι δεξιότητες απαιτούνται ή όχι ή χρειάζονται βελτίωση για την ομάδα ώστε να φτάσει στο επιθυμητό επίπεδο απόδοσης. Η παρακάτω εκτίμηση επιτρέπει τον αυτό- αναστοχασμό από τα μέλη του προσωπικού και αξιολόγηση από τους διοργανωτές και τους συνομήλικούς τους.

Το συμπεριφορικό προφίλ θα παρέχει στους εργαζόμενους με νέους μια μεγαλύτερη κατανόηση της ομάδας, πως δουλεύουν κατά τον παρόντα χρόνο μαζί, πώς μπορούν να δουλέψουν πιο αποτελεσματικά και τι άλλο μπορεί να χρειάζεται στην ομάδα. Αυτό παρέχει περαιτέρω βοήθεια στην ταυτοποίηση των κοινωνικών δεξιοτήτων που λείπουν και χρειάζονται τόσο ατομικά όσο και για την ομάδα.

Μια αντικειμενική αξιολόγηση της ομάδας και κατανόηση των δεξιοτήτων της οργάνωσης χρειάζεται για το μέλλον, μπορείτε τώρα να κάτσετε και να χαρτογραφήσετε μαθησιακά μονοπάτια με το κάθε μέλος του προσωπικού ατομικά και με κάθε ομάδα.

Διδακτικοί σκοποί

- Ταυτοποίηση κοινωνικών δεξιοτήτων

1. Κατανόηση του τρόπου χρήσης των κοινωνικών δεξιοτήτων για επικοινωνία, επίλυση προβλημάτων και συγκρούσεων

2. Διεξαγωγή μιας ανάλυσης καταστάσεων, αξιολόγηση 360 μοιρών
3. Σύνταξη ενός συμπεριφορικού προφίλ της ομάδας
4. Καθορισμός εκπαιδευτικής πορείας για τον κάθε συμμετέχοντα

•Πακετάρισμα των κοινωνικών δεξιοτήτων

Η χρήση ενός ημερολογίου αναστοχασμού για την καταγραφή των δικών τους εμπειριών

Ομάδα- στόχος

Εργαζόμενοι με νέους, εκπαιδευτές, Καθοδηγητές νέων

Η προκαταρκτική γνώση είναι απαραίτητη για την συμμετοχή

Η γνώση των κοινωνικών δεξιοτήτων

Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν βεβαίωση συμμετοχής;

Ναι

Οδηγίες συμμετοχής

Πρέπει να έχετε εγγραφεί στο «εκπαιδέυστε τους εκπαιδευτές» - δρώμενα στην ιστοσελίδα: slyms.uth.gr για να συμμετέχετε στην εκπαίδευση

Προβλεπόμενη διάρκεια

360 λεπτά

Ενότητα 2 Η χρήση των διαδικτυακών βιογραφικών/ χαρτοφυλάκια (ePortfolios και webfolios)

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση των αρχών των βιογραφικών	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να εφαρμόσει νέα στοιχεία που προκύπτουν από τα βιογραφικά	Ο εκπαιδευόμενος χρησιμοποιεί τα βιογραφικά σε περιβάλλον κοινωνικοπολιτισμικής μάθησης και τεκμηρίωσης των μαθησιακών δράσεων της μη- τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης
Η γνώση της ψηφιακής παρουσίας του βιογραφικού	Ο εκπαιδευόμενος είναι εξοικειωμένος με την χρήση ψηφιακών εργαλείων για την δημιουργία περιεχομένου, την συνεργασία, και την αξιολόγηση	Ο εκπαιδευόμενος έχει μια βαθιά κατανόηση των δυνατοτήτων του διαδικτυακού βιογραφικού.

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Λογική

Η παρουσίαση του βιογραφικού είναι μια συλλογή από το έργο που δημιούργησε ή/και αναφέρθηκε από τον εκπαιδευόμενο που βοηθά την επίδειξη των όσων έμαθε το άτομο και πώς το έμαθε. Τα βιογραφικά εξυπηρετούν πολλούς σκοπούς ανάλογα τους αποδέκτες του βιογραφικού και τον λόγο δημιουργίας του.

Για παράδειγμα, μια συλλογή από αντικείμενα μέσα στο βιογραφικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αναδειχθούν περιοχές βελτίωσης του μαθητή. Η δεύτερη συλλογή αντικειμένων μπορεί να υπογραμμίζει έργο που αντιπροσωπεύει την διανοητική ωρίμανση του μαθητή. Αυτά τα δύο βιογραφικά μπορούν να περιέχουν και κάποια όμοια αντικείμενα

Η προτίμηση μας είναι τα βιογραφικά να ελέγχονται εξολοκλήρου από τον μαθητή, μέσα σε ένα καλά σχεδιασμένο σύστημα χαροφυλακίου επιτευγμάτων. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον δεν θα πρέπει να υφίστανται τεχνικές δυσκολίες και ανάγκες οργάνωσης που να αποδυναμώνουν τις ανάγκες των μαθητών. Πολύ συχνά βλέπουμε να σχεδιάζεται ένα σύστημα βιογραφικών ώστε να ανταποκριθεί σε ένα στενό σύνολο από απαιτήσεις που κινούνται αποκλειστικά από τις ανάγκες της αξιολόγησης. Αυτό δεν είναι απαραίτητο ή χρήσιμο στην κατανόηση των δυνατοτήτων των βιογραφικών.

Τόσο η θεωρία όσο και η πρακτική των διαδικτυακών βιογραφικών αποκαλύπτουν ότι υπάρχουν ακόμη πολλά ιδρύματα και άτομα που χρησιμοποιούν τα διαδικτυακά βιογραφικά χωρίς βαθιά κατανόηση του φαινομένου ή μέτρηση της απόδοσης του. Γι' αυτό τον λόγο αυτή η προσέγγιση εγείρει κάποιες σημαντικές ερωτήσεις που πρέπει να απευθυνθούν στην διαδικασία χρήσης του διαδικτυακού βιογραφικού από το άτομο και το ίδρυμα. Στην αρχή καθορίζουμε τις τρεις ακόλουθες ερωτήσεις :

1. Ποια είναι η τεχνολογία αιχμής της χρήσης του διαδικτυακού βιογραφικού;
2. Ποια είναι τα πιο σημαντικά ζητήματα και τάσεις στην τρέχουσα κατάσταση του διαδικτυακού βιογραφικού και στην μελλοντική του ανάπτυξη;
3. Ποια είναι τα υποσχόμενα νέα στοιχεία που αναδύονται στο περιβάλλον των διαδικτυακών βιογραφικών;

Στο επόμενο στάδιο, οι συμμετέχοντες θα αναμειχθούν σε μια ομαδική δραστηριότητα και θα μπορούν να πειραματιστούν με την δημιουργία και το χτίσιμο των διαδικτυακών βιογραφικών.

Διδακτικοί σκοποί

Οι συμμετέχοντες θα εξοικειωθούν με την χρήση ψηφιακών εργαλείων για την δημιουργία περιεχομένου, την συνεργασία και την αξιολόγηση.

Ομάδα- Στόχος

Εργαζόμενοι με νέους και εθελοντές στο φεστιβάλ

Προκαταρκτική γνώση απαραίτητη για συμμετοχή

Βασικές δεξιότητες ICT . Οι συμμετέχοντες πρέπει να έχουν εμπειρία στην διενέργεια βασικών εργασιών ICT (άνοιγμα, επεξεργασία, αποθήκευση , κλείσιμο αρχεία) και να είναι εξειδικευμένοι στην χρήση διαδικτύου

Λαμβάνουν οι συμμετέχοντες βεβαίωση παρακολούθησης;

Ναι

Οδηγίες συμμετοχής

Πρέπει να έχετε εγγραφεί στο «εκπαιδέυστε τους εκπαιδευτές» - δρώμενα στην ιστοσελίδα: slyms.uth.gr για να συμμετέχετε στην εκπαίδευση

Προβλεπόμενη διάρκεια

240 λεπτά

Αριθμός συμμετεχόντων

Απεριόριστος

Ενότητα 3.Η χρήση των «ανοιχτών σημάτων»

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώση	Δεξιότητες	Ικανότητα
Η γνώση των αρχών των διαδικτυακών σημάτων	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ρυθμίσει κριτήρια μάθησης για να κερδίσει ένα σήμα	Ο εκπαιδευόμενος κατανοεί πώς τα ανοιχτά σήματα εξυπηρετούν την απόκτηση και επίδειξη των δεξιοτήτων
Η γνώση της κατασκευής ψηφιακών σημάτων	Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να διαμορφώσει ψηφιακά σήματα	Ο εκπαιδευόμενος θα εξοικειωθεί με την έννοια των ανοιχτών σημάτων και την σχέση τους με την παρουσίαση των δεξιοτήτων στον 21 ^ο αιώνα

Εκπαιδευτικά εργαλεία

Λογική

Οι μαθητές εκπληρώνουν μια σειρά από εκπαιδευτικά κριτήρια, που έχουν τεθεί από τον εκδότη σήματος, με σκοπό να κερδίσουν το σήμα. Αυτό το σήμα μπορούν να το επιδείξουν οι μαθητές στο βιογραφικό τους, στην ιστοσελίδα τους στα προφίλ τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, LinkedIn), ή οπουδήποτε αλλού τους είναι χρήσιμο.

Τεχνικά μιλώντας, τα ψηφιακά σήματα είναι οπτικές αναπαραστάσεις

Ο στόχος αυτού του εργαστηρίου είναι να υπογραμμίσει πώς τα ανοιχτά σήματα μπορούν να εξυπηρετήσουν την απόκτηση και επίδειξη δεξιοτήτων στην

αγορά εργασίας του 21^{ου} αιώνα. Μετά από μια σύντομη παρουσίαση, οι συμμετέχοντες θα αναμειχθούν σε μια ομάδα εργασίας και θα πειραματιστούν δημιουργώντας τα δικά τους σήματα.

Διδακτικού σκοποί (δεξιότητες και ικανότητες)

Οι συμμετέχοντες θα εξοικειωθούν με την έννοια των ανοιχτών σημάτων και την σχέση τους με την παρουσίαση των δεξιοτήτων στον 21^ο αιώνα.

Ομάδα- στόχος

Εργαζόμενοι με νέους και εθελοντές του φεστιβάλ

Προκαταρκτική γνώση απαραίτητη για την συμμετοχή

Βασικές δεξιότητες υπολογιστή

Λαμβάνουν οι συμμετέχοντες βεβαίωση παρακολούθησης;

Ναι

Οδηγίες συμμετοχής

Πρέπει να έχετε εγγραφεί στο «εκπαιδεύστε τους εκπαιδευτές» - δρώμενα στην ιστοσελίδα: slyms.uth.gr για να συμμετέχετε στην εκπαίδευση

Προβλεπόμενη διάρκεια

180 λεπτά

Αριθμός συμμετεχόντων

Απεριόριστος